

БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

РИЧАРД РОЦЕРС



ИСТОРИЈА ЦРКВЕ
У ДЕЛИМА АПОСТОЛСКИМ

Ричард Роџерс

Историја цркве
у Делима апостолским



Београд, 2021.

Наслов оригинала: History of the Church in Acts by Richard Rogers

Издавачка права за ово издање: © 2021 ЕЕМ

Издавач: ИКОНОС, ПП 37, 11060 Београд

За издавача: Биљана Долић

Уредник: Драшко Ђеновић

Преводилац: Иван Божер

Лектор: Љиљана Дукић

Дизајн корица: Ивана Перошевић

Техничка припрема: Скот Хејс

Штампа: EuroDream – Нова Пазова

Тираж: 2.000

ISBN: 978-86-83661-56-5

Цитати Светог писма преузети из издања Нови српски превод

Copyright © 2005, 2017, Biblica, Inc.

Треће исправљено издање - 2021. год.

Користи се уз допуштење. Сва права задржана.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

27-248.2-277

РОЦЕРС, Ричард, 1936-2000

Историја цркве у Делима апостолским / Ричард Роџерс ; [преводилац Иван Божер]. - Београд : Иконос, 2021 (Нова Пазова : Euro Dream). - 176 стр. ; 20 cm

Превод дела: History of the Church in Acts / by Richard Rogers. - Тираж 2.000.
- Биографија Ричарда Роџерса: стр. 173.

ISBN 978-86-83661-56-5

а) Свето писмо. Нови завет. Дела апостолска -- Тумачења

COBISS.SR-ID 43202569

САДРЖАЈ

1. Представљање – прва реч	5
2. Први дан и прва Црква.....	18
3. Први прогон и први грех у Цркви.....	32
Прва препирка у Цркви	
4. Први мученик	48
Први мисионар	
5. Први светски хришћанин	60
Први незнабожац	
Прва мисијска црква	
6. Први затвореник због Христа	73
Мисијски рад је отпочео	
7. Црква је проширена	88
8. Сабор у Јерусалиму	103
9. Мисија се наставља	
Друго путовање	117
10. Завршетак мисијских путовања	
Мисија је угрожена	132
11. Тестирање мисионара	145
12. Победоносни мисионар.....	159

Представљање – прва реч

Дела апостолска 1,1–14

У овој књизи ћемо пратити историју Цркве кроз књигу Дела апостолска, историју која је следила по завршетку овоземаљског живота Господа Исуса Христа. Лука отпочиње ову књигу изјавивши: *Уважени Теофиле! У свом њрвом њисму сам њи њоворио о свему; о њоме како је Исус њочео да делује и њоучава*, указујући да је било и другог што је Исус чинио и поучавао. Ово проучавање историје Цркве ће се састојати од дванаест проучавања или прецизније дванаест поглавља. Пажњу ћемо усмерити на двадесет ствари. Првих дванаест поглавља књиге Дела апостолска више говоре о Петровој служби и у њима ћемо испитати првих дванаест ствари. У последњих шеснаест поглавља првенствено је описана Павлова служба и у њима налазимо осам мисијских изјава које ће нам помоћи да опишемо дело Цркве.

У речима којима апостол Лука отпочиње своју књигу Дела апостолска (1,1–14), налазимо оно што бисмо могли да назовемо прва реч – представљање које долази од Бога. Због чега је Лука писао две књиге о почецима хришћанства? Он је написао једно Еванђеље (Еванђеље по Луки) и књигу

Дела апостолска једном једином човеку, Римљанину по имену Теофил. Имамо три аспекта која ће нам помоћи да разумемо због чега је написао те две књиге.

Прво, писао је као историчар. Желео је да представи историју Христовог деловања на земљи, како кроз његово физичко тело у које је ушао утеловљењем, тако и кроз Цркву, тело верника, који чине Цркву. У прва четири стиха Лукиног еванђеља налазимо предговор који се односи на обе поменуте књиге. Када је писао прву књигу, можда је већ знао да ће писати и другу. Своје Еванђеље је отпочео указујући на пет различитих нивоа које ће следити код испуњавања историје Христа и његове Цркве. Ево тих првих речи:

Пошћо су већ многи ѿредузели да опишу догађаје који су се испунили међу нама, онако како су нам ѿренели они који су од ѿчетика били очевици и слује Божије речи, сћога сам и ја сматрао за сходно, ѿошћо сам све ѿодробно од ѿчетика испишао, да ти ћо најишем ѿо реду, уважени Теофиле, да се увериш у веродосћојности онога чему си ѿоучен.

Лк. 1,1–4

Лука овде помиње пет различитих аспеката, или нивоа, у развоју историје о Христу и о Цркви. **Први ниво** се види у првом стиху, у речи „испунили“. Написао је да су већ многи узели задатак да „...опишу догађаје који су се испунили (догодили) међу нама“. Оно о чему ће писати у Еванђељу и у Делима није ни произвољно ни неочекивано. Ти догађаји су се догодили као испуњење старозаветних пророштава, па тако ту имамо и комплетирање Божије Речи.

Други ниво се види у другом стиху, у речи „очевици“. Ту се не ради само о испуњавању историје, већ и о посведоченој историји. Апостоли који су били очевици историјске чињенице Христовог живота, пренели су на друге оно што су сами видели и чули. То је библијско значење речи традиција – оно што је пренето на наредне генерације. Павле је написао Солуњанима: *Стиоџа, браћо, чврстио стиојше и држише се оноџа штио смо вам љредали, било усменим казивањем, било нашом љосланицом.* (2. Сол. 2,15). Дакле, ради се о посведоченим, потврђеним стварима.

Трећи ниво налазимо у трећем стиху, у Лукиној изјави да је све пажљиво испитао. Другим речима, не ради се само о испуњеној и посведоченој историји, већ и о испитаној историји. Лука није просто прихватио традицију, оно што се непроверено преноси са једне генерације на другу. Шта више, пажљиво је испитао све и то од самог почетка. Лука је био брижљив историчар. Подробно је све испитао.

Четврти ниво је такође у трећем стиху, у речи писати, односно написати. *...смаџрао за сходно... да џи џо најишем џо реду...* Видимо да се овде не ради о нечему што се само преноси од уста до уста, већ о нечему што је записано. Апостол Лука наглашава да су и многи други писали о историји Исуса и о историји Цркве. Независно од свих њих, Лука је писао Теофилу зато што је желео да он буде сигуран у вези са тим догађајима.

Пети ниво у Лукином бележењу историје – испуњена, потврђена, испитана и записана – налазимо у речи „увериш“. Лука жели да Теофил има потпуно поуздање у оно о чему је поучен. Његов је циљ, такође, да ни ми немамо ни најмање

сумње у оно чему он беше сведок – да се у истинитост реченог уверимо и сами.

Писање чак две новозаветне књиге само једној особи, сигурно говори о важности појединаца. Али и више од тога, говори нам о важности поучавања појединаца. Исус је рекао:

Затџо идиџте и начиниџте све народе мојим ученицима, крстиџте их у име Оца, Сина и Свеџтога Духа. Учиџте их да држе све шџто сам вам зайоведико. Ево, ја сам с вама у све дане до свршиџка свеџта.

Мт. 28,19,20

Начинити људе ученицима значи стварати следбенике који су потпуно предани. Зато што су чак две књиге написане једној особи, увиђамо колико је важно начинити учеником само једну једину особу.

Као историчар

Какве је квалификације имао Лука за писање историје, конкретно историје о Христу и о Цркви? Запазите три квалификације које је поседовао:

- **Прва: Био је лекар.** Доктори су тада, баш као и данас, пролазили кроз детаљну обуку. Имали су најбоље образовање које је свет могао да понуди. Сасвим нормално, као што се показало да је и Лука био, доктори су били културни људи који су говорили и писали књижевним грчким језиком. У његовом Еванђељу и Делима апостолским, налазимо више од педесет медицинских референци. Укратко, Лука је имао добро образовање, био је искусан и дисциплинован лекар.
- **Друга: Био је Павлов сарадник и пратилац.** Био је поред апостола Павла у многим местима у којима је

апостол проповедао и оснивао цркве. Читајући књигу Дела апостолска примећујемо да када описује Павлов живот, где год да су путовали апостол Павле и они који су били са њим, Лука пише: **они** су ишли тамо или овамо. Али у стиху 16,10 када је Павле стигао до Троаде, то они се мења у **ми**. Писац поменутог стиха, а то је апостол Лука, је сада са њима. Интересантно је запазити да се такав случај понавља у различитим временским оквирима. Почиње у Троади одакле су отишли у Филипе (преко острва Самотрака и града Кавале – Неапоља) где су основали прву локалну цркву на тлу Европе. По Павловом хапшењу и обавези да напусти Филипе, Лука је остао у граду. То знамо зато што се ми, променило у они. Лука ће постати део тима зрелих хришћана – део тима ученика у Филипима. У стиху 20,5 када се Павле вратио у Филипе, заменица они се поново мења у ми. Лука је затим све време био са Павлом на његовом путовању у Јерусалим, на путовању на коме је завршио своје дело у Малој Азији и Европи. Ту се заменица он односи на апостола Павла, све док он као римски затвореник не ступа на брод, када се то он мења у ми, будући да му се апостол Лука придружио у тим најизазовнијим временима на мору и у Риму, тадашњој светској престоници. Апостол Лука је тамо био са апостолом Павлом све до његове смрти. Разговарао је са Павлом, јео је са њим, молио је са њим, плакао је са њим, смејао се са њим. Био је очевидац већине онога што је Павле чинио и говорио. Лукина квалификација је заснована на обуци и раду који је обавио заједно са Павлом.

- **Трећа:** За време Павловог тамновања, Лука је у Јерусалиму провео пуне две године. За то време је имао прилике да посети места на којима је живео Исус, да разговара са апостолима и другим људима који су видели Исуса, чули шта је говорио и причали са њим. Могао је да се распитује и код оних који су били оснивачи Цркве и који су је водили у сазревању. Током тог времена могао је да напише и своје Еванђеље.

Као дипломата

Лука је своје две књиге написао у својству историчара: потпуно квалификованог, добро образованог, културног, дисциплинованог, искусног историчара. Међутим, књигу Дела апостолска је првенствено писао као дипломата – као онај који се труди да римским званичницима на дипломатски начин представи причу о Исусу. У вези са оним што ће ставити у ову књигу, Лука је био веома селективан. Био је селективан по питању оних о којима је писао, по питању ширења еванђеља и по питању цркава о којима је расправљао. Није писао о свему што се догодило. Није писао о свакој основаној цркви. Каткада би посветио једно, па и два поглавља одређеном подручју. А потом само 4–5 стихова о граду за који бих волео да знам више о томе шта се тамо догађало. Лука је био селективан, чиме је показао да је и више него само историчар. Да је био само историчар, записао би много више историјских чињеница него што је то учинио у књизи Дела апостолска.

Лука је, дакле, био веома проницљив хришћански дипломата. Дипломатски се понео према држави – Риму; али се дипломатски понео и према Цркви – царству Исуса Христа. Прво ћемо да погледамо његов дипломатски

приступ држави, односно Риму. Лука је био истински заинтересован за однос који су римске власти имале према хришћанству. Те власти су, како пише у својој првој књизи (Еванђеље по Луки), почеле да уочавају изазове које је хришћанство стављало пред ауторитет Римског царства. И тако, он је расправљао са тим људима, расправљао у позитивном смислу те речи. Представио им је цео случај. Пре свега, уверавао је римске власти да немају разлога да страхују од хришћана. Уверавао их је да хришћани нису ни бунтовници ни превратници. Говорио је да су према закону невини, а што се тиче морала безопасни. Другим речима, да имају здрав утицај на друштво. Лука је, дакле, желео да Рим зна како нема никаквог разлога да се плаши хришћана. Целом Римском царству хришћани желе само добро и чине све да том царству буде добро. Теофила назива „уваженим“. Теофил је, очигледно, био високи римски званичник. Дакле Лука не само да ову књигу пише како би од једног римског верника начинио ученика, већ је пише и с намером да пружи одговоре римским критичарима Цркве Исуса Христа.

Представљајући свој случај, Лука износи три снажна аргумента. **Прво**, каже да су римски званичници били, и да треба да наставе да буду, пријатељски настројени према Цркви. Неки од њих су, како каже, и сами постали хришћани. Због тога је поменуо капетана Корнелија, проконзула Сергија Павла и Ераста, градског благајника. Лука са сврхом помиње имена високих римских достојанственика који су са наклоношћу гледали на хришћане, а немало њих су и сами постали хришћани. **Друго**, Лука напомиње да римске власти не могу да нађу грешке ни у Христу, ни у Цркви, ни у апостолима. **Треће**, Римско царство би

требало да, а у многим случајевима и јесте, хришћанство сматра законитом религијом, или како би они то рекли: допуштеном религијом. Било је то испуњење свега што је Бог обећао Израелцима у вези са њиховом религијом. Будући да је израелска религија била законита, или правоваљана, онда би и сâм врх те религије требало да буде прихваћен.

Лука се показао као дипломата и у настојању да буде миротворац између хришћана из јудејства и оних из незнабожачких народа. То је учинио пре свега тако што је приказао, у осмом поглављу, да Бог прихвата Самарјане, нацију полу-Јудеја или мешанаца. Затим је у поглављима 10 и 11 указао да Бог прихвата незнабошце, Корнелија и његов дом. Мислим да је његов примарни дипломатски задатак унутар Цркве остварен тиме што је дао једнаку важност и Петру и Павлу.

Лука даје једнаку важност и Петру и Павлу

Лука је ставио знак једнакости у значају Петра, апостола Јудеја и Павла, апостола незнабожаца (многобожаца или пагана).

- Рекао је да су обојица били испуњени Светим Духом. Петар у 4,8 а Павле у 9,17.
- Рекао је да су обојица проповедали и незнабошцима и Јудејима, Петар у поглављу 10, Павле у поглављу 13.
- Рекао је да су обојица примили визију у вези са будућим радом који треба да изврше. Петар у поглављу 10, Павле у поглављу 16.
- Рекао је да су обојица били у затвору и да су чудесно ослобођени. Петар у поглављу 12, а Павле у поглављу 16.
- Рекао је да су обојица подизали из мртвих. Петар у поглављу 9, а Павле у поглављу 20.

- Рекао је да су обојица одбили да приме обожавање. Петар у поглављу 10, Павле у поглављу 14.

Преглед: Обојица беху испуњени Духом, обојица су храбро проповедали, обојица су проповедали и Јудејима и незнабошцима, обојица су имали визију за свој рад, обојица су били ухапшени па чудесно ослобођени, обојица су подизали из мртвих, обојица су одбили да их људи обожавају. Дипломата Лука их је представио као људе потпуно истог достојанства и важности. Лука је био историчар, био је дипломата, али био је и еванђелиста, или ако вам се више свиђа, теолог науке о спасењу.

Лука као еванђелиста

У вези са Лукином науком о спасењу из књиге Дела апостолска, проучаваћемо три темељне чињенице. Аутор ће нам рећи да је **Бог** припремио спасење. То је први пут нагласио у свом Еванђељу (поглавље 2). Исто је учинио у свим Петровим и Павловим проповедима и приликом Стефанове одбране. Спасење је нешто што је Бог припремио. Затим, рећи ће да нам је Христос даровао спасење (Лк. 2,11; 28,29.30), али главна тврдња се налази у Делима 4,12 где пише: *Спасења нема ни у једном друћом, јер њод небом нема друћої имена међу људима, које нас може сїасїи.* Спасење је Бог припремио, а Христос даровао. Затим, Лука каже да је спасење понуђено свим људима.

Зайїм им је рекао: „Зайисано је и њо да ће Христїос сїрадаїи и усїаїи из мрївїх їрећеї дана. У њеїово име ће се їроїоведаїи їокајање и оїрошїїење їреха свим народима, їочевїши од Јерусалима.

Лк. 24,46.47

У свакој проповеди у књизи Дела апостолска, помињу се људи и народи, што укључује и незнабошце. Лука је био историчар и дипломата, али у свом срцу Лука је био еванђелиста.

Увод у Дела апостолска

Прво што запажамо у књизи Дела апостолска, јесте увод. Свака књига која је вредна читања, почиње неком врстом увода који привлачи нашу пажњу и говори нам шта аутор намерава да нам каже пре него што нам то заиста и каже. Овај увод садржи три дела: рану Христову службу, његове последње речи и величанствено вазнесење. Пре него што је Црква основана, Христос је морао да се врати на Божији престо. У прва три стиха књиге Лука помиње рану Исусову службу. Приметите и да се он осврће на своју прву књигу.

Уважени Теофиле! У свом њвом њисму сам њи њоворио о свему; о њоме како је Исус њочео да делује и њоучава, до дана када се узнео на небо, њошио је Духом Светиим дао налоѝ својим изабраним аѝосѝолима. Након своје њаѝѝње, Исус је дао мноѝо доказа да је жив: указивао им се чеѝрдесетѝ дана и њоворио им о Царсѝву Божијем.

Дела 1,1–3

Исус је отпочео да делује и поучава. Отпочео је то лично, али је наставио кроз своје Тело – Цркву. Он је чинио дела и наставља да их чини кроз своје одабране апостоле. Запазите целовитост те истине јер је о њој пружио доказ за време свог живота у телу. Дао је апостолима упутства шта да раде, а пружиће им и завршно откривење о себи. Сада

последњи пут гледају свог Господа и Он им упућује своје последње речи:

Једном њриликом, док је још био са њима, Исус им је зайоведио: „Не удаљавајте се из Јерусалима, нећо чекајте исцјуњење Очевој обећања о коме стје раније слушали од мене: Јован је кришћавао водом, али ви ћете за неколико дана бити кришћени Светим Духом.“ Окуивши се око њећа, иићали су ћа: „Госцде, хоћеш ли у ово време да обновиш израиљско царство?“ Он је одговорио: „Вама није дано да сазнасте времена или час који је Оћац одредио својом влашћу. Мећутим, када Свети Дух сиће на вас, иримићете силу да сведочите за мене у Јерусалиму и ћо свој Јудеји и Самарији, и до на крај света.“

Дела 1,4–8

Овде налазимо обећање и упутство, да иду у град, а Он сћм (Исус) ће им подарити Духа. Они то нису знали, па су у свом незнању поставили питање: „Госцде, хоћеш ли у ово време да обновиш израиљско царство?“ Исус их је охрабрио рекавши да им није неопходно да знају све оне дубоке ствари о Царству небеском. Када Дух доће, рекао им је, бићете у стању да извршите дело за које сте одабрани – да људима говорите о мени. О Исусу ће говорити у Јерусалиму, Јудеји, Самарији и све до краја света. Биће они успешни у извршавању своје службе, то им је јасно ставио до знања, чак и ако не знају све детаље у вези са Царством.

Христово славно вазнесење

Као треће, осмотрите Христово славно вазнесење:

Рекавши ово, Исус се узнео на небо, а један облак ћа је сакрио од њихових ћогледа. Док су им још очи биле

ујрше ка небу иде је Исус ошшиао, одједном су се њред њима њојавила два човека обучена у беле хаљине. Рекли су им: „Галилејци, зашто сшојише шу и шледаше у небо? Овај сшши Исус који се од вас узнео на небо, врашше на исшши начин како сше ша видели да одлази на небо.“

Дела 1,9–11

Покушавао сам да замислим ученике како подижу очи и неко време остају загледани у небо. Сигурно би их заболели вратови од дугог гледања у вис, да им неко није рекао: „Нисте доведени на ово брдо да бисте гледали у небеса; доведени сте на ово брдо да бисте погледали око себе и спознали да, вест о том вазнесеном Христу, који сада седи на Давидовом трону, однесете у сав свет.“

Послушавши Исусову заповест, ученици су се вратили у Јерусалим да чекају:

Зашим су се врашшили у Јерусалим с шоре, зване „Маслинска“, која је близу Јерусалима, удаљена један субошњи дан хода. Кад су сшшили, шоиели су се у шорњу собу иде су обично боравили Пешар, Јован, Јаков, Андрија, Филиј, Тома, Варшоломеј, Машеј, Јаков (Алфејев син), Симон (коша су звали „Зилош“) и Јуда (Јаковљев син). Ту су се једнодушно и шосшојано молили. Са њима је било и неколико жена, Исусова мајка Марија и Исусова браћа.

Дела 1,12–14

Учинили су оно што им је Исус рекао. Вратили су се у град и чекали наредна упутства. Ту су били присутни сви апостоли. Тамо је била и Марија, Исусова мајка, као и друге жене. Касније видимо да је на том месту било 120 људи. Шта

су они тамо радили? Били су заједно у молитви, у сталној непрекидној молитви.

Закључак

У припреми за проучавање књиге Дела апостолска, потребно је да и ми будемо заједно. У тој књизи ћемо видети, чути и прочитати невероватне ствари. Видећемо претње које су се надвиле над Црквом. Ипак, видећемо да у свему томе Христос и његово еванђеље побеђују. То је друго утеловљење. Прво је било Божије утеловљење у Христа. Ово је Исусово утеловљење у његово Тело.

Први дан и прва Црква

Дела апостолска 1,15 – 2,41

У првом поглављу смо споменули дванаест почетака у првих дванаест поглавља књиге Дела апостолска, и усредсредили смо се на оно што је било прво, на прву реч, на увод, на представљање књиге. У овом поглављу ћемо се усмерити ка наредна два почетка, на следеће две прве ствари.

Наше фокусирање у овом поглављу ће бити на **првом дану Цркве**. У Делима 1,15 – 2,41 Лука бележи испуњење Исусовог обећања о градњи Цркве, а о коме читамо у Матеју 16,18. Овде имамо оснивање прве Заједнице, првог састанка Цркве по њеном оснивању. Први део (1,15 – 2,41) можемо да насловимо са: Црква прима силу. Овде је Цркви Бог подарио снагу Духа Светог да би отпочела, али и наставила своје деловање.

Опуномоћена Црква

Припрема

У стиховима 15–26 првог поглавља, прво запазите заједништво које су ученици имали: *Тих дана, када је било*

окуљено око стотину двадесет особа, ајосиол Петар је устиао и обратио се верујућима... (стих 15). Оног дана када је основана Црква, почетна група те Цркве је била врло мала. У „горњој соби“ се окупило око стотину и двадесет људи. Током Исусове овоземаљске службе било је око 5.000 одраслих мушкараца (дакле, не рачунајући жене и децу) који су били нахрањени хлебом и рибама. Павле пише да је Исуса, по васкрсењу, видело више од 500 људи. Али сада, на дан оснивања Тела Христовог, било је присутно само 120 особа. Петар је преузео вођство да попуни празнину која је настала у броју апостола. Подсећајући присутне на прошто у вези са Јудом, он рече:

Браћо, треба да се исјуни Писмо у коме је Дух Свети посредством Давида пророковао о Јуди, који је предводио оне што су ухваћили Исуса. Јуда је био изабран да, као и ми, буде учесник у ајосиолској служби.

Дела 1,16.17

Затим Лука бележи и неке важне историјске податке:

Он је стекао себи њиву новцем који је примио за своје неправедно дело. Ту је њао наплавце, расипукао се њо средини, њако да му се просула сва утроба. Сви стјановници Јерусалима су сазнали за овај догађај, ња су ову њиву на свом језику прозвали Акелдамах – „Крвна њива“.

Дела 1,18.19

Настављајући да говори, Петар каже да је у вези са тим случајем у Псалмима записано: *Табор нек им ојустоши; не живео нико у њиховим шјорима... нека се њејова служба да друјоме* (Пс. 69,25 и 109,8). Видите, овим речима нам

апостол Лука даје историјске податке, указује на испуњење у вези са Јудом и његовом издајом. Запазите даље Петров савет:

Сада, дакле, морамо одабрајти некога ко је са нама био све време од како је Господ Исус дошао међу нас, ња све до дана када је отишао од нас, њочевини са кршћењем које је Јован ѡројоведао, до дана када је био вазнеи на небо. Тај шреба да буде сведок њејовој васкрсења заједно са нама.

Дела 1,21.22

Да би се извршио задатак који је морао да буде извршен, требало је пронаћи људе са потребним квалификацијама. Ко год да се придружи групи од једанаест апостола, колико их је остало, пошто се Јуда убио, морао је да буде крштен од стране Јована Крститеља и морао је да буде неко ко је пратио Исуса и разговарао са њим. Другим речима, да би био сведок мора бити очевидац. Акција коју су предузели записана је у стиховима 23–26. Изабрали су двојицу кандидата, вероватно је између оних 120 било више особа које су испуњавале тражене квалификације, али су се одлучили да бирају између Јосифа кога су звали Варсава (такође познат и као Јуст) и Матије, а онда су молили.

Разговарали су са Богом у вези са овим важним избором. Веровали су Господу, а пошто нису знали шта да раде, требала им је Божија помоћ: *О, Господе, ти штио ѡзнајеш срца свих људи, ѡкажи нам кога си од ове двојице изабрао...* (стих 24). Одабрали су двојицу који су испуњавали тражене захтеве, али нису желели да даље одлучују међу њима двојицом, већ су се молили Богу:

... да заузме место у овој служби и међу апостолима, од којих је Јуда отишао и отишао на место које му и припада.“ Затим су бацили коцку и коцка је пала на Матију, који је тиме био придогађ једанаесторици апостола.

Дела 1,25.26

Бацање коцке је био старозаветни начин откривања Божије воље. У старозаветној књизи Приче Соломонове читамо: *У крило се коцка баца, али од Господа долази свака одлука њена* (стих 16,33). Било је то Божије обећање и ученици су се држали тог обећања. *Затим су бацили коцку и коцка је пала на Матију, који је тиме био придогађ једанаесторици апостола* (стих 26). На тај начин све је било доведено у ред и спремно за почетак. У Матеју 19,28 Исус је рекао да ће апостоли сести на дванаест престола и да ће судити свим племенима Израиља (којих је такође било дванаест). Да би се Црква основала, морало је да буде дванаест апостола, будући да је било дванаест престола и дванаест племена којима је требало служити. По избору Матије, поново је постојао пун број апостола.

Први дан – Педесетница Дела апостолска 2,1–41

Свануо је и тај дан – Педесетница – дан оснивања Цркве. Апостоли су чекали, јер им је речено да чекају. У првом поглављу им је речено да се врате у град и чекају на долазак Светог Духа. У Еванђељу по Луки 24,49 читамо да је ученицима заповеђено да у Јерусалиму чекају док се не обуку у силу са висине. Када Бог каже „чекај“, верник чека. Не трчи „пред руду“, није узнемирен – он чека. И тако,

апостоли су чекали у граду. *На њразник Педесетнице, сви су били окуљени на истом месту* (2,1). Реч „сви“, због онога што се збило у 1,26 указује да су ти „сви“, једанаесторица плус Матија који им је придодат. Тих дванаест мушкараца су сви били на једном месту и чекали су.

Дух Свети се спустио уз звук као кад дува снажан ветар. Појавило се и нешто као ватрени језици који се поделише. Ти језици се поделише тако да је по један био над сваким апостолом и они почеше говорити језицима којим их Дух Свети беше даровао. Реч „језици“, не значе језици као телесни органи, већ различити говорни језици. Догађају су присуствовали људи из свих крајева римског света и сви су их разумели како говоре њиховим језиком и њиховим дијалектом.

Тада је много њобожних Јудеја, који су дошли из сваке земље њод небом, боравило у Јерусалиму. Кад се зачуо онај звук, много људи се окуљило њамо. Били су збуњени, јер је свако од њих чуо како се њовори на њејовом језику. Пиијали су се у чуду: „Зар нису сви ови шиио њоворе Галилејци? Па како онда њоворе језиком земље у којој смо рођени?“

Дела 2,5–8

Нису то била ни бесмислена блебетања ни анђеоски језици, већ обични различити људски језици. Људи су их разумевали као своје матерње језике, чак су распознавали и своје специфичне дијалекте. То је привлачило људе. Наравно, чули су и буку. Уосталом, она их је и привукла да дођу. Дошли су до места где су се налазили апостоли, јер су чули хук силног ветра. Пришавши, чули су и оно што су апостоли говорили. А апостоли су величали Бога.

Управо то, према 1.Коринћанима 14 ради човек који говори у језицима. Он слави, он пева, он захваљује. Значи, апостоли су се молили, певали су и захваљивали Богу, а они који су их слушали (стихови 9–11) дошли су у Јерусалим из свих крајева света.

Овде су Парћани, Међани, Еламити, људи из Месопотамије, Јудеје, Кападокије, Понија, Мале Азије, Фригије, Памфилије, Етиопија, из либијских њредела код Кирина, њосетиоци из Рима – заједно Јевреји и обраћеници на јудејску веру – Крићани и Араји. Сви ми слушамо ове људе како нашим језиком њоворе о великим Божијим делима!“

Дела 2,9–11

Људи су чули апостоле како на њиховим језицима, њиховим дијалектима, говоре о величанственим Божијим делима. Мноштво се окупило, мноштво је видело чудесне ствари, мноштво је спремно да слуша.

Као прво, били су збуњени. Упитали су: „Шта то значи?“ Било је и оних који су се изругивали говорећи: „Ово друштво се понапило.“ Не могавши да објасне чудо које су гледали, неки неверници међу Јудејима су били збуњени, а неки прибегоше подсмеху и ругању: *Друји су, ојейи, њирали шеју на њихов рачун њоворећи: „Ма, најили су се они слајкоја вина!“* (стих 13). Неверницима је требало одговорити и објаснити им шта се у ствари догађа. Верници су говорили: „Ми не знамо шта се догађа“; неверници су говорили: „Ми поричемо да се ишта догађа.“

Прво проповедање еванђеља

Онда је верни проповедник устао и почео да проповеда оно шта је записано у стиховима 14–40. Тај верни

проповедник је био апостол Петар – какву је само он проповед изложио! Обраћајући се мноштву, повисио је свој глас и рекао: *Слушајте ме сви ви – Јевреји и сви који живите у Јерусалиму, знајте ово и саслушајте моје речи* (стих 14). Лука је био пажљиви истраживач, Петар је позвао мноштво да пажљиво испитају његове речи. „Све што ми желимо“, говорио је, „јесте да пажљиво послушате Исуса. Ако то учините, ми верујемо да ћете постати верници. Зато пажљиво слушајте шта ћу вам рећи.“ А ево шта им је рекао: *Нису ови људи њијани – као што ви мислите, јер је тек девет сати ујутро. Ради се о ономе што је рекао пророк Јоил* (стихови 15–16). Шта је предсказао Јоил? – Да ће Бог у последње дане излити свог Духа. На кога? На све људе. Ево које стихове је цитирао Петар:

А након штоа излићу на све људе своја Духа, ја ће ваши синови и ћерке пророковати, сјарци ће сањати снове, а млади људи имаће виђења. Такође ћу у оне дане излити своја Духа на слује и слушкиње. Учинићу да се покажу чудне појаве на небу и на земљи – крв, ватра и облаци дима. Сунце ће потамнети, а месец поцрвенети као крв пре него што дође велики и славни дан Господњи. Свако ко зазове име Господње, биће спасен.

Јоил 2,28–32

Ви и ја ове речи можда не разумемо на исти начин као они. То је опис Дана Господњег, дана суда грешног народа. Свако ко призове име Господње, биће спасен. То је текст који је Петар узео за своју проповед, а ево и његове проповеди.

Отпочео је тако што је указао на оно што су о Исусу већ знали, на знаке и чудеса које је учинио, а које они нису порицали.

Зайто, народе израиљски, ђослушај ове речи: Исус Назарећанин је био човек чије је ђосланство Бој ђошвердио ђред вама моћним делима, чудима и знацима које је учинио ђреко њеја, док је био међу вама. Ви ђо и сами знајте. Ијак, Бој је у складу са својом унајред одређеном намером и ђредзнањем, дојустђио да буде ђредан вама, а ви стђе ја, ђосредством безаконика, ђриковали на крстђ и убили...

Дела 2,22.23

Народ је мислио да је Исусовом смрћу на крсту прича завршена. Међутим Петар додаје: *Ијак Бој!*¹ Речи „ипак Бог“ јесу две најлепше речи у Библији. Ево шта сте ви учинили, говори Петар, а ево шта је Бог учинио – Бог га је васкрсао из мртвих. Ослободио га је из агоније смрти, зато што је смрти било немогуће да га задржи. Давид је то испевао у Псалму 16, а Петар просто цитирао: *...ишђо ми душу нећеш ђрејустђијђи Свеђу мртђвих, нијђи дајђи да ђвој Свеђац ђрули* (стих 27). Петар је нагласио да ове речи Давид није рекао о себи, већ је као пророк знао да се Бог заклиње како ће потомак који ће изаћи из његових бедара сести на његов трон. Видевши унапред шта ће се догодити, Давид је певао о Христовом васкрсењу. На који начин је Давид видео будућност? Духом Божијим. О чему је певао? О Христовом васкрсењу. Он неће остати у гробу, нити ће његово тело видети труљење. Бог је васкрсао Исуса. Ево шта је Бог учинио: васкрсао је тог Исуса, а ми смо сведоци

1 Други српски преводи кажу то још ефектније „Али Бог“ – прим. уредника.

те чињенице. Свих нас дванаесторица који стојимо овде пред вама, сопственим очима смо видели да се Исус у телу вратио из мртвих. Петар каже *Сѣоїа, нека сав дом Израиљев ѿоуздано зна...* а сада је желео да и Теофил то сигурно зна. Петар каже — ево доказа. Ако испитате доказе, бићете сигурни у налаз. *Сѣоїа, нека сав дом Израиљев ѿоуздано зна да је оної Исуса, коїа сѣе ви разайели, Бої учинио Госїодом и Хрисїом.* (стих 36).

Какав резултат је имала Петрова проповед? *Ове Пеїрове речи су дубоко ожалостїиле срца окуїљених, тїе су уїиїїали айосїоле:* „Браћо, шїа ѿреба да радимо?“ (стих 37). Када су чули, били су „ожалошћени“² и желели су нешто да учине. Желели су да буду ослобођени казне због разапињања Сина Божијег. Желели су да буду на Божијој страни и да виде васкрслог, а не мртвог Исуса.

Петроводговорнањиховопитање: *Шїа ѿреба да радимо?*, био је следећи: *Пеїар им је одїоворио: Покајїте се, ѿа нека се свако од вас крсїи у име Исуса Хрисїа за оїрошїење їреха; онда ће тїе їримїиїи дар – Духа Светїої* (стих 38). Покајати се значи променити своје мишљење, предомислити се у вези са нечим. Покајати се због одбацивања Сина Божијег. Покајати се због слагања са његовим разапињањем. Покајати се за све грехе које сте починили и крстити се. Реч која је овде употребљена у оригиналу, а на наш језик је преведена са „крстити“, заправо значи „подронити“, или „погружити“. Покајте се и будите погружени. Покајте се и будите загњурени. Покајте се и будите подроњени. Касније, у десетом поглављу, видећемо да се крштење обавља у води. У Еванђељу по Јовану читамо да је Јован Крститељ крштавао

2 Или „коснути“ како каже Чарнић – прим. уредника.

блizu Витаније, зато што је тамо било много воде. Петар је рекао: „Покајте се, па нека се свако од вас подрони под воду.“ У чије име? У чији ауторитет? – У име Господа Исуса Христа. Из ког разлога? – Да вам греси буду опроштени. Шта ће бити последица тога? – Примићете дар Светог Духа, обећаног Светог Духа. Покајте се, погрузите се под воду у ауторитет Христа Исуса па ће вам бити опроштени греси и као дар примићете Светог Духа. Петар је објавио и да се обећање не односи само на оне који су га чули како говори, већ и на њихову децу и за све оне који су још далеко у будућности, а које ће Бог себи позвати. Ово ми се посебно свиђа јер значи да и ја, незнабожац, могу да будем спасен.

И многим другим речима опомињао је Петар своје слушаоце говорећи: *...избавише се од овој изоџаченој нарашћаја* (стих 40). На тај начин је отпочео рад Цркве. Иницијалној групи од 120 људи, придружили су се тога дана 3.000 оних који су поверовали у еванђеље. *Они који су љрихваћили њејову љоруку су били кришћени. Тој дана се око љри хиљаде људи љридружило Цркви* (стих 41). Значи сада имамо 3.120 људи, или уколико Дванаесторица нису урачуната у првих 120, број ученика би се попео на 3.132.

Какав је дан само била та Педесетница! Беше то резултат стрпљиве, ватрене и марљиве Исусове троипогодишње службе. Тај дан је био врхунац његове службе. Проповед је на видело изнела цео Христов протекли живот. Међутим, најбоље је тек долазило. Исус ће наставити да живи, наставиће да делује, али сада ће се та дела одвијати кроз локалну заједницу која је основана.

Прва заједница Дела апостолска 2,42–47

Запазите шта су људи у тој заједници радили. Прво је то био скуп од 3.000 обраћеника. Зато што је Петар верно проповедао, реч су примили са радошћу и покајањем, подразумевало се да су били потпуно послушни. Потом Лука бележи и прву активност те нове групе обраћеника. Посветили су себе, што практично значи да су себе посветили поучењу апостола: *Сви ученици су били истрајни у слушању апостолског учења, у заједничком животу, у ломљењу хлеба и молитвама* (стих 42). Они који су „ушли“ у цркву били су посвећени и истрајни у поучавању и проучавању. Управо то је био темељ ауторитета у коме су деловали – апостолска наука. Били су посвећени заједничком животу – исказивању љубави, гостопримству. У свом обожавању били су посвећени ломљењу хлеба. Сећали су се смрти Христа и унади ишчекивали његов повратак. Били су вредни поверења и непоколебљиво су истрајавали у молитви. У томе се види њихова посвећеност Богу и веровање које су имали у Бога.

У наставку читамо: *Они који су поверовали били су јединствено заједно и све им је било заједничко* (стих 44). То је реч коју смо имали у 1,15 где пише да су Дванаесторица била заједно. То је реч коју налазимо и у 2,1 где видимо да су апостоли били заједно. Управо ту реч имамо и у стиху 44 – били су заједно. Ко су ти који су били заједно? Цела Црква, свих 3.120 који су тог дана били придодати, као и сви они који су свакодневно придодавани. Међу њима је постојало јединство. Имали су заједничку веру, заједнички живот, и све што су поседовали било им је заједничко. Људи су били

пуни страхопоштовања због знакова и чудеса која су се чинили апостоли. Сви верници су били заједно: *Они који су поверовали били су сјално заједно и све им је било заједничко. Продавали су своја имања и остјале вредности и делили сваком према његовој потреби* (стихови 44–45). Своју праксу су настављали свакодневно. Хришћанство се одвија сваког дана: *Сваког дана су се једнодушно окуљали у храму, састјали се ломећи хлеб по кућама и примали храну искрена и радосна срца...* (стих 46). Хришћанство је и индивидуално и породично: *...хвалећи Бога. Зајо су уживали блаонаклоности целој народа, а Госод је сваког дана множавао број сјасених* (стих 47). Укратко, састјали су се сваког дана, проучавали су Реч сваког дана, разговарали су сваког дана, и Бог им је свакодневно придодавао оне који су се спасавали.

У тој групи верника постојало је јединство. Унутар тела јединство је потребно. Имали су заједничку веру; сви верници су били заједно. Друго, неопходно је заједништво. Треће, неопходна су финансијска средства за храну, одећу, место за становање... Другим речима, ствари које нам је Бог обећао. Бог је обећао да ће испунити наше потребе, не нашу похлепу, већ наше потребе. Он ће то и учинити када смо јединствени и јединствено одлучни у испуњавању његовог дела.

Такође, видимо и напредовање Цркве; пре свега у свакодневним јавним састанцима будући да су се састјали у храму. У великим групама су се окупљали у храму како би примили поучавање Дванаесторице који су били под Божијим надахнућем. Бог им је даровао ту Дванаесторицу, апостоле који су јавно проповедали његову Реч. Уколико

желимо да поучавамо велики број људи, неопходни су велики скупови. Мноштво у храму се није окупљало само као затворени круг оних који имају богослужење само за себе, већ да би примили поуку и онда се радовали вери коју су стекли.

Напредовање се није одвијало само у јавности, већ и по кућама. Ево како пише Лука: *...ломили су хлеб њо кућама, њримали су храну с радошћу и њросїа срца...* (стих 46 – Чарнић). Све док Црква не буде постизала напредак, како у јавности тако и у приватности, неће бити она и онаква каквом је описана у Новом завету. Ако желимо да будемо Црква која прославља Бога, треба да поучавамо једни друге и да прослављамо Бога на јавним местима, али исто тако треба и у својим домовима да поучавамо ужу и ширу породицу. Треба да поучавамо своје супруге, своју децу, своје унуке, рођаке и комшије. У наш живот треба да се врати концепт шире породице. Другим речима, оно што чујемо на недељним богослужењима треба да преносимо на наше окружење и то свакодневно – на чланове породице, на пријатеље, на колеге и комшије. То треба да радимо свакодневно како би могла да се испуни воља Божија.

Запазите моћ коју је имала Црква: *...хвалећи Бога. Заїо су уживали блаїонаклоносїи целої народа, а Госїод је свакої дана умножавао број сїасених* (стих 47). Тајна заједнице се састојала у чињеници да је исказивала велику захвалност; у томе што је прослављала Бога. Бог заслужује да се прославља и да буде прослављен. Нека га откупљена Божија деца прослављају. Слушао сам концерт једног виртуозног пијанисте коме је публика на крају концерта стојећи на својим местима дуго аплаудирала. Људи су

звиждали и узвикивали, а ја сам помислио: „Ово мора да је сјајан осећај“. Добро је указивати част. Понекад помислим: „Морам да изразим моје одушевљење Богом, јер Бог заслужује наше обожавање“.

Није ту постојала само велика захвалност, већ и велика наклоност. Заједница је уживала наклоност свих људи. Није то трајало предуго, али бар у једном тренутку хришћани су уживали наклоност свих који су били у Јерусалиму. Имали су побожни благослов – у Господу. Имали су побожни раст – у броју хришћана. Стално је долазило до уможавања оних који су били спасени. Какво поглавље. Каква заједница.

Коју то тајну треба да научимо из Дела апостолских 1,15 до 2,47? Која се тајна налази у Телу данас? То су четири речи. Прва је **спасење**. Треба да запазимо да је спасење у Исусу Христу. И то не само спасење од прошлих греха, већ и од данашњих и то свакодневно. Друга је **предаја**. Предаја Христу значи обуздавање себе. Грех треба да се обузда спасењем, док сопствено „ја“ треба да се преда Христу. Трећа је **задовољство**. Задовољство у Христу. Тако Христос постаје видљив у човеку и та видљивост треба на сваки начин да се увећава. Четврта је **служба**. Служба је знак силе и коначан доказ. Спасење, предаја, задовољство и служба, јесу елементи које налазимо у посматраном библијском одељку. У томе ћемо живети данас, сутра, и довека.

Први прогон и први грех у Цркви

Дела апостолска 3,1 – 5,42

Прво и друго поглавље ове књиге садржи прва три од поменутих 12 првих ствари у првих дванаест поглавља књиге Дела апостолска. У поглављу које је пред нама проучаваћемо наредне две „првине“ из библијске књиге коју проучавамо – први прогон, у поглављима три и четири и први јавни грех Цркве који је забележен у петом поглављу. Поглавља од 3,1 до 8,4 могли бисмо да назовемо и успостављење Цркве. Пошто је прошла кроз процес оснивања, Црква сада треба да буде проверена, да сазри, да буде видљива и постојана.

Први прогон

Чудо

Почетак прогона Цркве видимо у Делима 3,1–4,37. Разлог за покретање прогона је исцељење човека који је од рођења био хром. Запазите прво људску, материјалну потребу са којом су се том приликом Петар и Јован суочили:

Једном су Петар и Јован улазили у храм у време молићве. Било је око три сата појодне. Баш тада су уносили неког човека хромог од рођења. Њега су људи

свакоја дана доносили до храмских врати званих „Дивна“, да њих милостињу од оних који долазе у храм. Када је видео да су Петар и Јован хтели да уђу у храм, изражио је од њих милостињу. Петар и Јован су ушли полег у њега, а онда Петар рече: „Поледај нас.“ Хроми човек их је љажљиво ледао, очекујући да ће му уделити неку милостињу.

Дела 3,1–5

Потреба болесног човека је била огромна. Од рођења је био хендикепиран. Хром и беспомоћан. Није био у стању да се креће ни помоћу штака. Просто су га носили на носилима и остављали на различитим местима. Такође, очајно стање тог човека се запажа и по месту на којем је лежао - код врата храма. Надао се да ће се људи који долазе у храм, како би принели своје жртве, осећати или криви због својих греха, или религиозни, због свог живота, па ће му уделити нешто новца. Човекова трагична ситуација се види и у томе што су га други донели на то место, јер он није био у стању да се креће. Петар и Јован су га охрабрили речима: „Погледај нас“, јер је он очигледно прижељкивао да му дају новац.

У стиховима 6–11, на сцену ступа божанска сила. Божанска сила увек испуњава човекове потребе. Потреба овог човека је огромна. *Петар му, међутим, рече: „Немам ни сребра ни злата...“* Једном ми је неко рекао да је то стога што проповедници никада нису били нарочито добро плаћени. Међутим, поента је у томе што је проповедник све напустио, јер је пронашао нешто што му је било много важније: *...али оно што имам – то ти дајем: у име Исуса Христа из Назарета, устани и ходај!* (стих 6) Петар се позвао на ауторитет. Признао је да нема новца, али и да

има силу. Човеку је дао оно што је имао, снагу да подари способност кретања, што потврђује у наредном стиху: *Петар зајим њрихватии хромої за десну руку и њодиже ја* (стих 7а). Очигледно је да хроми човек није имао довољно вере да сам устане са носила, па га је Петар узео за десну руку и помогао му да начини први корак. Било је то први пут да је овај човек стао на своје ноге. Све до тада су га носили, прво његова мајка, а потом пријатељи. Било је то и први пут да га је ико ухватио за руку и поставио на ноге. Он није знао ни како се устаје. Никада пре тога није устао, па му је Петар помогао да то учини: *Исиої ѡрена су му очверснули сїоїала и ѡлежњи, ја је скочио на своје ноје и ѡчео да хода. Зајим је са аїосїолима ушао у храм скачући и хвалећи Боја* (стихови 76.8). Пошто је доживео исцељење и устао, човек је ходао, скакао и славио Бога. Запазите реакцију људи који су били околу:

Сви људи који су ја видели како хода и хвали Боја, ѡреїознали су оної исїої човека која су виђали како седи крај Дивних враїа и ѡроси. Заїо су били ѡреко сваке мере зачуђени и задивљени збої оноја шїо се доїодило са њим.

Дела 3,9.10

Човек је ходао, људи су били задивљени, а Петар и Јован су били потврђени као они који имају право да говоре у Божије име. Никодим је то једном овако изразио: ...*знамо да си їи учийшељ која је Бої ѡслао. Нико, наїме, не може чинїїи ове знаке које їи чинїиш ако Бої није са њим* (Јован 3,2). И тако, Петар и Јован су доказано били људи са којима је Бог, а то им је давало право да говоре у његово име.

Петар је почео да проповеда и то је од тада била његова редовна пракса. У стиху 11 видимо да се просјак није одвајао од апостола, зато што је добио нешто за шта се није ни надао да ће имати. Што се тиче новца, надао се да ће га добити; али добио је здраве ноге, тако да може да хода и скаче, и уста којима ће да слави Бога... Биле су то велике ствари које му је Петар подарио. Сви људи који су то видели били су задивљени и упутили су се до места у храму које се звало „Соломонов трем“. Био је то велики трем или наткривени ходник у коме је могло да се окупи више хиљада људи. Угледавши сво то мноштво људи, Петар је отпочео своју проповед. Његова беседа је имала неколико тачака.

Петрово проповедање

Прво, порицање сопствених заслуга. Петар је упитао мноштво зашто их је изненадило то што се догодило: *...зашто сте ипак изненађени овим што се догодило и зашто гледате у нас као да смо ми својом сојственом снагом или побожношћу учинили да овај човек прохода?* (стих 12). Окупљени су очигледно радили оно што су радили већ много пута: прослављали су проповедника уместо да науче лекцију. Да славе онога ко је урадио, уместо оно што је било урађено. Петар им је рекао: „Чујте, ја немам ни силе ни способности да учиним то што сам управо учинио.“ Другим речима, није себи приписао никакву заслугу.

Друго, Богу је исказана част. Петар је храбро објавио Онога ко је извор силе за чудо које се збило. Рекао је:

Бој Аврахамов, Бој Исаков и Бој Јаковљев, Бој наших отаца, прославио је свој слују Исуса, која сте ви предали и одрекли ја се пред Пилајом, када је овај решио да ја ослободи. Ви сте одбацили Светога и

Праведноћа, а измолили сїе да вам у замену ослободе убицу. Ви сїе убили Сїворишеља живоїа, али їа је Бої васкрсао из мртвих, чему смо ми сведоци.

Дела 3,13–15

Сећате се да смо у другом поглављу књиге Дела апостолска читали: *Али Бої їа је васкрсао.* Та реченица је нешто као идеја водиља књиге Дела апостолска. Ви сте га одбацили, ви сте га обешчастили, ви сте га убили. То је оно што сте ви урадили. Али, Бог га је подигао из мртвих. Петар је нагласио да су он и други апостоли сведоци те истине. Бог је узвисио Христа тиме што га је васкрсао. Људи су одбацили Христа тако што су га се одрекли и разапели, али Бог га је узвисио.

Треће, Петар износи образложење:

Вером у Исусово име је овај човек, коїа їознајете и їледаите, био ојачан. Вера у Исуса је учинила ової човека їоїїуно здравим, као шїо сїе и сами моїли да видите.

Дела 3,16

Извор благослова је у Исусовом имену. Канал за проток благослова је вера у Исусово име. Када у тексту читамо у *Исусово име*, не ради се о словима која образују речи ХРИСТОС или ИСУС. Не ради се овде о исправно изговореној речи, већ о томе да када радите нешто у нечије име, ви то радите у сили и ауторитету који стоји иза тог имена. Апостоли су поседовали Исусову силу и ауторитет. Када су позивали ствари у постојање, то није било у њиховој снази, већ у Исусовој снази. Тако је говорио Петар. Тако треба да говоримо и ви и ја. На тај начин ће славу Богу доносити све што чинимо. То све што чинимо, а што има вечни значај, учињено је у Исусово име. Ми радимо у Исусово име; ми

живимо у Исусово име; све што чинимо, чинимо у Исусово име.

Четврто, Петар наставља са објашњењем. Почевши од стиха 17, апостол даје једну изјаву пуну разумевања: објашњава људима да то што су учинили, они су учинили у незнању, али да то не значи да нису криви.

Браћо, знам да сīе ви, као и ваше вође, урадили ѿо из незнања. Међуѿим, Бої је на овај начин исїунио оно шїио је їреко свих својих їророка унаїред најавио, рекавши да ће његов Хрисїос їреїрїеїи сїрадање.

Дела 3,17.18

Рекао је људима да, иако нису знали шта раде, то их не чини невиним. Зашто? Зато што су њихова срца била попут срца њихових очева – одрекли су се заветног односа са Богом.

Пето, постојала је хитна потреба. У првом делу деветнаестог стиха Петар моли окупљене људе да се покају: *їокајїе се и окрениїе се Боїу*, каже им. Реч „покајање“ долази од речи која дословно значи „променити ум“, или „променити своје срце“. Таквој промени редовно претходи жалост, али оно што човек треба да учини јесте да се предомисли – да другачије гледа на то што је учинио и да се од таквих дела окрене. То је заправо промена у начину живота. Петар каже: „Морате да промените начин свог размишљања, своје ставове и животни концепт, морате да промените свој живот“.

Потом је слушаоцима указао на милостиво обећање које им даје милостиви Бог:

Сїоїа, браћо, їокајїе се и окрениїе се Боїу да би вам се избрисали їреси, како би вам Госїод дао времена

йочинка, и йослао вам Христїа Исуса, коїа је вама унайред наменио.

Дела 3,19.20

Три дивна милостива обећања: опроштење, одмор и заједништво са Христом. Ови обећани дарови следе после покајања (промена ума и окретање од прошлог начина живота), након промене живота.

Потом Петар износи и јасно пророштво. Почевши у стиху двадесет и првом, за Исуса каже: *Њеїа небо йтреба да задржи све до времена свеойшїе обнове коју је Бої одавно најавио йреко својих свейїих йророка.* А у књизи пророка Амоса пише о обнови палог Давидовог шатора. У Михејевој књизи читамо о обнови претходних времена и претходних ствари. Исаија је писао о повратку у обећану земљу када ће бити нове земље и новог неба. Сва ова обећања о обновљењу Израиља, као и Божија обећања Израиљу, сада ће бити испуњена у Исусу Христу, у овом периоду названом периодом обнове, у времену у којем ће се надокнадити причињена штета. Исус мора да остане у Небу док се то не догоди, зато што је речено:

Мојсије је, на йпример, рекао: 'Госїод, Бої ваш, йодићи ће вам йророка од ваше браће, као шїо сам ја. Њеїа слушајїе у свему шїо вам буде йоворио, јер ко не йослуша йої йророка биће истйребљен из народа.'

Дела 3,22.23

Дакле, овде имамо концепт истребљења. Два су обећања: обнова и истребљење. Обновљење долази као резултат покајања а истребљење као последица непокајања. Затим Петар упућује и лични апел. У стиху двадесет и петом пише: *Ви сїе наследници обећања које је Бої дао йреко йророка и*

учесници у савезу који је Бој склојио са вашим њрецима...
Читајући Свето писмо запазићете да оно што је Бог урадио, никада није учинио из сујете или каприца, већ као резултат завета, уговора потврђеног крвљу заветних животиња. Зато што Богу не може да се пролије крв, завет није био потврђен Божијом крвљу већ крвљу животиња.

Апостол је говорио о заветном обећању које је Бог дао Аврахаму и применио га на људе пред собом којима је проповедао. Обећање Аврахаму је гласило:

'Преко њвој њошомсѡва биће блајословени сви народи на земљи.' Бој је најјре вама њодијао своја слују и њослао ја да свакој од вас блајослови и одврати од ваших злих дела.

Дела 3,25.26

Примењујући ову поуку на окупљене људе, Петар напомиње да је хроми човек исцељен како би они разумели да је Бог послао Исуса, васкрслог Исуса, прослављеног Исуса, са циљем да се сва обећања дата Аврахаму испуне, али и да сва осуда може да се оствари. Помислили бисте да ће због онога што су чули људи постати благонаклони и срећни, зар не? Ипак, догодило се управо супротно.

Прогон апостола

У првом стиху четвртог поглавља, па све до краја поглавља, Лука бележи први прогон Цркве.

Док су они још ѡворили народу, ѡриђоше им свешћеници, зајоведник храмске сѡраже и садукеји. Били су веома узнемирени шѡо су учили народ и објављивали да је у Исусу васкрсење мрѡвих...

Дела 4,1.2

Садукеји нису веровали у васкрсење мртвих. Нису веровали ни да је Исус устао из мртвих: *Ухваћили су Пејџра и Јована и баџили их у заџвор до наредној дана, јер је већ било вече* (стих 3). Ево прогона на делу. Јудејски званичници су демонстрирали своју власт и казнили апостоле тако што су их баџили у затвор. Али, еванђеље наставља да напредује упркос прогону: *Иџак, многи од оних који су чули Пејџрову џоруку су узверовали, иџако да је број верника џорасџао на џеџ хиљада* (стих 4). Обратите пажњу да се овде ради о броју од 5.000 мушкараца. То значи да је било 15, 16, можда чак и 20.000 људи, будући да уз мушкарце увек иде једна жена и бар двоје деце. Црква која је пре неколико дана отпочела са свега 120 особа, сада броји већ на десетине хиљада мушкараца и жена и то све зато што су се апостоли суочили са противљењем.

Следећег дана су изведени пред старешине да им се суди. Запазите ко су судије:

Следећеџ дана су се у Јерусалиму окуџили џоџлавари, сџарешине и знаџци Свеџоџ џисма, заџџим Првосвеџџеник Ана, Кајафа, Јован, Александар и друџи из џрвосвеџџеничке лозе. Извели су аџосџоле џред себе и џџџџали их: „Каквом силом и у чије име сџе џо учинили?“ Тада Пејџар, исџуњен Свеџџим Духом, одџовори: „Поџлавари и сџарешине народа! Ако смо данас изведени на саслушање збоџ доброџ дела које смо учинили болесном човеку и збоџ начина џеџовоџ исцелења, онда знаџџе и ви и чиџџав израџљски народ: џо је учињено у име Исуса Хрисџа из Назаретџа, коџа сџе ви разайели, а коџа је Боџ васкрсао. Њеџова сила је учинила да овај човек сџоџи џред вама здрав.

Напад је дошао од стране Синедриона, а Петар је узвратио сјајним одговором. Једноставно је рекао: „Чујте: слушали смо, гледали смо, па стога и говоримо.“ Запазите шта говори у наредним стиховима:

Исус је 'камен шћо сће ви, ірадићељи, одбацили, а који је іосћао камен уіаони.' Сіасења нема ни у једном друіом, јер іод небом нема друіоі имена међу људима, које нас може сіасіи.

Дела 4,11.12

Петар је овде цитирао Псалам 118,22, и применио га на Исуса. Тврдња коју Петар износи гласи: Исус је темељ на коме ће Бог изградити све што је испланирао; Он је Спаситељ, једини Спаситељ који може да спасе од греха.

Прва реакција људи на Петрову тврдњу била је изненађење. Лука пише: *Када су ірисујни видели Петірову и Јованову одважності и дознали да су необразовани и обични људи, били су зайањени. Преіознали су у њима оне који су били са Исусом...* (стих 13). Чудили су се због силине којом су апостоли говорили, чудили су се због знања које су ти људи поседовали, као и због њихове храбрости. То што су чинили никако није могло да се објасни на основу њихових биографија. Све што су судије закључиле било је да су ти људи били са Исусом.

Њихова друга реакција била је да су занемели: *Но, іледајући исцељеноі човека како сћоји са њима, осћали су без речи. Тада су наредили Петіру и Јовану да найусће Велико веће, а они су іочели да се савеіују међу собом...* (стихови 14–15). Прво су били запањени, па су остали без речи, а онда су почели да траже изговоре. Покушали су да нађу излаз тако што су лагали и претили. Признали су да

не могу порећи чудесно исцељење које се збило. Потом су утврдили да, уколико апостолима допусте да раде то што раде, цео народ ће се разделити. И тако, заповедили су им да више не проповедају у име Исуса Христа. Међутим, Петар и Јован су једноставно загосподарили ситуацијом рекавши: *...Просудиће сами да ли је њраво њред Бојом да се више њокоравамо вама или Боју, јер не можемо њресѡаѡи да ѡворимо о ономе шѡо смо чули и видели* (стихови 19–20). Апостолима је наређено да не проповедају. У изворном језику којим је писан Нови завет, видимо њихово двоструко одбијање наређења. Рекли су: *Не можемо ѡресѡаѡи да ѡворимо*. И тако, пошто су им старешине запретиле, ослободили су апостоле уз речи да им је забрањено проповедање и поучавање у Исусово име.

Вративши се међу браћу, Петар и Јован су смањили противљење (стихови 23–31) на најмању могућу меру. Обавестили су браћу и сестре који су били на састанку о свему што им се догодило и помолили су се Богу да погледа на супротстављање које се дигло против њих и да их заштити. Такође, молили су Бога да апостолима подари снагу како би наставили са проповедањем. Апостоли и сва браћа су се молили заједно, а онда се догодило следеће: *Када су се ѡмолили, ѡѡресла се кућа у којој су били окуљњени, ѡе су се сви исѡунили Духом Свеѡим. Заѡим су одважно навешѡавали Божију реч* (стих 31). Била је то моћна молитва, зар не? Онда су отишли и слободно проповедали Божију Реч.

Сила Цркве (4,32–37)

Црква је поседовала велику силу, како као заједништво, тако и као појединци. Та сила је долазила од Светог Духа који је деловао у животима апостола:

А сви који су ѿверовали били су једнодушни и истиомислени. Нико соистивену имовину није називао својом, неѿ им је све било заједничко. А ѿстоли су са великом силом сведочили о Исусовом васкрсењу, а Боѿ је изливао своју велику милостѿ на њих. Међу њима нико није оскудевао, јер су сви они који су ѿседовали земљу или куће ѿ ѿродавали, а новац доносили а ѿстолима. Од ѿѿа се делило свакоме ѿрема њеѿовим ѿѿребама.

Дела 4,32–35

Међу ученицима је постојала несебичност; постојала је сила. Сила јединства и несебичности је била видљива у Цркви. Постојало је сведочанство – сведочили су са великом силом и пратио их је велики благослов – над свима је била велика милост.

Појединци су такође деловали у сили. Значи, није се радило само о колективној снази:

Тако је и неки Левииѿ ѿ имену Јосиф, родом с Киѿра, коѿа су а ѿстоли ѿрозвали Варнава (шѿѿ значи „син уѿехе“), ѿродао њиву коју је ѿседовао, а новац ѿредао а ѿстолима.

Дела 4,36.37

Овај догађај је забележен као супротност између овог догађаја и онога што следи у наредним реченицама. Овде имамо човека који је из чисте љубави и жеље да помогне, продао своје имање и сав новац донео апостолима. Уверен сам да су му сви тапшали, сви су похвалили Варнаву због

онога што је учинио и у позадини тог чина долазимо и до првог јавног греха у Цркви.

Први јавни грех у Цркви

Грех Ананија и Сафире (5,1–11)

Кроз грех Ананија и Сафире откривамо Божији став према греху и његову бригу за Цркву. Бог није дозвољавао да његови проповедници буду преварени, па да се грехом у Телу нашкоди том Телу – Цркви:

И неки Ананија је са својом женом Сафиром иакође иродао своје имање. Међушим, он је у договору са својом женом задржао део новца, а остало иредао айосиолима. Тада му је Петар рекао: „Ананија, зашто је Саиана обузео твоје срце, ие си слајао Духу Светиомие и задржао за себе део новца који си добио за своје имање? Зар имање не би остало твоје да ја ниси иродао? А кад си ја већ иродао, зар новцем ниси мојао да расиолажем како си хтео? Зашто си у свом срцу одлучио да учиниш ово? Ти ниси слајао људима, већ Боју.“ Чим је Ананија чуо ове речи, срушио се и умро. Велики страх је обузео све који су то чули. Тада су младићи устали, умотали његово тело, изнели ја и сахранили. Око три саиа касније дође Ананијина жена Сафира, не знајући ништа о ономе што се десило. Петар је уиша: „Да ли сте за толико новаца иродали ваше имање?“ „Да, управо за толико“ – одговори она. Тада јој Петар рече: „Зашто сте се договорили да савише на кушњу Духа Госиоднеи? Ево, иред враиима су они што су сахранили твоја мужа. И тебе ће изнеи.“ Она истио ирена иаде до његових ноју и издахну. Када су младићи ушли,

зашекли су је мрџиву, ња су и њу изнели и сахранили је њоред њеној мужа. Велики стѳрах је обузео целу Цркву и све оне који су чули о овоме.

Дела 5,1–11

Ово двоје су дошли говорећи да су донели новац који су добили од продаје свог имања. Тврдили су да је то сав новац који су добили, али то није било тачно па су обоје умрли. Грех се није састојао у томе што су део новца задржали. Грех се састојао у чињеници да су лагали. Шта се догодило када је Господ „ударео“ Ананију, па је он због лажи пао мртав? Шта се догодило када је Господ „ударео“ Сафиру па је она због лажи пала мртва? Можда бисте помислили да је толика манифестација Божије силе „поцепала“ Цркву? Резултат беше следећи: *Велики стѳрах је обузео целу Цркву и све оне који су чули о овоме* (стих 11). Први резултат је био страх, али он није захватио само Цркву већ и све друге који су чули за тај догађај.

Преко аѳосѳиола се доѳађало мноѳо знакова и чуда у народу. А верујући су се једнодушно окуѳљали у Соломоновом ѳрему. Нико се од осѳалих није усуђивао да им се ѳридружи, али их је народ веома хвалио.

Дела 5,12.13

Нико се није усуђивао да се придружи апостолима. Дали су им истакнути положај због онога што се догодило: *Иѳак, све је више било мушкараца и жена који су веровали у Госѳода...* (стих 14). Последица греха је било дисциплиновање, а резултат дисциплине: страх, поштовање и раст Цркве, али и појачавање прогона.

Други прогон (5,17–42)

Када су Јудеји, првосвештеник са својом братијом и садужеји, чули за догађаје и видели шта се збива, испунили су се љубомором. Ухапсили су апостоле и ставили их у затвор. Овде имамо прогон Цркве због чудесних величанствених Божијих дела. Ухапсили су апостоле и бацили их у јавни затвор, али током ноћи је дошао један анђео Господњи и отворио врата, тако да су се ови вратили у храм како би наставили са проповедањем Божије Речи: *...ушли су у храм у рану зору и њоучавали народ* (стих 21).

Када су се судије тог јутра састале да би већале, биле су збуњене јер у затвору није било затвореника. Потом су их обавестили да се апостоли налазе у храму и да проповедају. Поново су их ухапсили и довели пред синедрион (стих 27) где су им судије рекле: *Зар вам нисмо сјиројо забранили да њоучавате у Исусово име?* (стих 28а) „Па зашто онда поучавате?“ Петар и остали апостоли почели су поново да говоре пред највишим јудејским судом и рекли су: „Морамо да говоримо јер смо очевици његове славе.“

Последица апостолских речи била је следећа: *Када су чланови Великој већа чули ово, њолико су се разбеснели, да су наумили да их убију* (стих 33). Постојала су два разлога за срџбу судија: апостоли су јавно одбили да се повинују наредби суда наставивши са проповедањем и поучавањем у Исусово име. Такође, одбили су да виде истину у вези с тиме да Исус јесте Христос, истину која је била потврђена чудесима. И тако, намеравали су да их убију, што би вероватно и учинили да није било мудрог саветника по имену Гамалило: *...фарисеј која је сав народ њошњовао...* Гамалило је био најпознатији учитељ у Израиљу. Рекао је:

„Немојте то да чините. Зар се не сећате других људи који су тврдили да су Месије, али време је показало да нису дошли од Бога.“ Потом је дао овакав савет:

Зашто вам сада саветујем да се оканете ових људи и њуститије их да иду. Јер, ако њихов наум или њихово деловање њошиче од људи, што ће њројасити. Но, ако што њошиче од Боја, онда нећете моћи да их уништитије, јер бисте се њако њоказали као они који се боре њројив Боја. Они су се сложили с њим.

Дела 5,38.39

Јудеји су Гамалилове речи примили као добар савет. Затим су поново ишибали апостоле и пустили их. Апостоли су били ишибани и под претњом смрћу им је наређено да више не поучавају у Исусово име. Напустили су синедрион са леђима која су болно крварила због удараца бичем, али не и уплашени: *Ајоситоли су најуститили Велико веће радујући се што су били удоситојени да њоднесу срамотиу ради њејовој имена* (стих 41). У ових неколико првих поглавља књиге Дела апостолска срећемо се са изразом: Име Исус.

Који је први одговор апостола на то што су доживели од јудејских вођа? – Која емоција их је захватила? Радовали су се што су били удостојени трпљења и страдања. Запазите шта су наставили да раде: *Ијак, нису њреситали да свакој дана у храму и њо кућама њоучавају и навешћују Рагосну вест о Христју Исусу* (стих 42). Једноставно су наставили да раде оно због чега су већ били хапшени и шибани. Вама и мени је потребна управо таква врста вере. Вама и мени је потребна управо таква врста предања. Без обзира на то да ли нам кажу да не будемо верни Исусу или да не смемо да служимо Исусу, никада не треба да престанемо да проповедамо о њему.

Прва препирка у Цркви

Први мученик

Дела апостолска 6,1 – 8,4

У свом Еванђељу, апостол Лука је представио Христов живот на земљи у физичком телу. У књизи Дела апостолска он наставља да представља Христов живот, али то сада чини у Телу (Цркви) које га представља на земљи. У првих дванаест поглавља књиге Дела апостолска главна личност је апостол Петар. У тих дванаест поглавља налазимо и првих дванаест почетака. У овом поглављу наше књиге коју држите у рукама, указаћемо вам на наредне две „првине“.

Прва свађа у Цркви

Прво неслагање у Цркви (6,1–7)

Људи су се одувек свађали; то је у људској природи. Неслагање које се догодило, а да се није правилно поступило, могло је да унесе раздор у Цркву. Проблем запажамо у наредном стиху:

Тих дана, када је број ученика расишао, Јевреји који су њоворили њрчки њочели су да се жале на домаће Јевреје,

јер су њихове удовице биле занемариване ѝриликом свакодневне ѱоделе хране.

Дела 6,1

Руку на срце, проблем није био у потпуности лош, будући да је настао због раста Цркве. Успех неретко генерише и веома озбиљне потешкоће. Исто правило важи и за Цркву у I веку. На самом почетку, будући да је Црква брзо расла, било је лако превидети неке ствари којима је заиста требало посветити пажњу. Проблем који су имали, стваран проблем, био је узрокован растом Цркве.

Други део проблема настао је због старања за друге. Старање за Цркву је довело до тога да је успостављен систем подршке удовицама. Удовице нису имале сопствене заштитнике, оне који би се о њима старали. Због тога се о тим женама старала Црква, а Црква је свакодневно значајно расла, па је и проблем из дана у дан бивао све већи. Ако проблем и није стварала подељеност, то свакако јесте културолошка различитост. У народу какав је био израиљски, који је био расејан по целом свету, говорило се на два језика: на арамејском и на грчком. Када су ти људи ступили у једно Тело, са собом су донели све своје културолошке различитости, језичке различитости... Међутим, проблем је због тих разлика постајао све већи и већи.

Да поновим, проблем је узрокован растом Цркве, старањем за Цркву и културолошким различитостима. Жалба није добар метод за стављање приговора. Људи су могли да ставе примедбе на то како се о њима стара, а да се при томе не жале на своју браћу. У наредним стиховима

видимо са коликом мудрошћу су апостоли предложили решење:

Зайџо су Дванаестџорица сазвала сабор ученика и рекла: „Не би било у реду да ми занемаримо службу ѝројоведања речи Божије, да бисмо се бавили расјоделом хране. Зайџо, браћо, огаберийџе међу собом седморицу осведочених људи, ѝуних Духа и мудросџи. Њих ћемо ѝосџавийџи да врше ову службу, а ми ћемо се ѝосвеийџи молийџви и служби ѝројоведања.“

Дела 6,2–4

Оно што видимо у другом стиху није само надмоћност духовног, него и светост световног. Световне активности су једнако свете као и већина духовних активности. Али духовно у животима духовних вођа јесте важније од онога што је световно. Основна квалификација онога ко у било чему служи у Телу, записана је у трећем стиху: *Зайџо, браћо, огаберийџе међу собом седморицу осведочених људи, ѝуних Духа и мудросџи. Њих ћемо ѝосџавийџи да врше ову службу.* Речено важи за ђаконе; важи за жене које се старају за храну за оне који хране немају; важи за домаре; важи за црквене администраторе. Дакле, основна квалификација за избор особе у било којој Божијој служби, јесте њен исправан однос према другим људима. Њихова репутација мора да буде ваљана, чиста и другима позната. У свом односу са Богом они су били пуни Духа, а то је повезано са побожношћу. У односу са собом, били су пуни мудрости, што има везе са памећу – способношћу да пронађу добра решења у компликованим ситуацијама.

Апостоли нису рекли да је то старање тек секуларан, другоразредан посао, већ само да он није њихова главна

одговорност. Рекли су: „Ту одговорност ћемо препустити седморици коју ћете ви изабрати, седморици који имају добру репутацију, који су богоугодни и мудри, тако да се ми можемо посветити молитви и проповедању Речи.“

Приметите да нису рекли да ће проучавати Реч, већ да ће проповедати Реч. Основна одговорност апостола је била молитва и служење из Речи: поучавање и тумачење Речи. Како је Црква реаговала на то? Ево како:

Овај њредлої се свидео свима окуиљенима, ња су изабрали Сїефана, човека њуної вере и Духа Свеїїоїа, затїим Филиїа, Прохора, Никанора, Тимона, Пармена и Николу из Анїїиохије, који се био обраїїио на јудејску веру. Ове су довели њред айосїїоле који су се њомолили и њоложили на њих руке.

Дела 6,5.6

Они који су били укључени у размирице, сложили су се са предлогом апостола. Изабрали су људе које су желели, а апостоли су их рукоположили за службу. Чиме је то резултирало? Зато што су одговорности биле подељене на више људи, посао је могао бити обављен: *Божија реч се ширила, а број ученика у Јерусалиму се веома умножио. Међу њима је био и знаїїан број јудејских свеиїїеника који су њрихваиїили веру* (стих 7). Како се ширила Божија Реч, ширио се и духовни посао. Јасно је да се духовна истина прихватала будући да се повећавао број верника, а обраћало се и немало доскорашњих противника. Несугласица је успешно заустављена зато што се није игнорисала. Размислили су и испланирали шта је то што треба да буде учињено.

Први мученик – Стефан (6,8 – 8,4)

Наша реч „мученик“ је превод грчке речи *мартиус* која садржи идеју о сведочењу, тако да је мученик на одређени начин „сведок“. Због тога што је тако много људи у I и II веку изгубило животе сведочећи за Христа, реч је постала синоним за оне који су умрли због Божије Речи, због своје вере, због Цркве, због своје вере у Бога. Стефан је први од свих који су били не само прогоњени, већ и убијени. Он је мученик због вере у Исуса Христа.

Оптужба

Оптужба почиње од осмог стиха: *А Стефан је, испуњен Божијом милошћу и силом, чинио велика чуда и знаке међу народом...* У петом стиху смо већ видели да је Стефан био пун вере и силе Светог Духа, а у овом стиху видимо да је пун и Божије благодати и Божије силе: *...чинио велика чуда и знаке међу народом.* Очигледно је да он није више само онај који служи за трпезом – он је човек који чини Божија чудеса. Онај који говори Божију Реч и чини Божија дела.

Међу њим, дошли су неки из њакозване Синајске либертинца – Јевреји из Кирине, Александрије, ње неки из Киликије и Мале Азије, и ујусили се у расираву са Стефаном. И њако, нису моили да се суиројсџаве његовој мудрости, јер њако је Дух њошџаца да џовори. Збој њоџа су џодџоворили неке џуде да изјаве: „Чули смо да је Стефан џојрдно џоворио џрошџив Мојсија и Боџа.“ Побунили су и народ, сџарешине и зналце Свеџоџ џисма, џа су му џришли, ухвџили џа и извели џред Велико веће. Ту су довели лажне сведоке који су џоворили: „Овај човек не џресџаје да џовори џрошџив храма и Закона. Чули смо, наџме, да је рекао да ће Исус

Назаретанин разориџи овај храм и измениџи обичаје које нам је Мојсије љрегао.“

Дела 6,9–14

Од тога је мало шта била истина. Сигуран сам да су они Стефанове речи схватили на такав начин, али он то није рекао. Извор Стефанових дела је била Божија сила. Међутим њихов начин гледања на ствари је учинио да су они погрешно чули то што је речено. Због тога се против Стефана подигла опозиција, а методе које су при томе користили, биле су оне исте које опозиција увек користи. Такве методе су противници користили тада, а користиће их и у свим наредним вековима, како против слугу Божијих, тако и против службе Божије: препирали су се, лагали су и насилно се понашали.

Стефана су оптуживали да хули на закон и да је издајица Божијег народа. Ипак, нису могли да кажу ниједну реч против њега или његовог карактера. Посматрали су га како би запазили његову реакцију: *Сви који су седели у Великом већу су уџрли љоџлед у Стефана и љриметџили да му је лице као лице анђела* (стих 15).

Увек сам се питао на који начин су ти људи замишљали једног анђела. Стефаново лице није сјало некаквим натприродним сјајем, већ највероватније славом његове вере у Бога, интензитетом којим је обављао свој посао, али и љубављу коју је имао за своје сународнике. На његовом лицу се видеа снага.

Стефанов одговор (7,1–53)

У одељку 7,1–53, Стефан одговара својим тужитељима. Његов говор је најдужа одбрана коју налазимо у књизи Дела апостолска. У својој одбрани је доказивао само једно:

хришћанство је историјско испуњење Божијег обећања које је још од вечности, а које је откривено у Старом завету. Одбрану је заснивао на историјском развоју који се запажа у Старом завету. Хришћанство је врхунац, а Исус је врх тог врхунца, тврдио је. Црква је испуњење свега што је Бог обећао свом народу, још од времена Аврахама.

Стефан је говорио о Божијем плану да створи Цркву указујући на четири тачке. Прва тачка: **Божије деловање приказује непрекидан прогрес.** Бог никада није статичан; никада није тих; никада није миран. Бог има циљ и свој циљ остварује тачку по тачку, корак по корак. Стефан је ту чињеницу илустровао на примеру Аврахама. Говорио је о ономе шта је Бог радио у Аврахамовом животу, како га је водио од Ура Халдејског до славног Царства небеског. Послужио се и примером Мојсија, говорећи како га је Бог од усвојеног сина фараонове кћери водио до тога да је постао зеница Божијег ока и ослободилац Божијег народа. Говорио је и о Давиду, подсећајући слушаоце да га је од обичног пастира оваца, Бог учинио владарем свих његових „оваца“. Бог увек, корак по корак иде напред и остварује своје намере на земљи. Дакле, Стефанова прва тачка је била: Не очекујте од Бога да буде непокретан. Не очекујте да закон буде забетониран. Не очекујте да Бог буде везан законом. Закон је исказ Божије воље, али Божија дела у људима су оно кроз шта тај закон и правила имају утицај на Божије људе. Исто важи и данас. Најважније што треба да разумемо је да Бог делује и да се његови планови остварују онако како је Он зацртао.

Друга Стефанова тачка: Бог себе никада **није ограничио на Палестину или јерусалимски храм.** Они су можда

мислили да Бог може да делује једино на територији Палестине или у храму, међутим Стефан наглашава да Бог не пребива у храмовима начињеним људском руком. Он није само свезнајући, онај који све зна, већ и свеприсутни, онај који је свуда. Изјаву је поткрепио указујући на Божија дела са Аврахамом у Месопотамији, на Божија дела са Мојсијем у Египту и Мидијској пустињи. Показао је да храм није био прави центар Божије воље, јер је саградио шатор. Он је Мојсију дао тачан опис изгледа шатора, а најважнија и најсветија ствар на земљи је био ковчег који су свештеници носили од места до места. Ковчег је на својим странама имао карике кроз које су биле провучене мотке помоћу којих је ковчег ношен. Бог је желео да његов народ буде покретан. Желео је да на њега не гледају као на Бога који борави само на неком одређеном месту. Наш Бог није Бог Америке; није Бог Африке; није Бог Азије. Он је Бог свих људи и није ограничен тиме како ће и где ће да делује.

Трећа Стефанова тачка: **Божији народ се увек Богу одупирао**. Увек су се одупирали порукама које им је слао, како у данима Аврахама, тако и у данима Јосифа, Мојсија, Давида. Увек су му се противили управо они који су требали да га жељно и ревносно прихвате. „Увек сте се одупирали“, рекао је касније Стефан. „Како су то чинили ваши очеви, тако чините и ви.“

Четврта Стефанова тачка: **Божији народ** (Јудеји тог времена али не и Стефан) **се противио божанском откривењу**. Ту изјаву је илустровао њиховим учешћем у гресима својих отаца, гресима који су достигли своју кулминацију у греху распињања Исуса. Стефанов закључак је гласио: **Хришћанство је историјско испуњење Божије**

сврхе. Указао је на то да Бог има циљ који се остварује корак по корак, да није ограничен само на Палестину, да су му се кроз све генерације одупирали, као и да садашња генерација одбија да прими божанско откривење. Оптужба коју је Стефан упутио својим судијама је гласила: Ви сте издали и убили Божијег изабраника, Месију, самог Сина Божијег.

Противљење (7,54–60)

Стефанови противници су се разјарили. Прво видимо да су се веома разљутили: *Када су они њо чули, ускийео је бес у њима, ња су њочели да шкрјућу зубима на њеџа* (стих 54). Разумели су шта им је Стефан рекао, знали су да је у праву и то их је разјарило. Управо то је једна од првих реакција када се грех изнесе на видело – срџба и разјареност. Шкргутали су зубима на Стефана због онога што им је рекао у вези са Исусом. Затим читамо: *Тада је Сџефан, исџуњен Духом Свейџим, уџро њоџлед у небо и уџледао Божију славу и Исуса како сџоџи с десне сџџране Боџа...* (стих 55). На свим другим местима у Светом писму када читамо о томе да је Исус с десне стране Богу, Он седи. Овде га видимо да стоји и верујем да то чини указујући част Стефановој вери која ће га за који тренутак стајати живота: *Зайџим је рекао: „Гле, видим оџворено небо и Сина Човечијеџ како сџоџи с десне сџџране Боџу.“* (стих 56). Усред тог жестоког противљења, Стефан је поседовао силу и мир. Запазите колико су се само силно разбеснеле Стефанове убице: *На њо су они њодџџли велику вику* (помахнитали су), *зачеџили своје уши* (нису желели да чују) *и једнодушно навалили на њеџа. Одвукли су џа изван џрада џде су џа каменовали. Сведоџи су своје оџрџаче дали на чување младићу који се звао Савле* (стихови 57–58).

Оних дана када би некога каменовали, извукли би га изван града и бацили у рупу у којој су спаљивали ђубре. Затим би узели камење, не неке каменчиће већ повеће каменице и бацали би их на особу све док је не би убили, и тако је закопали под свим тим камењем. У својим замраченим умовима и окрутним срцима, били су сагласни да га убију.

Док су га каменовали Стефан се молио. Не молио: „Господе побиди их, а мени помози“. Он уопште није мислио на себе, чак ни у часу смрти. Колико је само био сличан Христу. Колико је само то каменовање било слично разапињању на крст.

Док су га каменовали, Стефан је зазивао Бога и говорио: „Господе Исусе, прими мој дух!“ Затим је пао на колена и јасно говорио: „Господе, не урачунај им овај грех!“ Након што је ово изговорио, уснуо је. А Савле је одобравао Стефаново убиство...

Дела 7,59 – 8,1

Убице су скинуле своју одећу и ставиле је до ногу човека по имену Савле. Савле је присуствовао чину убиства и одобравао га. За оно што су намеравали да предузму било им је потребно његово одобравање. Интересантно је да се ту није радило само о личном слагању или неслагању. Наиме, Савле је био званичник синедриона и својим слагањем је дао право Јудејима да спроведу своју вољу против Божијег човека.

Резултат – Расејање ученика – Проповедање Еванђеља (8,1–4)

Занимљиво је оно што је следило после Стефановог убиства. У књизи Дела апостолска стално примећујемо настојања људи да зауставе сведочење о Богу, али да

сведочење увек побеђује. Изгледало је као да је Стефановом смрћу млада Црква доживела пораз у свом настојању да проповеда и поучава Еванђеље:

А Савле је одобравао Сџефаново убисџиво. Тої дана је настџао велики ѓроїон цркве у Јерусалиму, ѓа су се сви, изузев айосџола, расејали ѓо Јудеји и Самарији. Сџефана су, ѓак, сахранили ѓобожни ѓуди и уз велику жалосџи ѓа оїлакали. А Савле је ѓусџошио Цркву; залазио је од куће до куће и одвлачио мушкарице и жене у ѓамницу.

Дела 8,1–3

Последица је била прогон, али такође и посвећеност, будући да су се побожни ѓуди коначно определили, узели живот у своје руке и сахранили Стефана. Такође, запазите расејање ученика и успехе који су следили после Стефанове смрти: *...сем айосџола сви су били расејани ѓо крајевима Јудеје и Самарије... Они који су били расејани, навешџавали су Рагосну весџи їде їод су ѓролазили* (стихови 1 и 4). У параболи о кукољу из Матеја 13, Божији ѓуди су названи семеном којим Бог сеје. Бог је узео своје семе, своје ѓуде, и посејао их – распростро их по целом свету. Где год ти ѓуди ишли, проповедали су Божију Реч. Наравно, били су расејани по Јудеји и Самарији, и наравно, били су расејани по читавом свету. Где год да су ишли проповедали су. Воља његових слугу и Божија воља су се поклопиле.

Шта из тога можемо да научимо? Овај човек (Стефан) није представљен као пример само нама, он је пример за целу Цркву Христову. Црква и јесте следила његов пример и не обазирјући се на прогонства наставила је да проповеда Исуса Христа.

Закључак

Имамо шест лекција које треба да научимо из Стефановог живота и смрти:

- Потреба за неустрашивим сведочењем за Бога, упркос опасним непријатељима.
- Потреба за поседовањем пријатног карактера – љубазности и према Богу и према људима. Никада немојмо да допустимо да нечији став промени наш став. Наставимо да са људима одржавамо духовно заједништво пуно љубави засновано на Исусу, чак и ако ће нас то стајати разапињања или каменовања.
- Спремност да се умре за истину – вољност да се умре пре него да се одустане од пропедања истине.
- Потреба за Христороким духом: „Господе, не урачунај им овај грех.“ Молити за људе који нас прогоне и убијају, значи имати Стефанов дух.
- Потреба за добрим познавањем библијских истина и снага да се те истине практично живе. Стефанов одговор је био сабирање свега што је Бог учинио.
- Неопходно је да имамо став опраштања својим непријатељима. Не само да не захтевамо казну за њих, већ да им стварно опростимо то што су учинили. Научимо ли ту лекцију, можемо се придружити Стефану у дугој линији мученика који су учинили да Божија Реч постане позната.

Први мисионар

Први светски хришћанин

Дела апостолска 8,5 – 9,32

Ширење Цркве

Претходно поглавље смо закључили са Стефаном, првим мучеником у дугом низу мученика. У овом поглављу ће бити речи о Филипу, првом мисионару у дугом низу мисионара, о још једном од оне поменуте седморице изабраних. Први мученик је био један од седморице изабраних да служе удовицама у Јерусалиму. Први мисионар је такође био један од седморице изабраних да служе удовицама у Јерусалиму. Видимо да их је тај посао водио у један много значајнији и духовнији посао. Исто тако, обратићемо пажњу и на обраћење првог светског хришћанина – Савла из Тарса (Савлу се касније име мења у Павле). Савле ће постати први хришћанин који је у свом срцу и уму имао жељу за спасење читавог света. Таква жеља се налазила у Божијем уму још од постанка времена и Он ће је сада ставити у ум човеку по имену Савле из Тарса, човеку који ће постати апостол Павле. У овом поглављу ћемо говорити о Филиповој

мисионарској служби и о Божијем делу обраћења првог светског хришћанина – Савла.

Први мисионар

Еванђелиста Филип

У одељку који почиње петим стихом осмог поглавља и наставља све до дванаестог поглавља, говори се о ширењу Цркве. До сада смо видели рађање Цркве и њено успостављање. Сада Црква почиње да се шири по целој Јудеји и Самарији, спремајући се да крене и у остали део света.

Еванђелиста и мноштво

У Делима 8,5 читамо: *Тако је Филип оишишао³ у један љаг у Самарији и објављивао им Христѡа.* Ако погледате географску карту, видећете да је Самарија горе, на северу. Међутим, када путујете из Јерусалима у Самарију ви силазите. И тако, Лука заправо даје тачан опис Филиповог путовања. Значи, Филип је сишао у Самарију и тамо је објављивао Христа.

Сав народ је љажљиво слушао његове речи и љгдео знаке које је чинио. Наиме, нечисти духови су уз љасне крике излазили из људи који су били њима ојседнуѡи, а и мноѡо одузетих и хромих је било исцељено. Тада је настѡала велика радосѡ у љраду.

Дела 8,6–8

Филип је био један од оне изабране седморице (види Дела 6,1.2), човек пун Духа Светог и мудрости, човек са искуством у служењу људима у њиховим свакодневним физичким потребама. Град у коме је проповедао била је Самарија, место у којем су живели омрзнути полу-Јудеји.

3 У преводу који ми користимо пише да је „Филип отишао“, али Лука је заправо написао да „Филип сиђе“ (прим. прев.)

Самарија своје постојање дугује Асирији која, када је освојила ту земљу и одвела све снажне и младе мушкарце у Ниневију (оставивши у земљи само жене), на место њих је довела мушкарце из других народа и тако створила мешану расу људи који се више нису стриктно држали ни Закона ни воље Господње.

О коме је Филип говорио Самарјанима? – О Христу. Не само да им је говорио о некаквом Исусу, него је то чинио у сили говорећи о њему као о Христу кога лично познаје. Начин на који је Филип проповедао заправо је била објава. Објављивати значи говорити гласно, а глаголско време казује да је Филип то стално (трајно) радио. Било је то силно представљање, објављивање које је указивало на хитност и на трајност радње. Резултат таквог проповедања је био да су људи пажљиво слушали Филипове речи, а Бог је показивао да то долази од њега тако што је потврђивао чудесима, делима милосрђа и исцељењима.

Сваки пут када се Еванђеље проповеда на такав начин, ђаво ће покушати да уништи утицај Божије Речи. У случају који посматрамо Лука је забележио:

У тој ираду је дуже времена живео неки човек њо имену Симон, који је својим врачањем задивљавао народ у Самарији. Говорио је за себе да је он нешто њосебно, ње су ња уважавали и уљедни и неуљедни, изјављујући: „Овај човек је заиста сила Божија, за коју се каже да је велика.“ Приклањали су му се, јер их је дуже времена задивљавао својим врачањем.

Дела 8,9–11

Али, поново се срећемо са том моћном речи „али“ коју стално и поново запажамо.

Али када су поверовали Филију, који је проповедао о Радосној вестии Царства Божијеи и о имену Исуса Христиа, кришћавали су се и мушкарци и жене. Чак је и сам Симон узвествовао. Након што је био кришћен....

Дела 8,12.13а

Он је био верник. Није просто имитирао друге чинећи исто што и они. Поверовао је и крстио се: ...*стијално је био уз Филију; био је задивљен иледајући знаке и велика чуда која су се доићала* (стих 13б). Симон је знао да је то што се догађа другачије од његовог врачања; другачије од његове магије. Схватио је да се ту ради о стварној сили Божијој.

Утицај који је Симон имао у народу је био велик. Сви су обраћали пажњу на њега. Али је Филиповим проповедањем, као и послушношћу Самарјана Христовом еванђељу, тај утицај био ослабљен, чак уништен. И сам Симон се променио. Постао је верник и Исусов следбеник. Задивљен оним што је видео и чуо да Филип говори и чини, лажни учитељ се обратио и постао дете Божије.

Реакција апостола у Јерусалиму на вести у вези са Филиповим проповедањем била је следећа:

Када су ајосћоли у Јерусалиму чули да су Самарјани ирихватуили Божију реч, послали су тамо Пејтра и Јована. Када су ови стиили, помолили су се за Самарјане да ирине Свећої Духа. Наиме, ни на коиа од њих још није био сишао Свећии Дух, већ су били кришћени само у име Госћода Исуса. Ајосћоли су положили руке на њих, ие су иримили Духа Свећоїа.

Дела 8,14–17

Петар је обећао да ће, уколико нека особа поверује и крсти се, од Бога примити дар Духа Светога, што је важило и у овом

случају, а то је апостолима дало могућност да положи своје руке на њих како би од Духа примили какав натприродни дар. То је оно што су Петар и Јован дошли да учине. Они су дошли да оснаже Цркву у Самарији Божијом чудесном силом.

Вести о догађајима су у Јерусалиму примљене, прихваћене и уважене. Молили су се за људе у Самарији да наставе да напредују у Божијој милости. Послали су апостоле како би дарови могли да сиђу на њих. Када је Црква у Јерусалиму чула за оно што је радио еванђелиста Филип у Самарији, послали су им силу која је то потврђивала.

Симон је приступио апостолима са предлогом који је забележен у стиховима 18–24. *Када је Симон видео...* Видео је својим физичким очима, а не очима духа. Очима духа је видео Исуса и крстио се. Сада је поново нешто видео, али са погрешним погледом: *Кад је Симон видео да се Дух даје њолапањем руку аџосџола, њонудио им је новац...* (стих 18). Желео је да се укључи у посао: *...рекавши: „Дајџе и мени њу власџи да свако на коџа њоложим руке њрими Духа Свеџоџа“* (стих 19). Симон није тражио ту способност зато што је желео да људи приме Светог Духа. Желео је ту способност како би код људи поново стекао поштовање. Али, на то није гледао исправним очима, а то је за последицу имало то да је погрешно желео. Петар му је упутио прекор. Молба је изговорена, али јој није удовољено. Ево како је Петар одговорио:

Петар му је одговорио: „Нека њвој новац њроџадне заједно с њобом кад си мислио да новцем можеш да сџекнеш Божији дар. Ти немаш ни дела ни угела у овој служби, јер њвоје срце није њраво њред Боџом. Покај се за њо зло и моли се Госџоду, не би ли њџи оџросџио шџо

си ѿо наумио у свом срцу. Видим, наиме, да си ѿун ѿоркоѿ оѿрова и у оковима неѿравде.“

Дела 8,20–23

Оптужба гласи да срце тог човека није било исправно. „Срце ти је пуно горчине“, рекао је Петар, „пун си зла.“ Предложио му је да се покаје и промени начин на који размишља: „Заврши са посматрањем и планирањем на недухован начин. Почни да посматраш очима срца (духовним очима) и да осећаш на духован начин. Покај се и моли Бога да ти опрости.“ Бог опрашта људима. То је оно што Он ради када се људи покају и моле. До покајања је дошло будући да у стиху 24 читамо: *Молише се Госѿоду за мене – молио их је Симон – да ми се не доѿоди нишиѿа од овоѿа шѿѿо сѿѿе рекли.* Човек није мислио да ће бити довољно ако би се покајао и само он молио. Желео је да се и апостоли помолу за њега. То је добро, будући да много може да учини жарка молитва праведника (види Јаков 5,16). Симон је то знао. Дакле, овде имамо признање греха. Такође, имамо и страх од казне који су апостоли споменули и искрену молбу за опроштењем.

Апостоли су се постарали за Симона. Постарали су се и за браћу тако што су им пренели силу Светог Духа за чињење чудеса. Потом су проповедали о чему читамо следеће: *Након шѿѿо су им сведочили и објавили им реч Госѿодњу, Пеѿар и Јован су се враѿили у Јерусалим, ѿройоведајући усѿуѿи Радосну весѿи у мноѿим самарјанским селима* (стих 25). Дошли су тамо где је Филип отпочео са проповедањем и где је Симона требало кориговати. Управо тамо су објављивали Реч и сведочили. Потом су се вратили кући, али не „право кући“. Зауостављали су се

у свим селима на свом путу проповедајући и објављујући Реч Божију. Филип је у Самарију био послат и од стране Бога и од стране Цркве; Петар и Јован су у Самарију били послати и од стране Бога и од стране Цркве. Резултат тих послања је био следећи: Реч Божију нису чули само полу-Јудеји становници града Самарије, већ цела полу-Јудејска нација Самарјана. Петар и Јован су били толико уверени да је Бог деловао међу Самарјанима, да су приликом повратка у Јерусалим еванђеље проповедали у многим самарјанским селима. Било је веома необично да апостоли Јудеји учине тако шта. Они су, Петар и Јован, сведочили и објављивали Исуса Христа. Чинили су то у многим самарјанским селима. Задатак који им је Исус дао, а који је записан у Делима 1,8, почео је да се испуњава.

Ширење Цркве у Етиопију (8,26–40)

Сада посматрамо еванђелисту Филипа како сведочи једном човеку из Етиопије (8,26–40). Будући да се ради о евнуху из Етиопије, можемо да закључимо да је у питању прозелит (обраћеник) или незнабожац. Као евнух, он није имао право на улазак у храм и обожавање Господа. Другим речима, тај човек не само да је појединац, већ појединац другог реда. Истина, био је високи званичник једног страног двора, али што се Јудеја тицало, он је био другоразредна особа. Путовао је до Јерусалима на поклоњење Богу (видите стихове 27.28). Уверен сам да је у Јерусалим ишао да би открио Божију вољу и ходао Божијим путем. Сада се враћао назад у Етиопију. На путовању није читао новине. Није размишљао о детаљима посла који га чека када се врати кући. Читао је свитке принца међу свим пророцима, свитке пророка Исаије, омиљеног пророка међу Јудејима –

пророка који је описивао Месију. Наиме, Исаија је писао о Христу више него било који други пророк. Евнух је дакле био један од раних „тражилаца“, али исто тако и веома пажљив слушалац.

Филип се приближио кочији. Напустио је мноштво у граду Самарији да би разговарао само са једним човеком. Приступио му је и питао га: *Да ли разумеш што што читаш?* (стих 30б). Одељак Исаијине књиге који је евнух читао био је онај који је описивао да ће Исус бити одведен као јагње на клање, и да ће попут овце бити нем не отварајући своја уста. Читао је пророштво о Христовој патњи, о Христовој смрти. Поставивши му питање: „Да ли разумеш то што читаш?“, Филип је човеку пружио шансу да нешто научи. Да је евнух био охол, поносан човек, одговорио би: „Наравно да разумем. Не мислиш ваљда да сам глуп?“ Међутим, видимо да је он жељан да учи будући да је рекао: *Како да разумем... када нема никога да ми објасни?* (стих 31). И тако, зауставио је своје кочије и примио Филипа у њих. Заједно су наставили путовање ка Етиопији. Тада је Филип отворио уста и почео да му проповеда о Исусу. Проповедао му је Исуса, и наравно о Исусу. Видите, једно је проповедати о Исусу, а сасвим је друга ствар проповедати Исуса. Филип је евнуху објавио Исуса.

Да поновим: евнух је рани искрени тражилац. Путовао је горе у Јерусалим тражећи Бога. Био је жељан да учи, па тиме и спреман да прими поуку од човека који је дошао и трчао поред његове кочије. Ускоро је постао верни следбеник.

У стиху тридесет и шестом видимо евнухову жељу. Док су путовали дошли су до неке воде. Не знам да ли се радило о Средоземном мору или каквој реци, у сваком случају

стигли су до воде и евнух рече: *...Ево воде! Шта ми брани да будем кршћен?* (стих 36). Зашто да не буде кршћен када је желео да буде оно што и његов нови учитељ – следбеник и слуга Господњи. Филип му је одговорио: *„Може... ако верујеш свим својим срцем.“* *„Верујем – рече евнух – да је Исус Христос Син Божији.“* Пошто је човек био одлучан да се крсти стали су, сишли до воде, Филип га је крстио, па када су изашли из воде свако је наставио својим путем. Међутим, у наставку свог путовања евнух више није био забринут, већ радостан.

Шта ми можемо да научимо из овога? Учимо да се живот налази у Духу. Учимо да се Дух налази иза свега што се догађа. Учимо да се ослањамо на Духа. Учимо да се препустимо вођству Духа. Све је то у сагласности са Божијом Речи, али ако имамо подстицај да идемо и проповедамо неке, тај подстицај треба да прихватимо као нешто што долази од Бога. Идимо са вером у Бога. Идимо и чинимо вољу Божију. Идимо и говоримо људима Божију Реч, без обзира каквог су карактера или каква их репутација прати. Историја Цркве говори да је крајем I века једна од највећих регионалних цркава света била управо она у Етиопији. Поменути евнух је очигледно урадио добар посао.

Ово је прича о Филипу, првом мисионару у дугој линији мисионара.

Обраћење Савла из Тарса Дела апостолска 9,1–31

Савле, фанатични прогонитељ

О обраћењу Савла се у књизи Дела апостолска говори три пута. Од тога, два пута како би се потврдила истинитост

тврдње да је Христос васкрсао. Савле је прогонио Цркву у Јерусалиму, а желео је и да је прогони по целом свету (стихови 1–2). У Дамаск се упутио са првосвештениковим опуномоћењем, али не да проповеда јудаизам, већ да прогони Цркву. Био је упоран у својој злој ревности. Просто је дисао прогоном и смртном претњом. Био је жарко осветољубив и смртоносан у својој намери. Отишао је до првосвештеника и од њега добио писмено одобрење да прогони хришћане и у страним земљама. У свом настојању био је екстремно упоран, чак толико да се упутио до синагога у Дамаску. Кренуо је у Дамаск са намером да убија хришћане, независно од тога да ли су они били мушкарци, жене или деца. То је опис упорног, фанатичног прогонитеља Савла.

Међутим, на свом путу у Дамаск, Савле постаје покајник и верник (стихови 3–9). Изненада га је обасјала снажна, натприродна светлост. Потом је зачуо и глас који му је рекао: „Савле! Савле! Зашто ме прогонииш?“ „Ко си ти, Госјоде?“ (стихови 4–5). У цитираним стиховима видимо кога то Савле заправо прогони – то је распети Христос. Затим видимо Савлово предање Христу, без одлагања и практично. Савле прогонитељ је постао Савле покајник.

Потом су слепог Савла одвели у кућу Симона кожара где је молио и постио три дана и три ноћи (стихови 10–19). Бог је онда послао ученика по имену Ананија да положи руке на Савла како би поново прогледао, крстио се и примио Духа. Ананија је, такође, требало да га обавести да ће бити Божији сведок људима. Савле је позван у службу. Позван је у спасење, али и у трпљење.

У припреми за проповедање Христа онима које је раније прогонио, Савле се придружио Телу Христовом у Дамаску. Био је у заједници са другим хришћанима и одмах је у синагогама објављивао да Исус јесте Син Божији. Проповедао је Божију реч директно и доктринарно је поткрепљивао. Касније ћемо открити да је три године провео у пустињи у Арабији, где га је сâм Бог поучавао о Речи коју ће проповедати. Савлово проповедање је збуњивало оне који су га слушали (видите стих 21). Његово проповедање је изазивало сумњу, али и радост.

Сви који су ња слушали, чудили су се: „Није ли ово онај – њићали су се – њићо је у Јерусалиму иѕићребљивао оне који зазивају њићо име? Зар није дошао овде да их свезане доведе ићред водеће свешћенике?“ Савлово ићроповедање бивало је све силније, ња је Јевреје из Дамаска осћављао без речи, доказујући да је Исус Христос.

Дела 9,21.22

Дакле, људи су били збуњени и задивљени. Наравно да су били. Како и не би када је Бог манифестовао своју силу у Савловом животу, док је он збуњивао Јудеје својим проповедањем.

Савле је био прогонитељ, али се обратио. На путу за Дамаск се обратио Христу. Његово обраћење је било потврђено Ананијевом изјавом и крштењем. Одједном је прогонитељ постао прогоњени. То је начин на који Бог увек делује. Божији непријатељ који чује његову Реч, постаје непријатељ оних којима је раније припадао. У стиховима 23–25, видимо Павла како доживљава своје прве патње због тога што је постао хришћанин. У двадесет и другом стиху смо читали

да је моћно проповедао Реч доказујући да Исус јесте Божији Син, и тако збуњивао Јудеје. То је чинио много дана.

Након дуже времена, Јевреји скупу заверу да га убију. Савле је, међутим, сазнао за њихову намеру. Јевреји су, ипак, и дању и ноћу будно мотрили на градска врата да би га убили. Но, ученици су га ноћу сјустили у кошари преко градских зидина.

Дела 9,23–25

Опозиција се устремила на овог слугу Господњег, онога који је објављивао Божију Реч. Сковали су заверу да га убију. Надгледали су и чували све излазе из града, како би га ухватили ако покуша да напусти град. Живот му је сачуван једино зато што су његова браћа, његови ученици, смислили контра план. Преко градског зида спустили су га помоћу ужета и Савле је побегао. Мислим да је ово врло занимљиво. У град је долазио као моћни прогонитељ, а из града је бежао као прогоњен. Прогонитељ је постао прогоњени. Оне које је дошао да прогони, сада му спасавају живот. Зар Бог није добар? Зар није предивно то што Бог ради?

Савле је заштићен (9,26–31)

Кад је Савле дошао у Јерусалим, ипокушао је да се придружи ученицима. Ипак, сви су га се плашили, јер нису веровали да је заиста ученик (стих 26). Мислили су да је дошао са злим намерама. Међутим, Варнава (то је онај ученик и апостол Варнава који је продао своје имање на Кипру и новац ставио на располагање апостолима) постаје Савлов први сарадник и најбољи пријатељ. Име Варнава чије име значи „син утехе“, постао је моћан слуга Божији. У наредним

стиховима видимо како представља Савла, недобродошлог верника, и гарантује за њега:

Тада ја је Варнава прихватио и одвео ја ајосџолима. Исџричао је ајосџолима како је Савле видео Госџода који му је џоворио и како је у Дамаску храбро џројоведео у Исусово име. Тако је Савле осџао са њима, ја је ишао џо Јерусалиму и храбро џројоведео у Исусово име. Говорио је и расџрављао са Јеврејима који су џоворили џрчки, али су и они насџојали да ја убију. Када су џо браћа сазнала, одвели су ја у Кесарију и оданге ја џослали у Тарс. И џако је Црква уживала мир у целој Јудеји, Галилеји и Самарији. Подизала се и живела у сџрахојошџовању џрема Боју, расџуђи бројчано џојџором Свеџоја Духа.

Дела 9,27–31

Природно је што су ученици били сумњичави. Сигуран сам да је и Савле то сматрао природним поступком, али ипак га је болело. Црква га није прихватила због тога што је он то желео, већ због тога што се Варнава заузео за њега. Варнавини аргументи су се састојали у томе да, иако је Савле некада био Јелинист управо они су хтели да га убију, па су га ученици спасли тако што су му омогућили одлазак из града. Павлово обраћење је омогућило да дође до краћег мирног периода за Цркву. Престанак прогона и мир завладали су у целој Јудеји, Галилеји и Самарији. Црква је ојачана и охрабрена у Духу, напредовала бројчано и у страху Господњем. Четири сјајна резултата. И ми који живимо у овом времену, треба да нађемо оне који су „Савле“ наших дана и водимо их Христу, тако да Црква може да живи у миру, у напретку и благословима.

Први незнабожац
Прва мисијска црква
Први затвореник због Христа

Дела апостолска 9,32 – 12,25

У овом поглављу ћемо погледати прве три, од дванаест првина у првих дванаест поглавља књиге Дела апостолска. Биће то, такође, и завршетак прве половине књиге у којој је Петар главна личност, а Јудеји главна популација којој је упућена Божија Реч. Три „првине“ које ћемо сада испитати су: први „аутсајдер“ – обраћени незнабожац, прва мисијска Црква – Антиохија у Сирији, као и први затвореник због Христа – први који је прописно ухапшен и коме ће се судити.

Корнелијево обраћење (9,32 – 11,8)

Петрова кретања и чудеса

Петрова служба коју бележи књига Дела апостолска, приближава се свом крају. Овде налазимо три изјаве у вези са њим. У стиху тридесет и другом, Лука говори да се Петар кретао земљом уздуж и попреко. Посетио је и верне у граду

Лиди, па док је боравио са њима, чинио је чудеса. Између осталог, исцелио је и обновио је снагу одузетом човеку по имену Енеја, али и васкрсао једну покојницу. Силом Светог Духа из мртвих је вратио Тавиту, жену добротворку која је шила одећу за сиромаше и за све удовице у локалној цркви. У Првој Цркви, бар како је забележено у књизи Дела апостолска, нико пре ње није био подигнут из мртвих. Ипак, локални хришћани су веровали да ће Бог употребити Петра и васкрснути Тавиту. Када је Петар стигао, послао је напоље удовице и друге вернике из горње собе у којој је лежала покојница. Спустио се на колена и молио се за њу, а онда јој заповедио да устане. И тако, у овом одељку читамо о Петровим путовањима и чудима.

Петрова служба

У Делима 10,1–11,18 читамо о Петровој служби. Потом читамо о Савлу из Тарса коме је по обраћењу промењено име у Павле – човеку који је постао апостол незнабожаца (многобожаца). Бог је себи привео онога ко ће његову Реч понети незнабошцима, али ипак је Петар био тај чијом службом се обратио први незнабожац. Не знам да ли сам у праву, али мислим да је, зато што је Исус Петру дао кључеве Царства небеског, било неопходно да он не буде само први који ће проповедати Божију Реч Јудејима, већ да буде први који ће је проповедати и незнабошцима. Било како било, запазите да је Бог извршио двоструку припрему. Као прво, припремио је једног незнабошца (види Дела 10,1–8) – припремио је место и ситуацију у коју ће послати Петра. Кесарија је била политичко средиште и град у коме је живео гувернер. Петар ће бити послат Корнилију, капетану римске војске. Капетани су заповедали над више од стотину

војника. Тај капетан је био побожан поштен човек, моћан човек, и упркос свему томе изгубљен човек. Сви капетани (центуриони) који се спомињу у Новом завету, изгледа да су били честити људи. Корнилију је Бог послао визију. Један анђео је дошао и рекао му: *Твоје су молићве и милостије узашле к Боју као жртва синоменица. А сад, пошаљи некога у Јоју да доведе Симона који се зове Петар* (стихови 46–5). Корнилије је одмах реаговао. Послао је двојицу својих слугу и једног војника, који су такође били побожни људи, до куће неког Симона кожара са задатком да доведу Петра. То је Божија припрема незнабожаца.

Али, била је потребна и припрема за Јудеје. Они нису били вољни да проповедају незнабошцима, шта више, мрзели су их. И тако, Бог је прво морао да припреми једног од њих. Тај Јудејин је био Петар. Петар је прво проповедао Јудејима, о чему читамо у Делима 2 и даље. Сада је требало да проповеда незнабошцима. Као што је Корнилије имао визију и Петар је имао визију. У тој визији док се налазио на крову куће Симона кожара, видео је разне животиње, и чисте и нечисте, како се на некаквом платну спуштају са неба пред њега. Потом је зачуо Божију заповест: *Устани, Петре, закољи и једи! Нийоштио, Господе – одговори Петар – јер никада нисам окусио ништа ојоћанено или обредно нечистио* (стихови 13–14). Бог му је одговорио: *Не називај нечистио оно што је Бој иројласио чистио!* (стих 15). Из те визије Петар је научио важну лекцију. Научио је да стара правила којих се држао више не важе, будући да Бог сада чисти неке ствари које су раније биле нечисте. Пре свега схватио је да сви верници треба да уче и да је погрешно одбацити оно шта Бог прихвата.

Почевши од Дела 10,17 посматраћемо развој божанског провиђења у Петровом животу. Пошто га је Бог обавестио о доласку Корнилијевих гласника, рекао му је: *Устџани, сиђи доле и њођи с њима без оклевања, јер сам их ја њослао* (стих 20). Петар сиђе са крова и позва их да уђу у кућу. Гласници су му пренели поруку и позив: „Дођи и говори са нашим господаром Корнилијем.“ Петар је отишао до Корнилијеве куће, али Корнилије тамо није сам. Присутна је цела његова породица, његови рођаци и блиски пријатељи. Била је то поприлична група људи – шира породица која је дошла да чује Реч Божију. Из овог догађаја можемо много да научимо о Петровом карактеру. Запажамо његову понизност на основу онога шта им је рекао када су покушали да га обожавају: *Устџани, ја сам само човек* (стих 26). Запажамо његову храброст знајући да ће га његова јудејска браћа озбиљно критиковати због тога што је отишао да незнабошцима проповеда Реч Божију. Запажамо његову директност када је упитао: *Зашџо сџе ме њозвали?* (стих 29б). Из Петровог поступка учимо да, када нам предстоји какав непријатан задатак, треба да га прихватимо понизно, храбро и без околишања.

У Делима 10,30–33, видимо разне проблеме који се појављују. Корнилије говори своју причу. Говори о визији коју је добио док се молио – потврду да Бог није заборавио његове милосне дарове. Затим је Петру испричао за заповест коју је примио у вези са тим да га позове, јер он треба да му каже шта да учини како би био спасен. У Корнелијевим речима се запажа спремност да чује Христово еванђеље, па Петар почиње са проповедањем том побожном, посвећеном молиоцу, а ипак изгубљеном незнабошцу: *Сада јасно видим*

да Бої није ѿрисӣрасан... (стих 34). У наставку Петар указује на немерљиву Божију љубав, на чињеницу да је послао свог Сина као потврду те љубави према целом људском роду. У наредним стиховима он нам открива неупоредиву важност еванђеља, које није ништа друго до сам Христос.

Он нам је наложио да ѿроїведемо народу и сведочимо да ѿа је Бої одредио за судију живима и мртвима. За њеѿа сведоче сви ѿпророци да њеѿовим именован ѿрима оѿрошћење ѿреха свако ко верује у њеѿа.

Дела 10,42.43

У наведена два стиха Петар наводи четири ствари у вези са Исусом: Исус је Господар ученицима, Судија је живима и мртвима, испуњење је свих пророштава и Спаситељ је свих који верују у њега.

Овде видимо и дефинитиван Божији доказ да је Петар у праву. Наиме, док је проповедао, Дух Свети се спустио на незнабошце који су га слушали. Почели су да говоре у другим језицима. Почели су да објављују истине Божије. Деловање Светог Духа није запазио само Петар, него и Јудеји који су са њим дошли у Кесарију. Видели су да је Бог потпуно и без икаквог погађања прихватио те незнабошце. Подарио им је силу. Била је то дефинитивно сила Духа која се у том часу спустила на њих. Била је то сила која опуномоћује ученике.

Петар се окренуо својој јудејској сабраћи и рекао: *Може ли ко да забрани овима да буду кршћени? И они су ѿримили Светиоѿа Духа баш као и ми* (стих 47). Људи су се крстили и основали нову заједницу, Богом створену заједницу. Незнабошци, они који су били „изван“, доведени су Христу. Кључ који су добили Петар и други апостоли, поново је био употребљен.

Вративши се у Јерусалим, Петар има проблема са браћом. Њихова примедба се састојала у томе да је једнаку важност давао незнабошцима и Јудејима. Били су у праву што су га за то оптуживали, јер управо је такав био његов став. У почетку је Петар имао можда и ригорознији став од њих, али Бог га је послао незнабошцима. Онда је браћи објаснио. Није се расправљао у вези са тим да ли је у праву или не. Просто је испричао шта се догодило. Бог се појавио пред њим и рекао му да иде незнабошцима. Послушао је Бога и незнабошци су чули Реч и одазвали јој се – прихватили су је. Пошто су чули од Петра шта се догодило, браћа су се радовала што је Бог и незнабошцима дао покајање за живот. Запазите у осамнаестом стиху једанаестог поглавља реч „дао“: *Када су њо чули, умирили су се и њочели да славе Боја њоворећи: „Бој је, дакле, и незнабошцима омојућио њокајање које води у живои!“* Бог је дао, Бог је подарио незнабошцима покајање за живот. Била је то благодат Божија да су ти незнабошци могли да се покају и да буду укључени у царство небеско – у Цркву.

Прва мисијска црква (11,19–30)

Црква је сада спремна да еванђеље понесе незнабошцима, да понесе еванђеље у цео незнабожачки свет. Прва мисијска црква је она из Антиохије сиријске, и ускоро ће постати центар покрета за обраћење васколиког незнабожачког света. Та црква је настала због рада ученика у расејању. Несумњиво је да су неки од оних који су бежали због прогона у Јерусалиму дошли и у Антиохију. Ту су почели да проповедају грчким Јудејима. Међутим убрзо су незнабошци почели да показују занимање за еванђеље

и велики број њих се обратио Христу: *Рука Господња је била са њима, ња је велико мноштво људи поверовало обративши се Господу* (стих 21). Ми људи имамо обичај да претерујемо, али Свети Дух не претерује. Заиста се радило о великом броју, можда о хиљадама који су се обратили Богу. Чули су еванђеље, одазвали се на његов позив и обратили Господу. Из овог догађаја сам и ја лично научио важну лекцију – славу у ономе што сматрамо обичним. Неколико непознатих хришћана, обичних верника, отпочиње дело које ће постати центар хришћанства у незнабожачком свету. Ви не морате да будете нека нарочита, посебна особа да бисте чинили дела за Бога. Бог је тај који води свој посао. И тако, схватамо на који начин је настала црква у Антиохији. Њено рађање је везано са Стефановим мучеништвом (види Дела 8,1–4). Ипак, неговање је потребно свему што је рођено.

Нега цркве и њено напредовање

Ови људи не само да су доведени Христу, већ они сада почињу и да живе за Христа. Запазите у наредним стиховима на који начин су били охрабрани:

Вести о њима је дошла и до ушију цркве у Јерусалиму, ња су послали Варнаву у Антиохију. Када је стигао и видео шта је Бој учинио по својој милости, веома се обрадовао, ња их је храбрио да, одлучни у срцу, остану верни Господу. Варнава је био честит човек, испуњен Светим Духом и вером. Много народа је њада ишло Господу.

Дела 11,22–24

Црква у Јерусалиму је чула шта се догађало и свидело им се то. Послали су им Варнаву, оног ученика који је продао своје имање и ризиковао своју репутацију због једног

нежељеног ученика – због Савла. За Варнаву су речене три ствари: (1) био је честит – добар човек, (2) испуњен Духом Светим и (3) веран. Лука наводи ове Варнавине особине, после његовог сукоба са Павлом (видите Дела 15,39). Будући да је Лука путовао заједно са Павлом, његова изјава о Варнави из Дела 11,22–24, мора да је била Павлова изјава. Ученици из Јерусалима су послали Варнаву у Антиохију да би охрабрио и оснажио тамошње ученике. Лука пише да је велики број људи пришао Христу. Варнава зато оде у Тарс и доведе са собом Савла да му помаже: *Када ѿа је нашао, довео ѿа је у Антиохију. Ту су се ѿодину дана сасѿајали са црквом и ѿоучавали велики број људи. У Антиохији су ученици ѿрви ѿуѿи названи „хришћанима“* (стих 26). Црква је „негована“ и „храњена“. Црква је „расла“. Напредовала је у заједништву и поучавању. Бог је то уважавао. Управо због ученика у тој цркви, Бог дозвољава промену имена – нису више следбеници пута, већ хришћани. Не знам да ли су становници Антиохије ученике прозвали хришћанима, или је тај назив дошао директно од Бога. Овако или онако, ученици су сада имали ново име. И ово је једно од „првина“ – ново име. Значи, ученике су управо у Антиохији назвали хришћанима. Хришћанин је неко ко личи на Христа, ко следи Христа, ко припада Христу. Запазите и виталност Цркве док је прожима љубав. Лука пише:

Тих дана су у Антиохију дошли ѿророци из Јерусалим. Један од њих, ѿо имену Аѿав, усѿао је, и надахнуѿи Духом ѿрорекао да ће велика ѿлад задеситѿи чѿѿав светѿи. То се и доѿодило за време Клаудијево владавине. Ученици су одлучили да ѿошаљу ѿомоћ браћѿи у Јудеји – свако ѿрема својим моѿућностѿима.

Тако су и учинили њославши дар сѣарешинама љреко Варнаве и Савла.

Дела 11,27–30

Варнава и Савле су тај дар однели у Јерусалим. Пророк их је обавестио о ономе што ће се ускоро догодити. Пробудио је њихово интересовање, па су они послали своју помоћ у Јерусалим. Црква у Антиохији је рођена усред невоља, али је била сасвим посвећена служби. Била је евангелизациона по сили, предана у раду, моћна по свом утицају, широкогрудна у давању и мисионарска у духу.

Први затвореник због Христа (12,1–25)

Последња „првина“ у навођењу почетака је први сужањ, први затвореник због Христа. Овде имамо Петрово чудесно ослобођење из тамнице. Као прво, он се налази у великој опасности. (То је и последње што у књизи Дела апостолска о Петру читамо у појединостима, јер ускоро се нагласак мења са Петра на Павла и са Јудеја на незнабошце.)

У наредним стиховима Лука прави контраст између љубави антиохијске цркве према светима у Јерусалиму, и хладнокрвних непријатеља цркве – Ирода и Јудеја:

У њо време је цар Ирод њочео да злосѣавља неке чланове цркве. Тако је њоубио мачем Јакова, Јовановој браѣа. Када је цар видео да је њо њо вољи Јеврејима, наредио је да ухайсе и Пеѣра. То се доѡдило њоком љразника Бесквасних хлебова. Пошѣо ѣа је ухайсио, бацио ѣа је у ѣамницу и љредао на чување сѣражи њодељеној у чеѣири ѣрује од њо чеѣири војника. Намеравао је да ѣа њосле Пасхе изведе љред народ. Док

*су Пејџра чували у ѿамници, црква се жарко молила
Боју за њеја.*

Дела 12,1–5

Петар је у затвору. Над њим се надвила велика опасност. Црква је била у страху због убиства Јакова. Црква је била у страху због утамничења Петра. Ирод је био погубан за оне који су припадали Христу. Улизивао се Јудејима тако што је настојао да им угоди. Био је и лицемеран у свом поштовању Пасхе, будући да је ковао завере против светих људи. Шта је током тог времена радила црква? Ево шта: *Док су Пејџра чували у ѿамници, црква се жарко молила Боју за њеја* (стих 5). Контраст је очигледан: Петар је био затворен, али молитва је била „ослобођена“. У дванаестом стиху видимо да је црква стално била у молитви за Петра. У молитви су били јединствени, истрајни, искрени и одлучни. Не знам да ли су молили за његово ослобођење или не, будући да су се изненадили када им је закуцао на врата. Можда су молили да остане Петар, што ће рећи чврста и непоколебљива стена.

Почевши од шестог стиха, видимо да Бог у слику уноси мир: *Ноћ ѿре нејо шѿо је Ирод намеравао да ја изведе, Пејџар је спавао између двојице војника двосѿруко окован, док су сѿражари ѿред врајѿима чували ѿамницу*. Три пута видимо да је Петар спавао, али је ово једини пут да је његово спавање позитивно. У деветом поглављу Еванђеља по Луки видимо га како спава на гори преображења – сан неискусног. У четрнаестом поглављу Еванђеља по Марку, пише да је заспао у Гетсиманском врту – сан неверног, оног који ће ускоро порећи да је чак и познавао Исуса. За разлику од та два случаја, ово је било спавање особе која има непоколебљиву веру и поверење. Усред актуелне

опасности, био је потпуно миран. У вези са дужношћу коју је извршио, пред Богом је имао чисту савест. Запазите да се сила Божија на затвор спустила „изненада“. Некада прођу године па и деценије пре него што Бог нешто предузме. Али не и у овом случају: *Изненада се јојави анђео Господњи и свейлостѣ обасја ћелију...* (стих 7а). Нешто слично се пре тога догодили и Савлу из Тарса на путу за Дамаск. Сада се Петру то догодило у затвору.

...Анђео куцну Пеѣра у ребра и ѣробуди ја јоворећи: „Хајде, устѣани брзо!“ Окови сѣадоше са Пеѣрових руку. Анђео насѣави: „Ојаше се и обуј своје сандале!“ Пеѣар уради ѣако. Онда му анђео рече: „Заојрни се ојрѣјачем и јоћи за мном.“ Пеѣар је изашао и кренуо за њим. Није знао да је јо, шѣо је анђео урадио, сѣварностѣ, нејо је мислио да има виђење. Прошли су јоред јрве и друје сѣраже, ѣе дошли до јвоздених вратѣа која воде у јрад. Сама су се ојворила јред њима, ѣе су изашли. Када су јрошли једну улицу, анђео одједном оде од њеја.

Дела 12,76-10

Приметите силу Божију у овом догађају. Имамо једну крајње лошу ситуацију. Изгледа да су се све животне околности окренуле против Петра. Он је у затвору, окован је ланцима између два стражара, а на вратима их је било још четворица. Чекали су да прође празник бесквасних хлебова па да га одведу пред Ирода који ће га осудити на смрт. Усред свих тих непогодности, запазите лакоћу којом га је Бог извео из затвора. Богу ништа није претешко.

Пошто смо прочитали првих дванаест поглавља књиге Дела апостолска, јасно нам је да ништа није претешко за Бога и да нико не може да му се одупре. Ни зле намере људи,

ни зла сила сатане, ни смрт – баш ништа. Богу није немогуће апсолутно ништа.

Одједном се у затвору појављује анђеоло. Одједном светлост засја у тами. Анђеоло пролази кроз затворске зидове и отвара ланце којима је Петар био везан за стражаре који су спавали поред њега. Савладао је и стражаре који су стајали пред вратима како би спречили Петра да изађе, или некога да уђе и ослободи затвореника. Савладао је све те људе, као и закључана врата. Петар и анђеоло су пришли закључаним вратима и ова су се отворила као да су некаква аутоматска врата. За силу Божију и силу анђела Божијег, то је био прост задатак. Величина Божије силе је у овом случају видљива, савршена и апсолутно потпуна.

Петру је одмах све било јасно. Црква је, међутим, постепено схватала шта се збило. Када су анђеоло и Петар изашли на улицу, анђеоло је „изненада“ нестало:

Тада Петар, дошавши к себи, рече: „Сада заиста знам да је Господ послао своја анђела, те ме избавио од Иродове руке и од свега што је јудејски народ очекивао.“ Када је био схватио, дошао је до куће Марије, мајке Јована званој „Марко“, где су се многи окупили на молићу.

Дела 12,11.12

Како је анђеоло нестало, Петар је истог часа знао да није имао визију; да то што се догодило није сањао, већ да се заиста и догодило. Одмах је разумео: „Ослободила ме је велика сила Божија.“ На који начин је црква прихватила то што се догодило? Тек корак по корак:

Кад је Петар докуцао на дворишна врата, дошла је слушкиња и имену Ружа да ослухне. Преизнавши

Петров њас, од силне радосѝи није оѝворила вратиа, неѝо је уѝрчала унуѝра и јавила да Петар сѝоји ѝред вратиима.

Дела 12,13.14

Оставили су га пред вратима. Требало је да кажу: „Отворите врата и пустите га да уђе, јер молили смо да се то догоди.“ Међутим, нису тако поступили. Напротив! Рекли су служавки која их је обавестила да је Петар пред вратима: „Ти си луда!“ По њима то није могло да се догоди. Али како је она инсистирала да је пред вратима Петар, закључили су: „То је његов анђео“. Мислили су да је, можда, Петар умро, и да је сада ту његов анђео, његов дух, који је дошао да разговара. Али, Петар је и даље упорно куцао. Нису хтели да га пусте унутра, али је он био одлучан да уђе.

Али Петар је уѝрно куцао. Када су коначно оѝворили вратиа и уѝледали Петѝра, били су заѝањени. Петѝар им је дао знак руком да буду ѝихи... (стихови 16–17а). Црква је збуњена и узнемирена. Петар им тада објашњава да га је Господ ослободио и извео из затвора. Ево шта читамо:

...а заѝим им је исѝричао како ѝа је Госѝод извео из ѝамнице. Још је догао: „Јавиѝе Јакову и осѝалој браћи за ово.“ Заѝим је изашао и оѝишао на друѝо месѝо. У зору је насѝао велики меѝеж међу војницима, шѝа се десило са Петѝром. Ирод је наредио да ѝа нађу, али ѝа није нашао. Пошѝо је саслушао сѝражаре, наредио је да их ѝоѝубе. Поѝом је из Јудеје оѝишао у Кесарију, ѝа је ѝамо осѝао.

Дела 12,17б-19

Петар је био заштићен од потере и од Иродове смишљене завере.

Са друге стране, Ирод је узвисивао себе и примао почести од народа због онога што је учинио са житељима Тира и Сидона. Због охолости у коју је упао удари га анђеоски Господњи па су га изједали црви и он издахну.

Али реч Божија се и даље ширила и расла (стих 24). Свако настојање сатане да заустави напредовање еванђеља, доводило је до тога да се еванђеље ширило још више. Овом причом стижемо до краја Петрове биографије онако како је записана у књизи Дела апостолска, али и до констатације да се, упркос противљењу, прогону и смртним опасностима, Божија Реч ширила и напредовала. Варнава и Савле су завршили свој боравак у Јерусалиму и вратили се у Антиохију. Са собом су повели Јована Марка. Антиохијска црква их је потом послала да еванђеље проповедају незнабошцима.

Из овог закључног поглавља о почецима Цркве, научили смо четири ствари:

- Сазнали смо да је сила сатане стварна сила. Ипак, није неограничена и не треба је превише ценити. Божија сила је неизмерно већа.
- Сазнали смо да хришћанин поседује силу. Уколико верујемо (имамо поверења у Бога) поседујемо велику силу, савршену силу, силу која је реалност у свакодневном животу.
- Сазнали смо да Тело Христово поседује силу. Црква, тј. Тело Христово, има озбиљну моћ. Та моћ првенствено долази од њене молитве.
- Као основно из проучаваних 12 поглавља, сазнали смо за постојање Божије силе као наше унутрашње линије одбране. Независно од тога шта се догађа,

стоји изјава: *Али Бој...* Он је васкрсао Исуса и даје нам снагу чак и у смртној претњи, у тренутку смрти, па и после смрти. Хајде да верујући у ту истину нађемо наду, утеху и поуздање.

Мисијски рад је отпочео Црква је проширена

Дела апостолска 13,1 – 14,28

У проучавању првих дванаест поглавља књиге Дела апостолска, упознали смо се са почецима и првим ширењем Цркве. У преосталим поглављима посматраћемо даље увећавање Цркве Христове. Дошавши до те тачке у књизи коју проучавамо, стижемо до друге и последње поделе. Почели смо са Црквом која је била усредсређена на Јерусалим, састојала се углавном од Јудеја, а главни актер је био Петар. Сада ћемо видети да се незнабошци пењу на главну бину и да Павле преузима водећу улогу. У то време Црква је већ попримила одређену форму. У њој имамо старешине, ђакони преузимају водеће улоге, а пророци обезбеђују библијска упутства за раст и сазревање. После успостављања и првог ширења Цркве, сада прелазимо на другу фазу, на увећавање Цркве, на њено ширење све до краја света.

Улазак у свет незнабожаца (поглавље 13)

У осмом стиху првог поглавља књиге Дела апостолска, Исус је рекао својим ученицима: *...ѿримићейте силу да сведочийте за мене у Јерусалиму и ѿ свој Јудеји и Самарији, и до на крај светиа.* Од првог до седмог поглавља ове књиге видимо пробој еванђеља и успех сведочења ученика у Јерусалиму. Од осмог до дванаестог поглавља читамо о ширењу сведочанства у Јудеји и Самарији. Почевши са тринаестим поглављем, еванђеље креће у остали део света. Нема узбудљивије историје света од историје ширења и раста Цркве. Корак по корак, од Јерусалима, Јудеје и Самарије, еванђеље се отиснуло у остатак света.

У првих дванаест поглавља запазили смо дванаест одвојених почетака – дванаест ствари које су биле првине. У остатку књиге ћемо прећи са концепта „почетака“ на идеју мисије засновану на Исусовим речима да су поља сазрела за жетву и то у целом свету.

Отпочела је мисија (Дела 13,1–52)

Петар престаје да буде главна личност. У Делима 13–28 кључна личност је апостол Павле. У Делима 11,25.26 смо видели да је Варнава, који је дошао у Антиохију да охрабри ученике, отпутовао до Тарса и оданде довео Савла као помоћ, јер је посао био превелик за само једног човека. Током једне целе године њих двојица су проповедали и поучавали у граду. Затим су од стране Светог Духа били послати у Јерусалим да би однели помоћ у новцу за сиромашне у Јудеји. Сада су се вратили у Антиохију о чему читамо: *Пошйю су Варнава и Савле извршили своју службу, врайшили су се из Јерусалима и ѿвели са собом Јована*

званој „Марко“ (12,25). Не знам колико дуго су деловали у Антиохији пре него што се Свети Дух умешао и послао их на мисијско путовање на којем је требало еванђеље да понесу даље у свет.

Мисионарски позив

Као прво, овде имамо позив мисионарима и њиховим сарадницима који треба да отпочну са проповедањем све до краја света.

Међу пророцима и учитељима антиохијске цркве били су: Варнава, Симеун који су звали „Нигер“, Лукије из Кирине, Манаин који је одгојен са царом Иродом тетрархом и Савле. Док су једном служили Господу и постојали, Свети Дух им је рекао: „Извојте ми Савла и Варнаву за дело на које сам их позвао.“ Тада, након што су постојали и молили се, положили су руке на њих, па су их отпремили.

Дела 13,1–3

У Антиохијској цркви је постојала разноликост духовних дарова. Било је ту пророка и учитеља. То су биле њихове позиције, њихове способности. Када читам имена тих људи посебно ми је интересантно што је један од њих био из Африке, Симеун кога су звали Нигер. Један од њих је био са острва у Средоземном мору, а један је имао чак и царску позадину – Манаин који је одрастао са Иродом тетрархом. Еванђеље је већ моћно продрло у свет, баш као и у Израил.

Свакодневна активност цркве је у себи укључивала обожавање и пост: *Док су једном служили Господу и постојали* (стих 2). Служили су Бога до те мере да су одбацивали своје дневне потребе за храном. Усред тих свакодневних активности, примили су божанско упутство. *Извојте*

ми... У овој изјави не ради се о њима, ни о делу, већ о мени. Дух Свети им је рекао: *Издвојше ми Варнаву и Савла за дело на које сам их њозвао*. Када се Павле обратио, речено му је да ће бити апостол незнабожачког света. Сада је дошло време да се то пророштво испуни: *Тада, након шћо су њосћили...* (цела група апостола и ученика). *Тада, након шћо су њосћили и молили се, њоложили су руке на њих, ња су их оћћремили* (стих 3). Ученици су постили, ученици су се молили, ученици су положили руке на њих, ученици су их послали (отпремили). Послали су их на мисијско поље. То је позив мисионара.

Мисијско дело је отпочело и наставило се. Сада је време да почне посао Варнаве и Савла, док им је Јован Марко био помоћник. У набрајању имена учитеља и пророка у Антиохији, Варнава је био поменут први, а Савле последњи. Он је био новајлија у мисијском тиму, али ускоро ће постати главни мисионар у царству Божијем: *Павле и Варнава су, њослани од Духа Свећоја, оћћили у Селеукију...* (стих 4а). Селеукија је Антиохијска лука и прва станица њиховог пута до Кипра. Кипар је острво у Средоземном мору не много удаљено од обале са које су кренули. *...сћћавши у Саламину*, Саламина је прво насеље у које су приспели, *објављивали су Божију реч њо јудејским синаћојама*. Разлог таквом њиховом поступку није било посебно поштовање према онима у синагоги, већ то што су у синагоги имали окупљене људе којима ће проповедати. Јован Марко им је у њиховом послу помагао. Био им је нешто као сарадник и помоћник, али није проповедао. У Саламини нису имали проблема, али проблеми ће се већ појавити на њиховом даљем путу, јер они нису престајали са проповедањем.

У поглављима од 13–28 запазићемо понављање обрасца: проповедање, противљење, прогон.

Проповедање, противљење и прогон је пратила једна кључна мелодија, кључна нота – победа: *Пућујући њо целом осћрву, сћићли су до Пафа...* (стих 6а). Паф је био главни град острва:

Пућујући њо целом осћрву, сћићли су до Пафа. Тамо су срели некої врачара, лажної йророка, Јеврејина који се звао Варисус. Он је био у йраћњи йроконзула Серџија Павла, разборићої човека. Овај је йрачио да чује Божију реч, ња је њозвао Варнаву и Савла. Мећућим, њима се сућројсћавио Елима, врачар (ићио је йревод њећової имена), насћиојећи да одврати йроконзула од вере.

Дела 13,6–8

Ево проповедања еванђеља и противљења еванђељу од стране Варисуса. Савле му је рекао да је пун сваке врсте лукавства и невалалства. Упитао га је докле намерава да изврће праве путеве Господње, а потом га је осудио. Рекао му је: *Сад се, ево, Госћодња рука њодиче йроћив ићебе: ослећећеш и неко време нећеш видећи свећлост сунца* (стих 11а). Савлове речи се истог часа испунише: *... иће је йумарао около и йрачио некої да ња води за руку* (стих 11б).

Када је йроконзул видео ићиа се доћодило, йоверовео је, задивљен учењем о Госћоду. (стих 12). Могли бисмо да очекујемо да ће се проконзул задивити над чудом које је видео. Чудо јесте довело до тога да он обрати пажњу, али оно што га је истински задивило биле су речи које Варнава и Савле рекоше о Господу. И тако, Сергије Павле се обратио.

Онда су напустили острво и за собом оставили обраћеног римског званичника, проконзула целог острва и ослепљеног јудејског противника. Онда су се упутили у средиште Мале Азије: *Након тога су Павле и његови сајујиници оћиловили из Пафа и дошли у Перју у Памфилији. Ту их је Јован Марко најустіио и вратио се у Јерусалим* (стих 13). Ово је разочаравајуће, јер им је Јован Марко био помоћник и сарадник. Не знам разлог његовог повратка кући. Можда се вратио зато што двојица са којима је кренуо више нису били Варнава и Савле, већ Павле и Варнава. Можда је био више заинтересован да служи свог ујака него Господа. Не знам због чега се повукао, али знам да их је напустио. Још пре него што су њих двојица кренули на своје друго путовање, Павле одбија да са собом поведу Јована Марка. О томе читамо: *али је Павле мислио да није добро да са собом воде човека који их је био најустіио у Памфилији и није ћошао са њима на дело* (15,38). Из реченог је јасно да Јован Марко у Памфилији није отишао из тима из оправданих разлога, већ да их је напустио.

Сада су се мисионари спремали да отпутују до највећег светског града тог времена – у Антиохију Писидијску. У Антиохију Писидијску су их послали Господ и Црква из Антиохије сиријске (један од десет највећих светских градова).

Из Перје су ћродужили и дошли у Антиохију Писидијску. У субоћу су ушли у синаћоћу и сели. После читћања из Закона и Пророка, сћарешине синаћоће им ћоручише: „Браћо, ако имаће какву реч ућехе за народ, рециће.“

Најдужа забележена проповед у књизи Дела апостолска је она из Антиохије писидијске, али њена структура је потпуно иста као и у свим проповедима забележеним у тој књизи. Истина, Стефанов говор је дужи од ове проповеди, али Стефан није проповедао већ износио своју одбрану.

Мисионари су сада у највећем трговинском центру целе Мале Азије – у једном од пет највећих трговинских центара на свету. Павле слушаоце не хвали због сјаја њиховог града, већ им проповеда о спасењу. Проповед отпочиње врло слично као што почињу све забележене проповеди. Подсећа слушаоце на историју Израела од Аврахама до Давида. Људима завета говори о чињеници да Бог и даље поштује свој завет и да ће испунити завет који је дао Аврахаму. У стиховима 23–25 представља им Исуса као испуњење свих Божијих обећања. Наглашава да је Исус Давидов потомак, онај обећани Аврахамов син који ће благословити све народе на Земљи.

У стиховима 38–41, Павле слушаоцима износи једну понуду. Понуда се тиче спасења, али ту су и упозорења да ће бити осуђени ако понуду одбију. У свакој проповеди из књиге Дела апостолска видимо четири главне теме: преглед, представљање, објављивање и понуду. После ове Павлове проповеди многи су позитивно одговорили о чему Лука пише:

Кад су излазили из синајоџе, замолили су их да им и идуће субоџе џоворе о овоме. Кад се скуџ разишао, мноџо је Јевреџа и џобожних обраћеника на јудејску веру кренуло за Павлом и Варнавом. Ови су разџоварали

са њима и ѿошћивцима их да насћаве да живе ѿ милосћии Божијој.

Дела 13,42.43

Овде видимо нешто предивно, прихватање еванђеља целим срцем од стране немалог броја Јудеја и обраћеника на јудаизам јер: ...*Следеће субошће окућиио се скоро сав їрад да чује реч Божију* (стих 44). Како су се Јудеји осећали због тога? У стиховима 45–47 запажамо пораст у интензитету противљења. Образац је стандардно исти: проповедање, победа и противљење. Јудеји су испуњени љубомором и очигледно говоре против Павла и Варнаве. Међутим, они су им храбро одговорили: *Требало је да се реч Божија їройоведа їрво вама. Али ѿошћо је ви одбијати и не сматирајте себе вреднима вечној живоћииа, ми се окрећемо незнабошцима* (стих 46). Тиме се испунило оно што је забележио пророк Исаија у својој књизи: ...*нећо ћу ти одредити да будеш свейлосћи їуцима, да будеш сјасење моје до краја земље* (Исаија 49,66).

Јудеји су се понели као противници и прогонитељи, док су незнабошци реаговали позитивно. Лука је записао и следеће: *Кад су ѿо незнабошци чули, радовали сусе и славили реч Госћодњу, ѿа су узверовали сви који су били одрећени за вечни живоћи* (стих 48). Запазите да су се радовали, да су славили Реч, да су прихватили Божију вољу за свој живот и да су веровали у Бога. Проповедање еванђеља довело је до обраћења и даљег проповедања: *А реч Госћодња се ширила ѿ свој околини* (стих 49). Мисионари су постигли победу, али после проповедања и победе, стигло је прогонство.

Међућим, Јевреји су ѿбунили неке од ућледних и боћобојазних жена и водеће људе у їраду, ти се су

Њокренули њроїон њроїив Павла и Варнаве и изїнали их из својих крајева. Они, сїїоїа, оїїресоше њрашину са својих ноїу и одоше у Икониум...

Дела 13,50.51

Где год да су ишли, противљење и прогон су их следили. Пошто су их истерали, избацили из Антиохије Писидијске, мисионари су отишли у Иконијум. Упркос противљењу и прогону, видимо да је уследила победа: ...А ученици су били њуни радосїи и Свейїоїа Духа (стих 52). Противљење неће бити у стању да заустави Господње мисијско дело. У Антиохији Писидијској је била добра прилика, коју су Павле и Варнава искористили и постигли значајне резултате.

Мисијски рад се наставља (Дела 14)

Напустивши Антиохију путовали су источно кроз Малу Азију и пристигли у Икониум. Тамо су наставили своје мисијско деловање. Видели смо мисионаре да су проповедали, видели смо да су им се супротстављали, видели смо да су их прогонили, али и да су постизали успех у свом раду. Сада ће налетети на опасну ситуацију, биће уморни, доживеће бол, али и у свему томе ће имати победу. Ево шта је забележио Лука: У Икониуму су ушли у јудејску синаїоїу и њроїоведали... (14,1а). Где год да су ишли, прво су се обраћали Јудејима, дајући им прилику да прихвате еванђеље и то су чинили све док противљење није постало толико јако да су морали да изађу из синагоге. У синагоги су моћно проповедали: ...їїако да је њоверовало мношїиво Јудеја и Грка (стих 1б). Ефективно проповедање увек доводи до обраћења, а Павле и Варнава су ефективно проповедали. Проповедали су неустрашиво, тако да је

поверовао велики број и Јудеја и незнабожаца. Међутим, уз успешно проповедање и поучавање увек иде и противљење: *Међу њим, Јевреји који нису ѿверовали, ѿбунили су незнабошце и окренули њихово расцоложење ѿ роццив браће* (стих 2). Лука не каже да ти људи нису добили довољно доказа да би поверовали. Они су подбунили незнабошце и затрвали њихове умове против браће. Начин да се савлада опозиција је само један – наставити са проповедањем: *И ѿак, Павле и Варнава су осцали ѿамо још дуго времена и одважно ѿроццоведали за Госцода, који је ѿоцврћивао ѿоруку о својој милосцци омоцћавајући да се ѿреко њих доцћају знаци и чуда* (стих 3). Управо то је поделило мноштво. Неки из тог мноштва су прихватили поруку и постали хришћани, а неки су одбили поруку и нису постали хришћани. Противљење је тада постало толико насилно, да су се спремали да каменују Павла и Варнаву. Срећом, они су сазнали за заверу па су побегли у ликаонске градове Листру и Дерву. Листра је била осма станица на њиховом мисијском путовању: *...цге су настцавили да ѿроццоведају Радосну вестц* (стих 7).

У Листри је био неки човек хром од рођења – никада није ходао. Павле му рече: *Усцрави се на своје ноце* (стих 10). Човек је устао, тачније поскочио и почео да хода. Видевши то људи су се запрепастили и почели да вичу на свом језику: *Боцови у људском обличју су сишли к нама!* (стих 11). За Варнаву су мислили да је Зевс, а за Павла који је био главни говорник и који је говорио о слави Зевсовој, мислили су да је Хермес. Када су Павле и Варнава видели да ови људи намеравају да их обожавају, рекоше им: *Људи, шцца ѿо радццше?! Ми смо обични људи као и ви!...* (стих 15). И тако су Павле и Варнава отпочели да говоре о Богу. У петнаестом

стиху су говорили о њему као о Богу природе, Ономе који је створио небо и Земљу и све на њој.

У шеснаестом стиху о Богу су говорили као о Богу историје. Нагласили су да себе није оставио непосведоченим. Он јесте, у прошлости, народе пуштао да иду својим путевима, али је Он Бог који промишља и планира: *...није ѿроустио да ѿружи доказ о себи: исказује добротинства, даје вам кишу са неба и родне ѿдине, сиши вас храном и ѿуни вам срца весељем* (стих 17). Касније, у граду Дерви, о Богу су говорили као о Богу благодати и спасења. Наш Бог је Бог створеност света, Он промишља, благодатан је и спасава. То је порука коју књига Дела апостолска непрекидно објављује. Резултат, или последица проповедања Павла и Варнаве је био такав да су се становници Листре толико узнемирили, да су мисионаре изгурали из града. Павла су оборили на земљу и каменовали. Ја верујем да су га и убили. Међутим, када су убице отишле, Господ га је вратио у град где је проповедао браћи пре него што је отишао у Дерву. Стигавши у Дерву и тамо је проповедао Реч Божију.

Али када су се ученици окућили око њега, он је устиао и враишио се у град. Суиѿрадан је са Варнавом ѿиуиѿовао за Дерву. Поишио су навесиши Радосну вести у ѿом ѿраду и задобили много ученика, враишили су се у Лисѿру, Икониум и Анѿиохију.

Дела 14,20.21

Основавши цркву у Дерви, мисионари су закључили да је време да се врате истим путем којим су дошли, да посете све цркве које су основали, и да оснаже и охрабре ученике. Другим речима Павле се вратио и у град где је био каменован. Путовали су кроз Листру, Икониум

и Антиохију, охрабрујући ученике у црквама тих градова. Поучавали су их дисциплини и опомињали да остану непоколебљиви у вери. Значи прво што су урадили било је да се врате ученицима и да их позову на дисциплину. При томе нису пропустили ни да организују црквени рад: *У свакој цркви су им њоставили старешине, ња их уз њост њ молићу њрејустѡили Госѡоду у коѡа су њоверовали* (стих 23). Овде имамо једну важну лекцију. Новообраћенике треба даље водити у вери, охрабрити их да остану непоколебљиви у вери коју су стекли, али и дати им пастире који ће им помагати.

Извештај цркви која их је послала у мисију

...Одаѡле су оѡѡловили за сиријску Антиохију, одакле су били ѡрејоручени Божијој милосћии за службу коју су обавили (стих 26). Запазите да Павла и Варнаву браћа из антиохијске цркве нису послала да раде, већ су их предала Божијој благодати, Божијој помоћи за посао који су обавили. По повратку у Антиохију, мисионари подносе свој први извештај: *Када су сћиили, окуѡили су цркву и извесћии их о ономе шћо је Боѡ учинио ѡреко њих, и како је незнабошцима оѡворио враћѡ вере* (стих 27). Дакле, када су се вратили у Антиохију (следећи уназад своје кораке и проповедајући кроз провинције Писидију и Памфилију све до Перга) поднели су пун извештај о ономе што је Бог чинио – цркви која их је послала. Најважнији део изјаве о том путовању се налази у следећим речима: *[Боѡ] је незнабошцима оѡворио враћѡ вере*. Изјава говори: (а) незнабошци су примили еванђеље, (б) примили су га вером а не испуњавањем Закона, (в) то је Божије дело, Он је отворио врата. Сетите се да црква мисионаре није послала да раде, већ их је предала

Божијој милости и помоћи да обаве посао. Двадесет и осми стих звучи заиста победоносно: *Тамо су њровели дуже време са ученицима*. Бог им је омогућио подуже одсуство и прави одмор међу ученицима у Антиохији.

Павле и Варнава су захваљивали Богу за све што је учинио кроз њих. Били су предани Божијој милости у извршавању задатка. Цркви која их је послала послали су извештај о томе како је Бог отворио врата вере за незнабошце. Себи нису приписали никакве заслуге. Мисионирање је почело – заповест „идите у сав свет“ је почела да се испуњава.

На основу прочитаних библијских одломака запазите неколико захтева у вези са мисијским послом:

- За најбоље обављање посла, потребне су најталентованије особе. Да би се послале да проповедају, те особе не треба да буду младе, већ искусне и корисне у локалној цркви.
- Постојао је Божији позив, што је апсолутно неопходно. Они који иду на мисијско поље треба да буду уверени да је управо то Божија воља за њих; да их после припреме, Бог шаље у мисију.
- Посвећеност је била потпуна. Све док Бог не одвоји човека, или људе, они неће моћи да учине ништа велико.
- Постојала је сагласност других хришћана – њихова домаћа црква их је подржавала. При томе не мислим да су их подржавали финансијски, мада можда и јесу, мислим на подршку постом и молитвом.
- Учимо и лекцију о стварном животу вере будући да су Павле и Варнава демонстрирали своју веру и верност упркос жестокој опозицији.

- Постојала је сила Светог Духа с обзиром на то да их је у томе што су чинили и мотивисао и оснаживао Свети Дух.

То су били захтеви или услови за мисионарски посао, а ево сада и одређених тешкоћа или препрека са којима се мисионари суочавају у свом раду:

- Постоје тешкоће које произилазе из везе са домом. Није лако прекинути те везе и отиснути се из познатог и сигурног окружења.
- Постоје опасности на путовањима, како на мору тако и на копну.
- Сатански утицај који видимо првенствено у случају са врачаром Елимом и Јудејима који су непрекидно узбуњивали народ и противили се мисионарима.
- Постојало је и обично људско противљење Јудеја и то је требало савладати.
- У сваком граду који су посетили, владала је другачија атмосфера. Ниједан није био исти.
- Постојао је проблем непоузданих пријатеља и застрашених непријатеља.

То су, дакле, тешкоће које прате мисионаре. Међутим, из прочитаних догађаја са првог мисијског путовања Павла и Варнаве, запажамо такође радост и испуњеност због обављеног задатка који им је био поверен.

- Имали су Божије вођство – осећај да их Бог води у томе што чине.
- Имали су велике могућности јер је Бог широм отворио врата за деловање међу незнабошцима.

- Пратило их је велико интересовање људи за оно што су им проповедали, као и радосно прихватање и послушност Божијој Речи коју су чули.
- Имали су силу која им је била потребна. Највеће задовољство у раду за Господа, посебно у мисијском раду, јесте успех у ономе што се са људске тачке гледишта чини немогућим. Нема бољег осећаја од оног када видите да се догађају немогуће ствари, јер знате да се то догађа због Божије силе.
- Имали су Божији благослов. Бог иде са онима који иду. „Идите у сав свет и ја ћу бити са вама“, рекао је Исус. Мисионари знају да је Бог са њима, имају његов благослов и на располагању им је његова сила.
- За свој рад су били награђени. Награда је била у вери да је Бог са њима. Награда је била и њихова послушност еванђељу. Били су награђени добродошлицом коју су добијали од своје цркве, приликом повратка кући.

Сабор у Јерусалиму

Дела апостолска 15,1–35 Посланица Галатима 2

У прошлом поглављу смо говорили о томе да је мисијско послање Цркве отпочело и да ће се, коначно, еванђеље проширити по целом свету. У поглављима тринаест и четрнаест смо пратили Павлово и Варнавино путовање почевши од Кипра и кроз већи део Мале Азије. Тамо су прво посетили Антиохију писидијску, затим отишли све до Дерве и потом се истим путем вратили назад. Проповедали су у синагогама, јер су ту већ имали људе који су се окупљали на богослужења, због чега је еванђеље прво проповедано Јудејима: *...и римићејте силу да сведочиће за мене у Јерусалиму и њо свој Јудеји и Самарији, и до на крај света* (1,8). Ипак, углавном су проповедали незнабошцима, а ти незнабошци су прихватили Христа и крстили се без да су се подвргли обрезану. Јудеји су, у почетку, због незнабожаца који су поверовали имали проблема, углавном зато што их је био незнатан број и појављивали су се само спорадично. Али, за разлику од првих дана, сада се у незнабожачком свету догађа велики покрет, тако да и проблеми постају

већи. Резултат? – Одржава се сабор у Јерусалиму који воде апостоли и старешине, а све због проблема који су их задесили ради Павловог и Варнавиног деловања.

Мисија се доводи у питање

Борба за слободу хришћана из незнабоштва

Почетак тешкоћа налазимо записан у Делима 15,1: *Али у Антиохију дођу неки из Јудеје и њочну да уче браћу: „Ако се не обрежете њо Мојсијевом обичају, не можете се сјасити“*. Касније ћемо открити да су такве захтеве износили фарисеји који су поверовали. Истина постали су хришћани, али су остали и део фарисејског друштва (стриктни легалистички огранак јудаизма). Проблем је био у вези са питањем: На ком темељу се заснива спасење незнабожаца? Дакле, дискусија се више не води о томе да ли незнабошци могу или не могу да буду спасени, већ да ли могу да буду спасени на темељу Божије благодати, или морају да се подвргну обрезану и другим ритуалима из Мојсијевог закона. Ти људи су говорили незнабошцима да их Бог неће прихватити ако прво не постану Јудеји.

Браниоци оптужених незнабожаца су Павле и Варнава. Они су на „суду“ жестоко доказивали да незнабошци могу бити спасени и без помоћи Мојсијевог закона. Тужиоци су поменути фарисеји-верници. Они тврде да је благодат добра али не и довољна, односно да јој треба додати обрезане и неке друге захтеве Закона. И тако, појавио се проблем који је требало решити.

Расправа је узнемирила цркву у Антиохији: *Пошито су Павле и Варнава ушли у сјор и велику расираву са њима...* (стих 2а). Била је то оштра расправа између Павла и Варнаве

са једне стране и хришћана-фарисеја који су дошли из Јерусалима са друге стране:

Пошћо су Павле и Варнава ушли у сћор и велику расћраву са њима, одређено је да Павле и Варнава са још некима од њих оду у Јерусалим и изнесу ово сћорно ићићање иред аћосћоле и сћарешине. Тако су, ићослани од цркве, ићолазили кроз Феникију и Самарију ићичајући о обраћењу незнабожаца, ићћо је ићичинило велику радосћ свој браћи. Када су сћићили у Јерусалим, ићримила их је црква, аћосћоли и сћарешине. Тада су им Павле и Варнава исћричали о ономе ићћо је Боћ учинио ићреко њих.

Дела 15,2–4

Из наведених стихова видимо да је црква у Јерусалиму примила Павла и Варнаву добродошлицом. Не само да су у јерусалимској цркви наишли на добродошлицу, већ су их радо примале и цркве у местима кроз која су пролазили на свом путу у Јерусалим. На путу кроз те градове говорили су шта је све Бог учинио међу незнабошцима и увидели да је то браћи било драго. У Јерусалиму су исто то говорили и запазили да је то већини браће било драго.

Расправа у вези са насталом потешкоћом, као што је већ речено, води се око питања на ком темељу се незнабошци спасавају. Павле и Варнава тврде да су незнабошци спасени на основу Божије благодати без и најмањег позивања на Мојсијев закон. Јудаисти тврде да хришћани из незнабоштва, уколико желе да буду спасени, морају да се придржавају традиционалних јудејских обреда. И тако, видимо чврсту решеност верника који припадају „фарисејској странци“, будући да гласно захтевају обрезање и поковање другим

одредбама Мојсијевог закона. Њихово становиште је да су обрезање и Закон суштински важни за спасење. Другим речима: Божија благодат није довољна. „Благодат је добра, благодат је неопходна, али наша дела, наша послушност Закону и обред обрезања морају да се држе“, тврдили су они. По њима морају да се испоштују сви захтеви Закона.

Није тешко рећи зашто су тако веровали, будући да је у Израиљу тај Закон држан више од петнаест векова. Био је то Закон од самог Бога. Била је то Божија воља за Израел кроз целу њихову историју. Они су морали да се подреде том закону. Они су били субјекти тог Закона. Ниједан Јудејин није могао да наследи земљу, нити је могао да присуствује богослужењу ако није био обрзан. Једноставно није постојала могућност да се неко назове Аврахамовим потомком, а да није био обрзан. Зато што је Павле поучавао да незнабошци могу да постану Аврахамова деца, у умовима јудаиста-фарисеја, то је значило да морају да буду обрзани. То јесте истина, али само за нацију Израиља. Касније када је Павле писао неким од цркава наглашавао је:

У њему сīе обрзани, али не људском руком, неіо обрзањем које је извршио Христос, а оно се сасіоји у уклањању ірешне іприроде. Јер, када сīе се крсіили, ітада сīе са Христом били сахрањени, іе сīе с њим и васкрсли вером у делойворну силу Боіа који іа је васкрсао из мртвих.

Кол. 2,11.12

Ми нисмо обрзани тако што нам је одстрањен део тела, обрзана су нам срца, обрзани су нам умови, обрзане су нам очи, обрзане су нам уши, обрзане су нам руке. Ми смо потпуно обрзани људи Божији, стога што смо доживели

унутрашње обрезање учињено „руком“ Духа Светог. То је оно што су поучавали Павле и Варнава.

Људи и проблем (15,5–21)

Требало је донети одлуку и та одлука је морала да се заснива на чињеницама. Сабор је заиста био као право суђење. Поучавање Павла и Варнаве је било доведено у питање и спасење незнабожаца је било доведено у питање. Као прво, имамо Петрово обраћање: *Ајосѿоли и сѿарешине су се окуйили да размоѿре ову сѿвар* (стих 6). Волео бих да сам био присутан на том сабору:

...После дуѿе расѿраве, усѿаде Петѿар и обраѿи се ѿрисуѿинима: „Браћо, ви знаѿте да ме је Боѿ одавно изабрао да би незнабошци из мојих усѿа чули ѿоруку Радосне весѿи и ѿверовали. Боѿ, који ѿознаје ѿудска срца, ѿѿшврдио је да их ѿрихвалѿа ѿиме шѿѿо им је дао Свеѿѿоѿ Духа као и нама. Он није најравнио разлику између њих и нас, јер је и њихова срца очисѿѿио ѿсредсѿѿвом вере. Зашѿѿо, дакле, изазивалѿе Боѿа ѿиме шѿѿо сѿављалѿе ученицима јарам на враѿѿи који нисмо моѿли да носимо ни ми ни наши ѿреци?

Дела 15,7–10

Петар рече да је петнаестовековна историја потврдила да је Закон терет који ни они, а ни њихови очеви нису могли да носе. Рекао им је да то не чине: *Ми верујемо да смо сѿасени милошћу нашеѿа Госѿода Исуса на истѿи начин као и они* (стих 11). Запазите шта овим речима Петар каже. „Ми, Јудеји, спасени смо благодаћу Божијом, баш као што су и незнабошци спасени благодаћу Божијом.“ Када је изговорио да су незнабошци спасени на исти начин као и Јудеји, верници-фарисеји су противречили:

„Али ми смо спасени јер смо обрезани.“ Међутим, Петар није ништа говорио против обрезања, већ само да су он и други обрезани спасени благодаћу Божијом баш као што су и необрезани спасени благодаћу Божијом. Нагласак је на следећем: обрезање је ништа, и необрезање је ништа. Једино што се рачуна је „ново створење“. У свом говору Петар је прво подсетио присутне на почетак деловања међу незнабошцима и закључио га тврдњом да је једини начин спасења, како Јудеја тако и незнабожаца, истинита, чиста и апсолутна благодат Божија.

У дванаестом стиху читамо да су Варнава и Павле дали своја сведочанства. Овог пута Лука мења редослед имена и прво помиње Варнаву па потом Павла, чинећи то зато што су били у Варнавиној локалној цркви – у Јерусалиму: *На њо су се сви окуљњени умирили, а Павле и Варнава су им љријоведали о знацима и чудима које је Бој љреко њих учинио међу незнабошцима* (стих 12). Варнава и Павле нису говорили о спасењу незнабожаца, то је Петар већ урадио. Нису сведочили ни о благодати Божијој, и то је Петар већ урадио. Сведочили су о делима која је Бог чинио међу незнабошцима. Бог је међу незнабошцима учинио исте величанствене ствари какве је чинио и међу Јудејима. Док су проповедали у Антиохији, Икониуму, Листри и Дерви, њих двојица нису били сами – Бог је био тамо и радио је са њима и кроз њих. Говорили су о томе шта је Бог чинио потврђујући њихове напоре, и настављао је да ради кроз оне на које је Павле положио своје руке и опуномоћио их за коришћење чудотворне силе Светог Духа. Павле је положио руке не неке од тих верника из незнабоштва, а они су почели да чине велике знаке и чудеса Божија.

Дакле, сада имамо објављено сведочанство апостола Петра, као и искуство Павла и Варнаве. Када су чули сведочанство и искуства апостола, старешине су имале информације на основу којих ће донети одлуке. Јаков, један од старешина, је то и учинио. Ово није апостол Јаков, будући да је том Јакову већ била одрубљена глава. Ово је Јаков, брат Господа Исуса, који је био један од старешина јерусалимске заједнице, па када су објављена сведочанства и искуства апостола, људи су могли да донесу одлуку и то исправну. Немамо никаквих доказа да је у овом случају Јаков био под инспирацијом Духа. Он је саслушао надахнуто Петрово сведочанство, просудио је чудесна искуства која су имали Павле и Варнава, и на основу тога извео закључак.

Када су Варнава и Павле завршили своја излагања, Јаков се обратио окупљенима: *Када су завршили, узе реч Јаков: „Браћо, саслушајте ме. Симон је рекао да се Бој од њочейка њобринуо да између незнабожаца одвоји народ за себе.“* (стихови 13–14). Јаков је дословно рекао: Чујте, Павле и Варнава нису учинили ништа што пре њих Петар већ није учинио. Он је већ посетио незнабошце и ти незнабошци, Корнилије и његови укућани, ушли су у царство Божије а да при томе нису обрезани и нису држали Закон.

У свом закључку Јаков се позива и на Свето писмо:

То је у складу са речима њорока, као што је најисано: ’Врашићу се након њоја и њодићи њали шайор Давидов, саградићу што је у њему срушено и обновићи ја, да и остали људи њојраже Госјода, и сви

*народи који носе моје име – ѿвори Госїод који чини ово
знаним од искона.'*

Дела 15,15–18 (са наведеним стиховима
из Амоса 9,11.12)

Јаков је говорио: Пазите, Амос је већ рекао да је то што су Петар и Павле урадили била Божија воља. Не само да ће остатак Јудеја бити они који ће доћи Богу, него ће и незнабошци приступити и упознати Божије име.

Где то треба да се догоди? – У дому Давидовом, у палом шатору израиљског народа, ти незнабошци ће наћи своје место. Павле ће то у Римљанима 11,17.18 назвати калемљењем дивље маслине на питому.

Јаков се у свом обраћању сабору позивао на Петрове аргументе и на Света писма, указујући на њихову очигледну сагласност.

Важно је запазити да су сви учествовали у доношењу одлуке: *Тада су аїосїоли и сїарешине са свом црквом одлучили...* (стих 22а). Приметите овде принцип консензуса. Да су одлуку донели само апостоли и старешине, у цркви би и даље било подељености. Али када су чињенице једном изложене, када су старешине дошле до закључка, цела црква је укључена у дискусију тако да би могло да дође до консензуса, до заједничког решења:

Тада су аїосїоли и сїарешине са свом црквом одлучили да изаберу између себе људе и да их са Павлом и Варнавом ѿшаљу у Анїїохију: Јуду звану „Варсава“ и Силу, водеће људе међу браћом....

Дела 15,22

Из ужег круга старешина цркве, изабрани су људи који ће ићи са Павлом и Варнавом, са циљем да се свим црквама објави одлука сабора у Јерусалиму.

Када покушавате да решите расправе, важно је да будете свесни следећег: Када су у питању људи, међу њима ће увек бити расправе. Расправе су биле стално присутне чак и у цркви првога века. На који начин ћете решити неслагања? Пре свега упознајте се са чињеницама. Друго, вође треба да донесу одлуку. Треће, цела црква треба да потврди ту одлуку. Четврто, водећа браћа треба да разгласе одлуку која је донета, због чега: ...*ио њима су йослали ово йисмо* (стих 23а). Ево писма које Свети Дух шаље по апостолима и старешинама уз слагање целе цркве: ...*ми, айосйоли и сйарешине, ваша браћа, йоздрављамо сву браћу, некадашње незнабошце, у Анййохији, Сирији и Киликији* (стих 23б). Управо то је начин на који Јаков пише у свом писму послатом црквама.

Пошйо смо чули да су вас неки од нас, којима ми нисмо дали никакав налој, збунили и узнемирили својим йврдњама, једнојласно смо одлучили да вам йошаљемо одабране људе заједно са нашим вољеним Варнавом и Павлом. То су људи који су изложили ойасносйи своје живојте ради нашеј Госйода Исуса Хрисйа.

Дела 15,24–26

Павле је једном приликом чак био каменован и остављен да лежи мртав. Али Бог може да васкрсне мртве, зар не?

Сйоја вам шаљемо Југу и Силу да вам усмено саошйте ово исйо. Одлучили смо, наиме, заједно са Свейим Духом, да вас не оййерећујемо ничим друйим, осим ових неойходних сйвари: да се уздржавате од

меса жр̄ивованої идолима, од крви, од мяса удављене живоїиње, и од блуда. Добро ћеће чиниїи ако се чуваїе їоїа. Будиїе їоздрављени!

Дела 15,27–29

Због чега оваква опомена? Јесу ли те ствари саме по себи лоше? Не, нису. У стиховима 15,20 Јаков налаже шта да се напише у пропратном писму: *...нека им се найише да се уздржавају од мяса које је окаљано їриношењем на жр̄иву идолима, да се клоне блуда, да не једу месо удављених живоїиња, ниїи крв живоїињску.* Због чега једна таква препорука? „Јер Мојсије има своје проповеднике у сваком граду од давних времена: чита се по синагогама сваке суботе...” Јаков од незнабожаца тражи да размисле шта је то што могу и смеју да раде. Блуд је по дефиницији (сам по себи) лош и као такав се мора избегавати у потпуности. Са друге стране, у Првој посланици Коринћанима апостол Павле пише да нема ничег лошег у удављеном, у ономе што је жртвовано идолима, или у крви. Заправо, сам Петар је то већ рекао. Парафразирано изјавио је: „У подручју хране, Бог је очистио све што је човек називао нечистим.“ И тако, Јаков позива незнабошце да размисле шта смеју да раде, водећи рачуна о томе да не саблажњавају своју јудејску сабраћу. Јер, ако су хришћани Јудеји прихватили хришћане из незнабоштва не захтевајући њихово обрезање и држање других одредаба Закона, тада и хришћани из незнабоштва треба да размисле на који начин њихове активности утичу на хришћане Јудеје.

Пошїо су били оїїраћени [Павле и Варнава, Варсава и Сила] оїишли су у Анїїохију їде су окуїили заједницу и їредали јој ово їисмо. Када су їрочийїали їисмо, радовали

у се због охрабрења (стихови 30–31). Верујем да су веома пажљиво читали писмо. Уверен сам да су били узнемирени. Питали су се шта се догађало у Јерусалиму. Узнемиравало их је научавање које су ширили Јудеји. Очигледно је да су мислили како ти људи проповедају са налогом апостола. Јаков, главни старешина јерусалимске цркве их извештава да ти људи јесу дошли из њихових кругова, али за то што раде нису добили одобрење цркве. „Нисмо их ми послали“, јавља он браћи, „него су они то на своју руку учинили.“ Примаоцима писма је сада било јасно да наука коју су ширили поменути Јудеји, није била у сагласности са науком апостола, старешина и целе јерусалимске цркве. Вест коју су примили их је охрабрила и обрадовала. Ево шта се догодило потом: *А Јуда и Сила, који су и сами били ѿророци, мнојим су речима храбрили и ујѡврђивали браћу* (стих 32). Доносиоци писма нису били само „поштари“, већ и проповедници Божије Речи. Проповедали су на такав начин да су антиохијски, али и други хришћани из незнабоштва, разумели да их сматрају пуноправном и равноправном браћом и то без да су се обрезали или подвргавали другим обредима Закона: *Пошћо су ѡамо ѡрoвели неко време, браћа су их у миру исѡрајила к онима који су их ѡслали* (стих 33). Међутим, Сила се није вратио у Јерусалим пошто ће га Бог позвати да се придружи Павлу на његовом другом мисијском путовању.

Павле и Варнава су остали у Антиохији и обављали су своју проповедничку и учитељску службу: *Павле и Варнава су ошћали у Анѡиохији ѡде су, заједно са мнојим друјима, ѡоучавали и ѡројоведали реч Госѡодњу* (стих 35). Многи су се осмелили на проповедање због прихватања које нису

осећали само од стране Бога, већ и од стране дивне браће у Јерусалиму и Јудеји, као и од стране све јудејске браће ма где се у свету налазили.

Из овог догађаја можемо да научимо многе корисне лекције. Управо тај сабор нам помаже и у решавању наших проблема. Где год има људи, биће и проблема. То је неизоставно јер људи су проблематични сами по себи.

У Делима 15 видимо седам корака о томе како поступати са проблемима. Поменућемо их укратко:

- Први корак – искрени разговор (видите стих 7). Зачуђујуће је колико често бежимо од својих проблема не желећи да о њима разговарамо, мислећи да ће дискутовање о њима само да их увећа. Али, то је исто као необраћање пажње на болест – занемаривање болести ће учинити да она још брже напредује. Болести је потребно посветити пажњу, потребно је применити медицинску негу и лекове. О сваком проблему треба разговарати искрено, поштено и отворено.
- Други корак – основно вероисповедање (видите стих 11). Потребно је нешто у шта обе стране у расправи верују. На пример, оправдање благодаћу. Наше веровање гласи: спасени смо благодаћу по вери. То је непроменљиви темељ:

Милошћу сѣе сѣасени ѿсредсѣвом вере! То не долази од вашеї ѿруда – Божији је дар. Не сѣиче се делима, да се нико не би хвалио. Ми смо, наиме, њеѿово дело, сѣворени ѿсредсѣвом Хрисѣа Исуса, да чинимо добра дела која је Бої унаїред ѿрїїремїо за нас.

- Према томе основно веровање гласи: Исус Христос спасава благодаћу (милошћу) Божијом. Имаћемо размимоилажења у доктринама, не верујемо у све на исти начин, али у наведеном веровању се савршено слажемо. Исус је Спаситељ, а благодат Божија је неопходна за спасење.
- Трећи корак – поучљив дух (видите стихове 12–13). Браћа су слушала шта је Петар говорио и потврдно климали главама. Слушали су шта су говорили Павле и Варнава и опет су потврдно климали главама. Међу члановима те цркве владао је врло поучљив дух. На жалост, ми често нисмо поучљивог духа.
- Четврти корак – владавина вере (видите стихове 15–18). Извлачећи закључак, Јаков подсећа окупљене на Реч Божију: *Дакле, вера долази њреко њоруке, а њорука њосредсѡвом Христѡве речи* (Римљанима 10,17). Вера не ради, она влада (управља). Уколико вера влада, то значи да Реч Божија влада, јер вера потиче од Речи. Своје несугласице ћете победити тако што ћете се подредити ауторитету Божије Речи.
- Пети корак – донета је одлука која је у обзир узела све чињенице (видите стихове 19–21). Узети су у обзир аргументи обе супротстављене стране. Јудеји који су волели Мојсијев закон нису тек тако одбачени или прихваћени. Ни незнабошци, који су слободни од Мојсијевог закона, нису тек тако одбачени или прихваћени.
- Шести корак – савршено слагање (видите стих 22). Пошто је одлука донета, или пошто су старешине написале

одлуку, проблематика је изложена пред целом црквом, тако да одлука буде потпуна, да буде заједничка.

- Седми корак – увек имајте на уму да се све наведено догађа због тога што имамо божанско вођство, божански ауторитет. У библијском тексту читамо: *Учини се добро Духу Светиом*. Наше одлуке морају да се заснивају на Божијим одлукама, тј. на Божијем карактеру. Искрено поразговарајте, имајте заједнички основ вере, будите поучљивог духа, допустите да Божија реч буде она која влада, при одлучивању допустите свим заинтересованим странама да кажу шта имају, дођите до потпуне сагласности и следите божанско вођство. Проблем који се појавио у Првој цркви био је велики. Могао је да уништи Цркву, а догодило се супротно. Црква је била припремљена за још већу мисију међу незнабошцима.

Мисија се наставља

Друго путовање

Дела апостолска 15,36–18,28

Припрема за друго путовање

Тражећи сараднике које би повели на своје друго мисијско путовање, Павле и Варнава су имали жестоку расправу и разишли су се. Сада ће уместо једног, постојати два мисијска подручја која ће бити покривена: *После некој времена Павле рече Варнави: „Хајде да се вратимо и њосејтимо браћу њо свим ѡрадовима у којима смо објавили реч Госјодњу, да видимо како су“* (15,36). Стих указује на Павлову посвећеност задатку:

Варнава је хјео да са собом ѡведу и Јована званој Марко, али је Павле мислио да није добро да са собом воде човека који их је био најусјитио у Памфилији и није ѡшао са њима на дело.

Дела 15,37.38

На њиховом првом путовању, Јован Марко их је у Перги својевољно напустио и вратио се кући. Павлова посвећеност послу је очигледно била већа од његове

посвећености обучавању Јована Марка: *Пошћио је дошло до ошћирої неслаїања међу њима, Варнава узме Марка и ошћилови за Киїар* (стих 39). Пошто је основна идеја била да се у мисији ослањају једни на друге, Варнава је са собом узео Јована Марка па њих двојица отпловише на Кипар. *Павле је изабрао Силу, ња је ошћишао њошћио су ња браћа њоверила Госћодњој милосћии* (стих 40).

Пролазили су кроз Сирију и Киликију утврђујући цркве. Наравно, лоше је што су Павле и Варнава имали несугласице и неслагање око Марка. Можда је лоше било и то што нису више били заједно. Истина, они су престали са заједничким радом, али заједништво нису прекинули, јер у свим Павловим посланицама видимо да он говори о „драгом брату Варнави“. Са друге стране, Варнава је Јована Марка довео до чврсте вере у Господа, јер је то било у потпуном складу са његовом природом. Он је „син утехе“. Павлова природа је била пионирска – непоколебљиво је ишао напред и само напред у нова и нова подручја, док Јован Марко сигурно није био особа таквог кова. Варнавину и Павлово разилажење је заправо било добро, обзиром да су сада и један и други тим у потпуности могли да делују у складу са својим склоностима и даровима. И тако, уместо да имамо два орача за једним плугом, сада смо добили два плуга која су орала по мисијском пољу. На тај начин је могло да се обави дупло више посла. Павле је одабрао Силу, једног од вођа јерусалимске цркве, који је заузевши место Варнаве од тада ишао са њим.

Увек у потрази за верним људима који показују жељу и способности правог еванђелисте, апостол Павле је у Листри уочио Тимотеја и наговарао га да уђе у службу:

Затим је дошао у Дерву и Листру. Тамо је живео неки ученик који се звао Тимоџеј, син верујуће Јеврејке и оца Грка (16,1). Успут да споменем, Листра је град у коме су Павла каменовали. Мада то не пише, Тимотејев отац је највероватније био неверник, што значи да је живео у дому који је био пола хришћански, а пола нехришћански; пола јудејски, а пола незнабожачки. Толико за сада о Павловом новом помоћнику. Браћа у Листри и Икониуму су имала добро мишљење о њему (стих 2). Ово значи да је служио у оба града. Павле је хтео да га поведе са собом на њих, га га је зашћ обрезао због Јевреја који су живели у њим местима; сви су, наиме, знали да му је отац био Грк (стих 3). Не зато што је то било важно за спасење већ да не иритира јудејску заједницу и хришћане из јудаизма, Павле је наложио Тимотеју да се обреже. Његов тим се поново састојао од три члана, с тим што је Сила заменио Варнаву, а Тимотеј је заменио Јована Марка. Путовали су од места до места и охрабривали цркве (видите стихове 4–5). Потврђивали су исправност учења тако што су браћи читали посланицу коју су написали апостоли и старешине цркве у Јерусалиму. Све је то довело до јачања локалних цркава: Тако су цркве јачале у вери и расле бројчано из дана у дан (стих 5).

Ово је укратко опис резултата с почетка Павловог другог мисијског путовања на које је ишао са Силом уместо Варнаве, и Тимотејем уместо Јована Марка.

Вођство Светог Духа (16,6–18)

Преко Сирије, Киликије, Дерве, Листре и Икониума, мисионари се упутише на нове територије (видите стих 6). Путовали су кроз Фригију и Галатију проповедајући Божију Реч. Стигли су у место које се звало Мизија, одакле је Павле

желео да иде у Витинију, али му Дух Божији то није дозволио. Бог није био заинтересован за Павлов одлазак у Витинију. Не знамо све разлоге који су довели до тога, али у почетним стиховима Прве посланице апостола Петра видимо да је посланица писана управо људима на тој територији, дакле у Витинији где је Павле желео да иде. Павлово послање је било да иде и проповеда тамо где о Христу раније није било проповедано. Можда му није било допуштено да иде тамо зато што је Бог за њега имао нешто друго на уму, а можда и зато што је на том подручју Петар већ отпочео своју службу.

У деветом стиху, када су из Мизије стигли у Троаду, видимо да је стигао један конкретан позив. Нећемо овде говорити о сваком месту у којем су били. На само том једном путовању посетили су више од двадесет насеља пре него што су стигли у Троаду:

Током ноћи је Павле имао виђење: неки Македонац је сѝајао и молио ѝа: „Дођи у Македонију и ѝомози нам!“ Након шѝо је Павле имао ово виђење, ѝледали смо да одмах оѝѝуѝујемо за Македонију, закључујући да нас је Боѝ ѝозвао да им објавимо Радосну вестѝ.

Дела 16,9.10

Запазите да се овде заменица „он“ мења у „ми“. Лука је живео у Троади, тако да ће говорићи о Павловој групи једно време користити заменицу „ми“, а не „он“ или „они“: *...закључујући да нас је Боѝ ѝозвао да им објавимо Радосну вестѝ.* Павле је имао идеју да проповеда у Витинији и Азији, али му Дух Божији то није допустио, већ га је позвао да иде у Македонију и тамо однесе еванђеље. Уверени да их Бог позива, Павле и група одлучише да иду у Македонију.

И тако, упутили су се право на острво Самотраку, па преко луке Неапоља у Филипе, главни град тог дела Македоније. У граду је Павле проповедао еванђеље. У време молитве су отишли до реке, очекујући да ће тамо наћи неке Јудеје вернике. Међутим, нису срели мушкарце, већ само жене. Једна од њих се звала Лидија. Павле је њој и њеном дому проповедао еванђеље. Она и цео њен дом су прихватили Реч Божију, а успела је и да наговори Павла и његове пратиоце да одседну у њеној кући, као да је њихова, за све време које ће бити у Филипима.

Док су се кретали по граду, непрекидно их је пратила нека девојка-робиња која је имала погађачки дух и која је гатањем доносила велику добит својим господарима. Павла је нервирало девојчино прорицање, јер је сакривало чињеницу да спасење долази једино од Исуса. Та девојка је очигледно била опседнута демоном.

Ишла је за Павлом и за нама вичући: „Ови људи су слује Боја Свевишњеја! Они вам објављују иуиј сѣасења!“ Ово је чинила данима. Кад је ишо Павлу дојадило, окренуо се и рекао духу: „Наређујем ти у име Исуса Христѣа да изађеш из ње!“ Дух је исшој часа изашао из ње.

Дела 16,17.18

Будући да је Павле положио своје руке на девојку и истерао демона који јој је омогућавао да погађа будућност, њени господари су одмах постали Павлови противници. Успротивили су му се зато што их је својим поступком оставио без зараде коју су стицали девојчиним гатањем. Павле је при свему томе остао чврст у вери. Поново

приметите да проповедање еванђеља доноси победу, али и да се ђаво противи:

Када су њени јосјодари видели да им је јројала нада за зараду, ухвајили су Павла и Силу и одвукли их на јрадски јирј јред власји. Пошјо су их извели јред зајоведнике, рекоше: „Ови људи, Јевреји, буне наш јрад, и јројоведају обичаје, које ми као Римљани не смемо да јрихвајимо нији да вршимо.“ На јо јомила навали на њих, а зајоведници сјјрјоше одећу са њих и наредисше да се ишибају. Пошјо су их ишибали, бацили су их у јамницу и зајоведили јамничару да их јомно чува. Примивши јјакво наређење, он их је бацио у најзабаченију ћелију у јамници, а на ноје им сјјавио окове.

Дела 16,19–24

Мисионари су били прогоњени зато што су господари девојке-гатаре подбунили народ против Павла и Силе толико жестоко, да су их ишибали и бацили у затвор. Тамничару је заповеђено да на њих обрати посебну пажњу, због чега их је ставио у унутрашњу ћелију и оковао их ланцима. Био је то неправедан и окрутан третман. Бог то није желео да допусти.

Противљење и прогон морају да воде до победе. Око поноћи, док су Павле и Сила певали и молили се, радујући се што су достојни да трпе за Христово еванђеље, догодио се земљотрес који је уздрмао темеље затвора. Врата су се отворила, а са руку и ногу затвореника су спали окови. Ми бисмо очекивали да сви затвореници искористе прилику и побегну, али то се није догодило. Када је тамничар дошао и видео да су сва врата отворена, хтео је да се убије јер је

за затворенике био одговоран својим животом. Павле је узвикнуо: *Не чини себи никаква зла, јер смо сви овде!* (стих 28). Тамничар се изненадио, обрадовао и осетио олакшање будући да је нестала смртна претња које се надвила над њим. Ушао је у ћелију, извео из ње Павла и Силу, и одвео их својој кући. Тамо су њих двојица проповедали еванђеље, а укућани су поверовали и крстили се. Тако су тамничар и његови укућани откупљени и утешени дивном, дивном Божијом благодаћу.

Када су Павле и Сила објавили да су римски грађани, градски званичници су хтели да их ослободе, али Павле је рекао да не пристаје на тајно ослобођење. Он се држао својих права говорећи: *Без судској њосџуџка су нас јавно ишибали и баџили у џамницу иако смо римски џрађани. Зар сада хоће да нас њоџајно избаџе? Не долази у обзир! Нека лично дођу, ња нека нас изведу* (стих 37). И тако, пред лицем целог града, јавно, Павле и Сила су били ослобођени. У овом случају бележимо и нови елемент отпора еванђељу – хапшење мисионара од стране римских цивилних власти (до сада су их хапсиле само јудејске верске власти.) Било је веома важно да хришћанство Рим не сматра нелегалном, забрањеном религијом. Лажним оптужбама су Павла и Силу настојали да оптуже као Јудеје који су рушили римске законе и поредак. Међутим, Бог је искористио на добро казну коју су због тога добили. Поново наглашавам: чак ни затвор није могао да спречи ширење еванђеља у нова подручја. Шта више, Бог је искористио те тешкоће да би отпочео једну снажну локалну цркву.

Пошто су ослобођени, апостоли су дошли до Лидијине куће. Тамо су имали заједништво са браћом, а наредног

дана су отпутовали у Солун. Заменица „ми“ из поглавља шеснаест, у наредном поглављу постаје „они“. То јасно говори да је Лука остао у Филипима. Можда се у томе крије разлог зашто је црква у Филипима постала тако снажна и зашто је волела Павла више него иједна друга црква која је настала као плод његове службе. Љубазни, племенити доктор Лука их је даље водио у учеништву.

Еванђеље стиже у Солун (17,1–9)

Павле и његова група одлазе из Филипа у Солун. Солун је био трговачки центар целог тог подручја. Заправо, био је један од највећих трговачких градова целог Римског царства. За разлику од Филипа, у Солуну је постојала синагога, па је Павле у њој проповедао еванђеље Исуса Христа током три узастопне суботе. У граду је био кратко време, највише шест или седам седмица, указујући на Христов божански ауторитет. Говорио је о Исусовом божанству и наговарао Солуњане да прихвате Реч Божију. Многи су прихватили: *Неки од Јевреја су били уверени у њо, ња су се њридружили Павлу и Сили, као и велики број бојобојазних Грка и много угледних жена* (стих 4). Значи, еванђеље је примио одређени број Јудеја, много богобојазних Грка и не мали број угледних жена. Али, као и у другим градовима, подигла се и опозиција.

Јудеји су постали љубоморни због чињенице да су поверовали неки од њихових сународника (видите стих 5), много богобојазних Грка и не мало угледних жена. И тако, Јудеји који су се противили еванђељу, одјурише до Јасонове куће у којој су Павле и Сила одсели за време свог боравка у Солуну, настојећи да их одвуку на суд где би били осуђени на смрт и убијени. Ухапсили су Јасона

и неку браћу, али Павле није био у кући. У Првој посланици Солуњанима (1,3–11), Павле хвали своју солунску браћу. Ти новообраћеници су били јаки, будући да су даље сазревали иако међу њима нису били ни Павле, ни Сила, ни Тимотеј, ни Лука. Одрастали су непрестано тражећи лице Божије и проучавајући његову Реч.

Браћа су Павлу спасла живот тако што су га извели из града и послали у Верију. И тамо је отишао у синагогу и проповедао је Реч Божију. Међутим, ови слушаоци су били много спремнији да приме Реч. Имали су став поштовања. У једанаестом стиху пише да су ови из Верије били племенитији од оних у Солуну, јер су Реч примили спремног срца, свакодневно истражујући Света писма и проверавајући да ли је то тако. Запазите три особине које красе њихов став према Павловом проповедању: прихватање, истраживање и спремност да се одазову на изазов. Исто то треба да карактерише и наш живот. Треба да будемо они који прихватају еванђеље, да проверавамо да ли је то што смо чули истинито, тако да бисмо одговорили на начин који ће Богу донети славу. Али као и увек, успех у ширењу еванђеља доводи и до противљења:

Када су Јевреји из Солуна сазнали да је Павле у Верији објавио Божију реч, дошли су тамо, ње узнемирили и узбунили народ. Тада су браћа послала Павла да иде у њиморје, док су Сила и Тимошеј остали тамо.

Дела 17,13.14

Неверни Јудеји из Солуна узбунеше град Верију намеравајући да ухапсе Павла и да га каменују. Он је поново усред ноћи отишао из града, али овог пута су Сила

и Тимотеј остали у граду. Остали су да би подучавали ову дивну цркву и ове дивне људе.

Еванђеље стиже у Атину (17,16–34)

Павле је онда отпловио до Атине (видите стих 16). У овом великом граду је било мање одазива на еванђеље него у другим градовима. Можда због тога што су Атињани углавном размишљали на филозофски начин. Становници града су се свакодневно састајали са циљем да расправљају о новим стварима, о новим филозофијама. Они нису желели да слушају о старим стварима. Све за шта су били заинтересовани биле су новотарије, нова поучавања, другачија поучавања, чудна поучавања. Ушавши у Атину Павлов дух се ражалостио, будући да је град, дословно, био препун идолопоклонства и идола. У њему је било идола сваког појединог бога за кога су икада чули, а за случај да су неког пропустили, подигли су и кип богу кога су назвали непознати бог:

Прозлазећи, наиме, и њосмајрајући ваше светиње, оћкрио сам један жрћивеник на коме је било најисано: 'Нејознајом Боју'. Оноја којеја и не знајући њошћујете, њоја вам ја навешћујем.

Дела 17,23

Павле је рекао Атињанима да су занемарили обожавање јединог истинитог Бога: „Онај кога обожавате у свом незнању, то је Бог кога вам сада објављујем.“ Проповедао је Грцима, а проповедао је и у синагогама. *Сћоја је ојћишао у синајоју и расћрављао са Јеврејима и њобожним незнабошцима, и сваки дан њројоведао на љавном ћрћу свима који би се ћамо задесили* (стих 17). Одлазио је на места на којима су се окупљали религиозни људи и сваке суботе

је разговарао са њима. Сваког дана је на пијаци постављао шаторе које је продавао и говорио је Божију Реч свакоме ко се затекао у близини. Ваше радно место је највеће мисијско поље на коме можете да служите. Можете да разговарате са сваким ко дође до вас тамо где радите.

Павле је објављивао Бога, говорио је о многим детаљима његове личности у надахнутим проповедима. Говорио је да Бог не пребива у храмовима изграђеним људским рукама; да је учинио да сав род људски потиче од једног човека и да се њему може служити једино ако се то чини из срца. Чак и у Атини, у том филозофском граду, проповедање Божије Речи постигло је одређени успех, не онако велик као у другим градовима, али ипак успех:

Кад су чули за васкрсење из мртвих, једни су се ругали, док су други говорили: „Чућемо те други људи о томе.“ Павле се зајим удаљио од њих. Ипак, неколико људи је веровало уз њега и поверовало. Међу њима су били Дионисије Ареопагит, жена по имену Дамара и други са њима.

Дела 17,32–34

Неколико мушкараца и неколико жена, чак и у том граду који је у целом Римском царству био највише наклоњен филозофији, примило је Реч.

Коринт и повратак кући (18,1–22)

Потом је Павле прешао у један од најважнијих градова своје службе – Коринт. Као што је Атина била „најфилозофскији“ град Римског царства, тако је Коринт био најнеморалнији град. Проституција је називана коринтијанизмом, а пијанчење и алкохолизам коринтијанизацијом. Тај град је био прави модел неморала, а Павле је у њему ипак

пронашао веома успешно и плодно место за службу. У граду се догодило пет ствари. Прво је било следбеништво. Сâм Павле је поучавао примером двоје сјајних хришћана, брачни пар који је недавно дошао из Рима. Били су то Акила и његова супруга Прискила. Павле их је поучавао. Акила и Прискила су у Коринту израђивали и продавали шаторе. Раније су живели у Риму, али су као и други Јудеји морали да напусте град због прогона који је Клаудије покренуо против Јудеја. И тако, Павле се заједно са њима бавио изразом шатора и становао у њиховој кући. Говорио је у синагогама покушавајући да придобије и Јудеје и Грке. Чекао је и сведочио, расправљао је и уверавао.

У стиховима 5–8 видимо да је Павле веран и неустрашив. Павла је плашило нешто у вези са тим градом. Не знам шта је то било, али нешто га је плашило. Једном, усред ноћи, имао је визију:

Једне ноћи је Госїод рекао Павлу у виђењу: „Не бој се! Насїави да ѝройоведаш, немој да замукнеш! Ја сам с їшобом, їе се нико неће усудиїи да їи науди, јер имам мноїо свої народа у овом їраду“.

Дела 18,9.10

Бог никада не говори „Не бој се!“ некоме ко се не плаши. У цитираним стиховима рекао је Павлу да се не боји и то зато што је у граду Он имао много народа. Павле је био послушан Богу, проповедао је, и велики број људи је поверовао.

Потом су настале тешкоће јер се Павле сукобио са непријатељима. У граду је постигнут успех, па треба да очекујемо противљење. Јудеји су подигли свеопшти напад на Павла. Одвукли су га у суд и оптуживали пред намесником

покрајине Ахаје, Галионом, који је живео у Коринту. Свака пресуда коју би он донео постајала би правило за даља суђења – преседан. Тужитељи су оптуживали Павла да је поучавао људе да славе Бога на начин који је био супротан закону. Павле се спремао да изнесе одбрану у своје име, али за тим није било потребе, јер се сâм Галион умешао. Ево како бележи Лука:

Када је Павле заустѐио да одговори, Галион се обратио Јеврејима: „Да је у њишању неки љресѐуи или злогело, имао бих разлоја, о, Јевреји, да вас саслушам. Но, будући да се ради о сѐору око речи и имена и вашеј закона, расѐравиие ѓо сами! Ја нећу да будем судија у ѓим сѐварима“.

Дела 18,14.15

Према Галиону, хришћанство је било једно крило јудаизма и стога није спадало у надлежност грађанског (цивилног) суда. Ова одлука је била од суштинске важности јер је, што се тиче римског закона, имала снагу проглашавања хришћанства легалном религијом. Тужитељи су настојали да наведу Галиона да ипак учини нешто: ...*Галион се на ѓо није обазирао* (стих 17б). Галионов став је био следећи: хришћанство не крши римски закон.

У стиховима 18–22, неки пријатељи помажу Павлу да оде из града и отплови у покрајину Сирију. Акила и Прискила су га пратили до коринтског лучког града Кенхреје. Тамо је обријао своју главу због назирејске заклетве коју је дао. Потом су отпловили у Ефес, где је оставио своје пратиоце. Говорио је у синагоги, као што је увек радио када би дошао у неки град, а затим је отпутовао. Људи су желели да га задрже у граду, али је он ипак отишао уз обећање да ће

се вратити, ако то буде Божија воља. Акилу и Прискилу је оставио у Ефесу да проповедају Божију Реч. Касније се Павле вратио у Ефес и видео да су Акила и Прискила ваљано обављали свој посао. Вратио се и у Антиохију и тамо провео неко време, поздрављајући браћу и примајући поздраве од браће.

У закључку, научили смо неколико лекција из онога што се догађало у Троади и Филипима, градовима у којима је Павле отпочео своје ново дело. Једна ствар од многих које смо научили гласи: Бог их је позвао на тај посао. Тамо је постојала велика потреба; поља су сазрела за жетву. Постојала је и лична спремност, будући да су Павле и његов тим пребивали у „Речи“. Акција је предузета без одлагања. Чим је Павле примио визију, настојали су да је одмах испуне. Постојало је и потпуно уверење целог тима да је та визија била Божији позив. Најважнија од свега била је чињеница да је у ономе што су чинили била присутна сила Духа. У стиху шест видимо да их је водио Исусов Дух, а у стиху десет да је Бог био тај који им је давао успех. Постојао је позив у дело, али такође и пажња са којом је то дело обављано. Бог их је водио у одређено подручје због тога што су тамо врата била отворена. Бог их је штитио, а они су били истрајни у испуњавању његове воље (отпловили су право за Европу). Бог их је користио за проповедање и поучавање. Бог их је благословио тако што је „отворио“ срца људи, а то је био сигуран знак Господњег присуства.

Из догађаја у Атини учимо лекцију од Павла, Божијег гласника, говорника и проповедника. Учимо се помирљивости коју видимо у његовом наступу. Своје поучавање је представио на такав начин да је окупљеним

слушаоцима исказао комплимент. Био је савршено јасан и у изложеним тврдњама прецизан. Такође, био је и убедљив у примени изложених принципа. На овом примеру можемо да научимо како представити еванђеље безбожном, неверном, филозофски усмереном свету.

- Бог је божански Створитељ (17,24)
- Бог је универзални Бог (17,24)
- Бог је дарежљив Бог (17,25)
- Бог је свемогући владар (17,26)
- Бог је невидљиви Дух (17,27.28а)
- Бог је нежан Отац (17,28а–30)
- Бог је праведни судија (17,31)

Из онога што видимо у Коринту учимо се практичном хришћанству. Из живота Акиле и Прискиле видимо како треба водити мисионарски живот. Из тога што су се бавили израдом шатора видимо колико мисионарски живот може да буде тежак. Павле је сваке суботе одлазио у синагоге да би Јудејима проповедао Божију Реч и уверавао их у њу. Никада није пропуштао да каже и своје еванђеоско сведочанство. Живео је неустрашиво и био је саосећајан у љубави. Са Богом је био у духовном заједништву. Све те добре ствари су неизоставно водиле у трпљење. Све поменуто ће се догодити и нама ако се, попут Павла и његових сарадника, препустимо Божијем вођству – ширењу еванђеља Исуса Христа и уздизању Исуса као Месије и Господа.

Завршетак мисијских путовања

Мисија је угрожена

Дела апостолска 18,23 – 23,25

У овом поглављу ћемо погледати два додатка у вези са мисијом. Видећемо завршетак мисије који се догодио са трећим Павловим мисијским путовањем, а потом и угрожавање мисије због судског процеса који су организовали Јудеји у Јерусалиму:

Ту је њровео извесно време, ња је оџишао. Онда је ишао од месџа до месџа кроз крајеве Галаџије и Фриџије и уџврђивао све ученике.

Дела 18,23

Павле је своја мисијска путовања увек започињао у местима у којима је већ био, тамо је од обраћеника стварао ученике. У међувремену, у Ефесу где је оставио Акилу и Прискилу, појављује се ученик по имену Аполос. Тај човек је ученик, али некако непотпун; проповедник, али са непотпуном поруком: *Тада је у Ефес сџиџао неки Јеврејин њо имену Аџолос, родом из Александрије. Био је речџиј... то значи да је имао школско образовање, ...и добар џознавалац Писама.* Ово значи да је проучавао Света писма. *Био је*

уџућен... што ће рећи да је имао учитеље, ...у Пуџи Госџодњи, џа је са великим жаром исџравно џроџоведео и џоучавао..., био је добар проповедник, ...о Исусу, иако је знао само за Јованово кршџење. Све што је знао било је тачно и све што је говорио било је истинито. Једини недостатак који је имао био је у томе што му је знање било непотпуно. Храбро је џочео да џовори у синаџоџи. Када су џа Прискила и Акила чули, џовели су џа са собом и још џачније му изложили Пуџи Божији (18,24–26).

Аполос је био образован (поучен) и духован човек, а сада је примио и поуку од стране Павлових сарадника, Акиле и Прискиле. Спремно је прихватио џихово поучавање.

Пошџио је наумио да иде у Ахају желео је да оде у Коринт, ...брађа су му најисала џреџоруку за џамошње ученике да му укажу џосџоџримсџиво. Када је сџиџао џамо, био је од велике џомођи онима који су узверовали џо милосџи... (стих 27). Израз: онима који су узверовали џо милосџи је веома занимљив, зар не? ...јер је нагмођно и јавно џобијао Јевреје, доказујуђи Писмима да Исус јесџе Хрисџиос (стих 28). Због тога што је сада био упознат са потпуном поруком еванђеља, био је још ватренији и вернији. Расправљао се и доказивао да Исус јесте Христос и то је успешно чинио.

Завршетак мисијских путовања (19,1 – 20,38)

Треће мисијско путовање

О Павловом доласку у Ефес читамо у поглављу деветнаест, где се збива наставак активности о којима пише у поглављу осамнаест: Док је Аџолос био у Коринџу... Оно са чиме се Павле срео у Ефесу, било је резултат Аполосовог непотпуног поучавања. Нашао је тамо неке ученике који су веровали да

су хришћани, ...и уийџао их: „Да ли сџе ѓримили Свџџої Духа када сџе ѓоверовали?“ (стих 2а). Питао их је да ли су примили натприродне дарове. Они су му одѓговорили: „Нисмо ни чули да Свџџи Дух ѓостѓоји.“ (стих 2б).

Ти ѓуди ништа нису знали о Светом Духу. То је учинило да се Павле упитао да ли су уопште спасени. „Онда, каквим сџе крџџењем крџџени?“ – уийџао их је Павле. „Јовановим крџџењем“ – одѓговорише му (стих 3).

На ѓо им Павле рече: „Јован је крџџио крџџењем ѓокајања, ѓовоређи народу да верује у оноѓа који ће ѓосле њѓѓа дођи, ѓо јѓстѓ у Исуса.“ Када су ѓо чули, крџџили су се у име Госѓода Исуса. А када је Павле ѓоложио своје руке на њих, Свџџи Дух је сишао на њих, ѓѓе су ѓочели да ѓоворе дрѓѓим јѓзицима и да ѓророкују. Било их је укујино дванаѓстѓ ѓуди.

Дела 19,4–7

Павле им је говорио о стварности Светог Духа и они су признали да о томе ништа нису знали. Примили су Светог Духа када су се крџџили и када је Павле на њих положио руке. Тиме је њихово хришћанско искуство увеђано. Сада су познавали комплетну Реч, упознали су потпуну истину као што је то био случај и са Аполосом.

Дошло је време да Павле поново проповеда: ...ѓѓоком ѓѓри наредна месеца одлазио у синаѓѓѓу и одважно ѓроѓовѓедао. Расѓрављао је са њима и убеђивао их о Царстѓву Божијем (стих 8). Дакле, Павле је храбро проповедао. Проповедао је јасно и целу поруку. Уверавао је (убеђивао) своје слушаоце у вези са питањима која су се тицала Царства Божијег. Имао је успеха у томе што је радио, али је наилазио и на противљење: Али, како су неки, који су били окорели и

нејослушни, њред свима ружили овај Пуџ, Павле је одсџуџио од њих... (стих 9а). Видели су доказе, знали су да је то истина, а ипак су одбили да поверују. Стога је Павле отишао из синагоге и повео је са собом ученике, јер неки су били посведочени оним што им је говорио. Са њима је отишао до школе човека по имену Тиран и тамо их је свакодневно поучавао. У једном тексту читамо да је то радио између два и четири часа после подне, у време када су у најтоплијем делу дана продавнице биле затворене: *Ово је ѡѡтрајало две ѡдине, ѡако да су сви жиѡељи Мале Азије, и Јевреји и Грци, чули реч Госѡодњу* (стих 10).

Као резултат Павловог надахнутог проповедања и чудесног потврђивања истине Божије Речи, збио се и велики одзив оних који су га чули: *Госѡод је чинио изванредна чуда ѡреко Павла...* (стих 11). Али, поново се подигла и опозиција:

...А и неки Јевреји, који су ѡумарали наоколо и иѡтеривали зле духове, ѡкушали су да ѡризову име Госѡода Исуса над онима који су били оѡседнуѡи злим дусима. Говорили су: „У име Исуса коѡа Павле навешћује, зайоведам вам да изаћете!“

Дела 19,13

Ти људи су очигледно покушавали да се прикажу као да чине чуда силом коју је имао Павле. Где постоји оригинал, појавиће се и фалсификат: *То су чинили седам синова некоѡ Скеве, јеврејскоѡ водећег свешћеника. Зли дух им је одговорио: „Знам Исуса, а и Павла ѡзнајем, али ко сѡе ви?“* (стихови 14.15). Демон се тим људима наругао рекавши: *Ви немаѡе моћ Исусову, ви немаѡе власѡи какву има Павле, ѡа заиѡо бих вас ѡслушао: „Човек који је био оѡседнуѡи злим духом*

скочи на њих и надвлада их, ња су њоли и израђавани њобеџи из ње куће. (стих 16). Један једини човек опседнут духом је избацио из куће седморицу људи. Када се то прочуло, читамо у стиху седамнаест, онда је у све Грке и Јудеје ушао страх, па су величали Исусово име. Спалили су своје окултне књиге које су вределе 50.000 сребрњака. На тај начин, кроз проповедање и противљење, кроз предање и браћу, Реч Божија се ширила и напредовала у сили. Реч Божија се потврдила, хришћанско искуство се увећало, порука је била предата.

Поново се појављују проблеми: *Након ових дођађања, Павле је одлучио да ѡрође Македонијом и Ахајом и да оде у Јерусалим. „После ѡоја – рекао је Павле – морам да видим и Рим“* (стих 21). Касније откривамо да му је то Бог објавио у сну: *Онда је ѡслао у Македонију своја два ѡмоћника, Тимоѡеја и Ерасѡа, а он је још неко време ѡровео у Малој Азији* (стих 22). Послао је двојицу својих сарадника да припреме Македонију за његов долазак, како тамо не би морао дуго да се задржава.

Некако у ѡо време, у Ефесу је избила велика ѡбуна ѡроѡив Пуѡа Госѡодњеѡ (стих 23). „Следбеници пута“ је било име за хришћане пре него што су их прозвали хришћанима. Не „неки пут“, не „најбољи пут“, већ једноставно „пут“ – једини пут, Исусов пут. У Еванђељу по Јовану (14,6) читамо следеће Исусове речи: *Ја сам Пуѡ и Исѡина и Живоѡ. Нико не долази к Оцу осим ѡо мени.* Петар је изјавио да под небом нема другог имена датог људима за спасење.

Димитрије, ковач сребра, је подигао буну против Павла и друге браће због њиховог проповедања Добре вести, еванђеља. Отворено је оптуживао Павла, како за наносење штете градској економији, тако и за вређање

њихове религије, односно богиње града Ефеса. Град се силно узбунио, али ученици су били мирни и смирени. У двадесет и деветом стиху видимо да је руља ухапсила Гаја и Аристарха и одвукла их у амфитеатар са намером да их убију. Међутим, мирноћа градског писара утишала је сву ту буку. Рекао им је:

Грађани Ефеса! Није ли сваком човеку познато да је град Ефес чувар храма велике Артемиде и њеној киви који је био са неба? Пошто су те ствари неоспорне, требало би да се умириш и да ништа не чиниш брзојлепо. Људи које си довели нису украли храм, нишпи су вређали нашу божињу. Зато, ако Димитрије и мајстори с њим имају какву службу против некога, судови су одворени, а и намесници су ти, па нека се шуже.

Дела 19,35–38

Наравно, то се није догодило. Разлог због којег се то није догодило је једноставан. Бог није желео да било какво људско противљење спречи ширење еванђеља. И тако, када се бука смирила, Павле је наставио своје путовање. Остао је у Ефесу све док проблем у граду није био решен, па када се то догодило наставио је своје путовање.

Павле у Троади

Када се буна смишала, Павле је послао по ученике и охрабрио их. Затим се поздравио са њима и одишовао у Македонију. Пролазећи тим крајевима, охрабривао је ученике многим речима. Тако је стигао у Грчку, где је остао три месеца. Али, баш кад је требало да одишлови

у Сирију, дознао је да су Јевреји сковали заверу против њега. Зато је одлучио да се врати преко Македоније.

Дела 20,1–3

Наставио је да путује кроз Македонију док коначно није стигао у Грчку. Три месеца је остао у Грчкој, највероватније у Коринту. Зато што су Јудеји сплеткарили против њега, одлучио је да се врати кроз Македонију, уместо да отплови из Коринта како је, највероватније, у почетку планирао. Дакле, зато што су Јудеји били претња, променио је план путовања и вратио се кроз Македонију. На путу га је пратила велика група људи. Касније сазнајемо да је носио и новац који су браћа из незнабоштва послала својој сиромашној јудејској браћи. Они који су путовали са Павлом набројани су у наредним стиховима:

Придружили су му се: Пиров син Сојатџер из Верије, Арисџарх и Секунд из Солуна, Гај из Дерве, Тимоџеј, џе Тихик и Трофим из Мале Азије. Они су отишли пре нас и сачекали нас у Троади.

Дела 20,4.5

Били су то пратиоци, али не само пратиоци већ и посредници, људи послани од стране цркава које су слале своју помоћ у Јерусалим. Павле је имао веома здраву политику у вези са новцем. Свака локална црква која је слала новац, послала је и по једног пратиоца.

У шестом стиху се поново појављује заменица „ми“, што очигледно значи да је и Лука био међу путницима. Још од времена када га је Павле на свом другом мисијском путовању оставио у Филипима, Лука је боравио и радио у том граду, али на свом повратку кући са трећег мисијског путовања, Павле га је повео са собом: *После њразника Бесквасних*

хлебова, оћйловили смо из Филија и за йейі дана сћйіли у Троаду, іде смо остйали недељу дана (стих 6). Путовање из Филипа до Троаде било је много теже од оног у супротном смеру. Разлог томе је била ситуација на егејском мору. Читамо да су апостоли остали у Троади седам дана. Због чега? Одговор налазимо у наредном стиху: *У недељу смо се окуйили на йричесй...*⁴ (стих 7). Павле је имао разлога да остане у граду све док се црква није окупила на састанку у први дан недеље. О том разлогу више сазнајемо из Друге Коринћанима 2,12.13, где пише да је дошао у Троаду како би проповедао Христово еванђеље, али тамо није нашао Тита. Иако је Бог отворио велика врата Павлу за проповедање, када у граду није нашао свог брата Тита он је отишао у Македонију. Имао је могућност да проповеда. Имао је способност да проповеда. Дошао је да проповеда, али није проповедао. Знао је шта је добро, али то није радио. Желео је браћи у Троади да објасни како су им отворена велика врата за успешно проповедање.

У Делима 20,7–12 читамо о састанку хришћана на Дан Господњи, састанку на коме су узимали Вечеру Господњу и слушали подуже Павлово проповедање. Око поноћи је млади човек по имену Евтих, заспао у прозору на коме је седео, пао на улицу и погинуо. Павле је сишао са спрата где је проповедао, подигао младића их мртвих и вратио се у горњу собу настављајући да проповеда све до зоре. Какво је то богослужење било! Ми се понекад жалимо на трајање богослужења, а овде видимо да је Павле проповедао целу ноћ – све док се није потпуно разданило. Потом је завршио са службом и отишао у град Ас.

4 Наш превод каже „на йричесй“ мада је исправнији превод „да бисмо ломили хлеб“ (Прим. уредника).

У неколико наредних стихова (13–16) видимо да је Павле путовао морем и копном. Његови пратиоци су се укрцали у брод и отпловили у Ас. Павле је копном дошао до Аса. Зашто је тако поступио? Уверен сам да је то учинио због тога што је желео да буде мало и сам. Када се налазите у великом послу и када сте окружени многим људима, потребно вам је да мало budete у самоћи. Павле ће се ускоро суочити са суђењем, прогоном, батинама, па и самом смрћу. Знао је шта га чека. Многи пророци су му објавили да га у Јерусалиму не чека никакво добро. Упркос томе, он је био на путу за Јерусалим јер је имао мисију коју му је сам Бог поверио, мисију да однесе новац сиромашној браћи у Јудеји. У Асу се укрцао на брод у коме су били његови пратиоци, па су заједно пловили до Митилине, Хиоса, Самоса и Милита.

У Милиту се Павле последњи пут састао са старешинама цркве у Ефесу. Није улазио у Ефес, јер би то захтевало читав један дан за одлазак до града и читав наредни дан за повратак у луку. Уместо тога, позвао је старешине да дођу и да се сретну се њим и његовим пратиоцима у Милиту, једном од градова-лука града Ефеса. Пошто је са њима разговарао о ономе што је за добробит цркве, подсетио их је на пет ствари о којима треба да размишљају. Пре свега, рекао им је да погледају у прошлост. Подсећао их је на оно што је чинио док је био међу њима. Питао их је да ли се сећају начина на који је служио: У понизности и са сузама (видите стих 19). Подсећао их је да је његова служба била понизна и да је много тога морала да издржи. Методе које је користио у служби биле су добро промишљене. Рекао им је да од њих није сакрио ниједну ствар, већ да им је пренео потпуно знање о Богу.

Нисам ѝроуистѝио нишѝѝа корисно да вам навестѝим и да вас

йоучим, како јавно, ѿако и йо кућама, говорио је (стих 20). Обратите пажњу на чињеницу да је то говорио старешинама цркве. Рекао је: „Поучавао сам вас... старешине.“ Уверен сам да је исто поучавао и све друге којима је говорио у цркви, али овде се његове речи односе директно на старешине. Јавно поучавање старешина је чинио кроз своја јавна проповедања. Поучавање у приватним кућама је обављао или у осами домова тих старешина, или на кућним групама у којима су биле те старешине. Поруку Павлове службе налазимо у двадесет и првом стиху: *...да се морају окренути Боју у йокајању и веровати у нашеї Госїода Исуса*. Наглашавао је чињеницу да је порука коју је казивао била иста и за Јудеје и за незнабошце, будући да су и једни и други, како би били спасени, требали да се покају и у вери окрену Богу. Понављам, рекао је старешинама ефеске цркве: „Сетите се моје службе међу вама, тога како је та служба била ваљано осмишљена: и јавна и приватна, и са нагласком на откупљење.“

Затим их је позвао да погледају у будућност (видите стихове 22–24 и 29–30). Рекао им је: „Пред вама су проблеми. У вашој средини ће се појавити они који ће извртати истину не би ли повукли ученике за собом. Али, проблеми нису свемогући. И у мом животу су се појављивали и појављују се проблеми. Речено ми је да ћу, када одем у Јерусалим, бити прогоњен и ухапшен због еванђеља. Међутим, ја се на то не обазирем. Једино што ми је стварно важно, јесте да завршим трку која ми је одређена, да у потпуности извршим свој задатак.“

У стиховима 25–27, Павле скреће пажњу слушаоцима на своју службу, на свој лични живот и понашање међу људима. У двадесет и осмом стиху позива старешине да и они учине

исто, да пазе на себе, на стадо и на доктрине. Не заборавља ни да их опомене на потребу да будно надгледају поверено стадо у смислу да на време препознају проблематичне особе. И тако, у Павловом обраћању старешинама имамо поглед уназад, поглед унапред, али и поглед који бисмо могли назвати самоиспитивање. Такође, ту је и поглед на Књигу: *А сада вас ѿверавам Боју и његовој милостиивој речи која вас може изјрадиџи и даџи вам наследсџиво међу свима који су ѿосвећени* (стих 32). Ниједан од прва три погледа (назад, напред, у себе) неће бити ни од какве користи уколико не постоји поглед у Књигу – поглед у Реч Божију.

Старешине ефешке цркве Павле позива да погледају на његов пример. Угледајте се на пример који сам вам оставио: *Ничије сребро, златио или одећу нисам ѿжелео. И сами знаџи да сам се сојсџивеним рукама ѿсџарао за своје личне ѿѿребе, као и за ѿѿребе својих сарадника* (стихови 33–34). Павле је био тако добар у израђивању шатора, да је на тај начин обезбеђивао своје материјалне потребе, али и материјалне потребе својих сарадника-сапутника: *У свему сам вам дао ѿимер: да се ѿако ѿреба ѿрудџиџи и сѿараџи се за немоћне, сећајуџи се речи Госџода Исуса: „Блаженије је даваџи, неџо ѿримаџи.“* (стих 35). Ове речи нису забележене ни у једном Еванђељу, али Исус мора да их је изговорио током свог живота. Ја не знам колико има записаних блаженстава у Светом писму, али овде имамо једно врхунско блаженство. Само једном у Светом писму читамо да је нешто блаженије или још веће блаженство. Нико не зна боље шта је благослов од оних који примају уважавање људи. Јасно нам је колико је то добро, и колико то ствара добар осећај. Ипак, Исус рече да је блаженије

давати него примати. Ја желим оно што је блаженије. Ја желим да дајем као што је Павле давао – себе, свој живот и сву своју снагу за напредак еванђеља.

Мисионар на тесту

Павле је напустио Милит и упутио се у Јерусалим:

Каг је изрекао ово, клекнуо је, ѿа се ѿомолио са свима њима. Тада су сви ѿласно зайлакали, ѿали у заїрљај Павлу и изљубили ѿа. Највише их је ожалостїило каг је рекао да ѿа више неће видеїи. Заїтим су ѿа исїрайїили на лађу.

Дела 20,36–38

Растанак је био тужан и испуњен молитвама. У Павловом проповедању налазимо три значајна израза: Божија благодат, Божије царство и потпуна порука од Бога. Међутим, када стигне у Јерусалим, његово сведочанство ће бити доведено у питање. Целим путем су му стизале опомене у вези са проблемима који га тамо очекују. У Тиру је недељу дана имао предивно заједништво у цркви, а људи су га тамо преклињали да не иде у Јерусалим. У Кесарији је одсео у Филиповој кући, па пошто га је Агав упозорио на проблеме који га очекују у Јерусалиму, браћа су га и овде преклињала да не иде. У Јерусалим је ипак отпутовао, у друштву неке браће.

У Јерусалиму и Кесарији Павле је провео више од две године а за то време су га Јудеји оптуживали. Срео се са Јаковом и другом браћом показујући и доказујући да није против Закона тако што је узео назирејски завет. Ипак су Јудеји наумили да се супротставе Павлу и почели су да праве планове против његовог проповедања. Настала је толика гужва да се заповедник гарнизона римских војника побојао

да ће убити Павла. И тако, добри римски заповедник је пружио Павлу одлучну заштиту. Сваки пут када у књизи Дела апостолска читамо о центруионима и заповедницима, текст нам говори да су то били часни и честити људи. Да би у римској војсци стигао до тако високих чинова, човек је морао да буде праведан и вредан поштовања. Јудеји су одмах хтели да убију Павла, а заповедник му је омогућио да се брани и да пред њима говори. Као прво, оптуживали су га за нешто што није било тачно, чак и за то да је нејудеје (незнабошце) увео у храм. Павле је тужитеље позвао да упру прстом макар на једну погрешну ствар коју је у животу учинио. У наредном стиху читамо охрабрење које је сâм Бог упутио Павлу: *Храбро! Јер како си сведочио за мене у Јерусалиму, њако њреба да њосведочиш и у Риму* (23,11).

Јудеји су смислили заверу да га убију. Неки су се чак заклели да неће ни јести ни пити док то не учине. Међутим, један од синова Павлове сестре чуо је за ову заверу, па је отишао и замолио заповедника да Павла заштити. Овај је одабрао 400 војника и 70 коњаника, и под њиховом заштитом је отпратио Павла из града. Наредног дана се пешаци вратише у свој гарнизон, а коњаници су остали уз Павла и продужили су са њим даље у Кесарију, носећи и писмо за Феликса. У писму је заповедник јављао да су Павла извели на суд, али да нису нашли на њему ништа што би заслуживало смртну казну, па чак ни затвор. „Зато“, стајало је у писму „шаљем тог човека теби, највишем римском гувернеру целе ове провинције, па ти види има ли ту ичег због чега би Рим требало да буде против њега.“

Јудејски суд није успео да га осуди. Сада ће Павле бити позван пред римски суд.

Тестирање мисионара

Дела апостолска 24–26

Божији мисионар на проби

У другој половини књиге Дела апостолска видели смо шта је то мисија, тј. како мисија изгледа. Сада ћемо се окренути самом мисионару. Како би се показало да је нека мисија покренута од стране Бога, мисионар мора да се суочи са противљењем и из тога да изађе као победник. Павла је од Јерусалима до Кесарије чувала и бранила римска војска, а носила је и заповедничково писмо за гувернера Феликса. Гувернер је прочитао приспело писмо и упитао Павла одакле је, па када је открио да је из Киликије, а пошто је она била из подручја којим је управљао, одлучио је да ће испитати случај: *...Саслушаћу ње када сјидиш у твоју тужницу. Онда је наредио да Павле буде под сјражом на Иродовом двору (23,35)*. Павлови тужитељи су стигли пет дана касније. Док је боравио у Кесарији, Павле је прошао кроз више суђења. У поглављу двадесет и четвртном, саслушавао га је Феликс. У поглављу двадесет и петом то је чинио гувернер Фест, а у поглављу двадесет и шестом се

бранио пред Иродом Агрипом. Ирод је био вазални римски краљ целог тог подручја Римског царства.

Павле пред Феликсом (Дела 24)

Пре свега запазите прогон, тужбу, тужитеље и сведочанство људи који су дошли да прогоне и окривљују Павла.

Након њеј дана у Кесарију је сјишао Првосвештеник Ананија са неким сјарешинама и извесним адвокатајом Терјулом, ња су јоднели намеснику јуужбу јрошив Павла. Када су дозвали Павла, Терјул је јочео да износи ојјуужбу: „Твојом заслујом уживамо у великом миру и најрејку који је јвојом бријом настјао на добро овој народа; јо ми, уважени Феликсе, на сваки начин и на сваком месју јризнајемо са дубоком захвалношћу. Но, да ји не бих више досађивао, молим је да нас јо својој добротји украјко саслушаи. Устјановили смо, на име, да је овај човек бунција, да јо целом светју замеће свађе међу Јеврејима и да је вођа назарејске сектје. Чак је и наш храм јокушао да оскрнави, али смо ја ми ухвајтили. (Хјели смо да му судимо јо нашем закону, али је дошао зайоведник Лисија са великом војском и силом ја ојео од нас.) Ако ја саслушаи, и сам ћеш моћи да сазнаи од њеја све за шја ја ми ојјуужујемо.“

Јевреји су ја јодржавали јојврђујући да је јо истјина.

Дела 24,1–9

Оптужба је трострука. Оптужили су га за побуну, секташтво и богохуљење. Почевши са десетим стихом, Павле креће са одбраном од све три оптужбе. У десетом стиху се брани од оптужбе за бунтовништво:

Кад му је намесник дао знак да узме реч, Павле одговори: „Знајући да си дујо јодина судија овом

народу, драге воље излажем своју одбрану. Сâм можеш да дознаш да није прошло више од дванаест дана од како сам оишишао ѿре у Јерусалим да се ѿклоним Боју. Никада ме нису заиџекли да се свађам с ким у храму, ниџи да буним народ ѿ синаѿојама или у ѿраду. Заѿо они не моју да ѿи докажу оно за шѿа ме сад оиѿжују.

Дела 24,10–13

У вези са оптужбом за бунтовништво, Павле је рекао да је у граду због молитве боравио дванаест дана и да га за све то време тужитељи нису видели да се са било киме свађа, нити да икога покушава за себе да придобије, или да покрене било какву буну.

Од стиха четрнаест, Павле отпочиње своју одбрану од оптужбе за секташтво⁵:

Али једно ѿи ѿризнајем: ѿрема овом Пуѿу, који они називају секѿом, служим Боју наших оѿаца и верујем у све оно шѿо је заиисано у Закону и Пророцима. Ја имам истѿу наду, коју и они имају, да ће васкрснуѿи и ѿраведни и неѿраведни. Заѿо се ѿрудим да увек имам чистѿу савестѿ ѿред Боѿом и ѿред ѿудима.

Дела 24,14–16

Објаснио је да оно што је проповедао, није било ништа друго до испуњавање ствари о којима говори Закон: „Говорио сам оно што верујем да је испуњавање свега што су пророци најављивали. Моја нада је укореењена само у једном Богу, у јединственост Божије сврхе, обећања и очекивања.“

5 Између секте и секташења постоји велика разлика. Секта је просто мања група која се издвојила из веће (религиозне, политичке, уметничке и сл), при чему се не ради о томе да је већа група добра а мања лоша, или обрнуто, док секташење указује на поделе, цепања, страницарење... Да би се одмах, и већ на први поглед, правилно разумела разлика између секте и секташтва, било би упутно реч „секта“ заменити речју „крило“, прим.прев.

Рекао је: Ја нисам секташ! Ја обожавам Бога Аврахама, Исака, Јакова, Мојсија и Давида, као и свих праведних људи Старог завета.

Од оптужбе да је обешчистио храм, Павле се бранио следећим речима:

После више година, вратио сам се у Јерусалим да донесем новчану помоћ за мој народ и да принесем жртве. Том приликом су ме нашли у храму и тада сам био обредно чист, али ту није било ни окуљеног народа ни буке. То су били неки Јевреји из Мале Азије; требало би да они ступе пред тебе и изнесу оптужбе против мене, ако имају нешто против мене. Или нека ови ту сами кажу какву су кривицу нашли на мени кад сам стајао пред Великим већем, осим ако се не ради о ономе што сам тада говорио док сам стајао међу њима: „Због васкрсења мртвих суди ми се данас пред вама!“.

Дела 24,17–21

Рекао је: „Видите, не само да ми је савест чиста, него ми је због назирејског завета и добротворног разлога због којег сам дошао у Јерусалим, чисто и тело.“ И тако, оптужба се показала лажном како пред синедрионом, тако и пред Феликсом.

Пресуда је гласила да неће бити пресуде: *Тада је Феликс, будући добро упознат с овим Пућем, одложио суђење рекавши...* Феликс је био добро упућен у „науку овог Пута“. Њему је било познато веровање хришћана. Била му је позната невиност и слобода о којој су ти људи говорили, па је одложио целу ствар.

...„Када дође зајоведник Лисија, решићу ваш сјор.“ Наредио је кайейтану да се Павле чува, али да му се да извесна слобода и да се не брани њејовим љријатшељима да му буду на услузи.

Дела 24,22-23

Феликс је одложио доношење пресуде, а што се тиче третмана који је Павле добио, нема сумње да је гувернер са своје стране учинио све да се према њему понаша као према римском грађанину – брижно и достојно.

Неколико дана касније, Феликс је дошао у ѿсеју Павлу са својом женом Друсилом, која је иначе била Јеврејка. Послао је да доведу Павла који им је ѿговорио о вери у Исуса Христја. Док је Павле излајао о ѿравди, уздржљивостји и долазећем суду Божијем, Феликса обузе велики сѿрах, ѿа рече: „Иди сад, а кад нађем нешјто времена, ѿзваћу ѿе.“ При ѿом се надао да ће му Павле дајти новаца; зајто ѿа је чешће ѿзивао и разјоварао с њим. Након две ѿдине, Феликса је наследио Поркије Фесј. Желећи да задобије наклоност Јевреја, Феликс је осѿавио Павла у ѿамници.

Дела 24,24–27

Беседа је претрашила Феликса. Овде је судија био крив за одлагање и одуговлачење јер је желео мито. Желео је новац. Да му је Павле дао одређену своту новца, могао је одмах да буде слободан. Павле је имао новац, али није желео самог себе да ослободи из незнабожачке тамнице. Чекао је на Божију вољу. Док је чекао, проповедао је. Говорио је о праведности коју је Бог заповедио Феликсу и коју је од њега захтевао. Говорио је о умерености, о потреби да Феликс свој живот доведе под контролу, будући да је живео

са женом са којом није имао право да живи. Дакле, Феликс је био неморалан и подмитљив човек. Павле је говорио о умерености, о суду који долази и о ужасној казни за грех. Феликсу је говорио о страшној казни која га чека. Није му се улагивао тражећи његову наклоност, већ му се обраћао указујући на његове потребе.

Павле пред Фестом (25,1–27)

Фест је као гувернер заменио Феликса, па је сада суђење требало да се обави и пред њим: *Три дана након доласка у ову њровинцију, Фест је из Кесарије ошшишао ѿре у Јерусалим...* (стих 1). Сетите се да је Павле у Кесарији већ пуне две године (видите 24,27). Фест је пошао у инспекцију територије над којом је владао. Дошао је и у Јерусалим:

Тада су водећи свеишеници и јудејске сѣарешине изнели ѡпред њим оишужбе ѡрошив Павла. Молили су ѿа да им учини услуѡу – да сѣроведе Павла у Јерусалим, јер су сѣремали заседу да ѿа убију на ѡушју.

Дела 25,2.3

Јудеји су уложили нове напоре, овог пута још одлучније напоре, не намеравајући само да осуде Павла, већ и да на њега изврше атентат:

Међуштим, Фест им је одѡворио да је Павле ушамничен у Кесарији, ѿде и сам ускоро намерава да оишјушјује. Заштим је догао: „Нека ваши ѡредсѣавници дођу у Кесарију, ѿа нека изнесу своје оишужбе ѡрошив шѡѡ човека ако је неишѡ скривио“.

Дела 25,4.5

Фест је имао оно писмо које је заповедник написао Феликсу. Имао је и Феликсов закључак да на Павлу није могао да пронађе никакав злочин. Чуо је и за неуверљиву

оптужницу јудејских првака и свештеника још у Јерусалиму. Имајући све то на уму рекао је тужитељима да могу да пођу у Кесарију с њим, где ће се према Павлу понети онако како треба да се понаша према њему – у царском суду града Кесарије, а не у Јерусалиму. *Након што је провео неких осам или десет дана код њих, Феликс је сишао у Кесарију. Већ сушрадан је сео на судијску столицу и наредио да доведу Павла* (стих 6). После одсутности од недељу дана, Феликс се враћа у Кесарију и започиње друго суђење апостолу Павлу, покренувши детаљну истрагу.

Када се Павле јавио, окружили су га Јевреји који су дошли из Јерусалима и почели да износе против њега многе и теške оптужбе, које нису могли да докажу (стих 7). Запазите да на страни тужитеља нема ниједног доказа за то што тврде. Потом Павле устаде и отпоче своју одбрану: *Нисам учинио никакав противзакон ни против јудејског Закона, ни против храма, а ни против цара* (стих 8). „Нисам прекршио Закон“, говорио је Павле, „нисам прекршио обреде у храму и нисам прекршио римски закон.“

Желећи да уједи Јеврејима, Феликс је упитао Павла: „Хоћеш ли да идеш у Јерусалим да ти се онде за што преда мном суди?“ (стих 9). Павле није видео какве би то промене могло да донесе. Тужитељи нису имали никакав додатни доказ, никакву нову чињеницу, због чега и није било разлога да иде у Јерусалим како би му сад тамо судиле римске власти. Знао је Павле шта Јудеји намеравају – атентат на њега – па је одговорио:

Павле је одговорио: „Пред царским судом стојим и ти треба да ми се суди. Јеврејима ништа нисам скривио, као што и сам веома добро знаш. Ако сам

нешїѡ скривїо, или ако сам учинїо нешїѡ шїѡ заслужује смрћї, не одбијам да умрем; али ако су њихове оїѡужбе неосноване, нико ме не може изручїтї њима. Позивам се на цара“.

Дела 25,10.11

Било је то право римског грађанина и Павле се позвао на своје право. То је значило да ће се појавити пред самим Цезаром. Фест рече: *Фестї се їага їосаветїовао са своїм већем, їа је рекао: „На цара си се їозвао, к цару ћеш їоћи!“* (стих 12). Међутим, пре него што га је пустио, Фест учини још један напор како би умирио Јудеје. Предложио је да и Ирод Агрипа дâ свој суд. Агрипа је дошао са Верником, женом са којом није имао право да дође. Фест је изашао пред њега и изложио му све што се догодило у његовој судници, као и у Феликсовој судници. Обавестио га је и да сада случај предаје у његове руке и да од њега, од Агрипе, зависи хоће ли се суђење наставити или не. Фест је желео да пред Јудејима опере руке од тог проблематичног случаја. Коначно, он је само политичар који је ту један кратак временски период. Био је чак и мањи човек од Феликса. Феликс је желео да прими мито, а Фест је жудео за наклоношћу Јудеја, па је упитао краља Агрипу да ли би желео да саслуша апостола Павла. Краљ Агрипа се сложио рекавши: „Сутра ћу га саслушати.“

Фест износи Павлов случај пре Агрипом

Суїраган су Аїриїа, Фестї и Верника дошли са великом їомїом, їа сузаједно са војним зайоведницима и їрадским уїледницима ушли у судницу. Пошїѡ је наредио да доведу Павла, Фестї је рекао: „Царе Аїриїа и сви ви који сїе їрисуїни, їоїледајїе ової човека!“

Збој њеја су навалили на мене сви Јевреји из Јерусалима и одавде, вичући да он више не сме да живи. Но, ја сам усћановио да он није учинио нишћиа шћио заслужује смрћи. Али йошћио се йозвао на цара, одлучио сам да ја йошаљем у Рим. Међућим, немам нишћиа йоузвано о њему да најишем йосћодару. Зайћио сам ја довео йред вас, йосебно йред йебе, царе Аћрија, да бих након саслушања имао шћиа да најишем.

Дела 25,23–26

„Не знам шта да кажем цару“, рекао је. „Нисам га нашао ни за шта кривим“, рекао је. *Наиме, чини ми се неразумним йослаћи зайвореника, а не назначићи шћиа су њејове кривице* (стих 27). Судили су му у Јерусалиму и нису нашли никакав прекршај који би заслуживао смрт, ни према Мојсијевом закону, ни према традиционалном јеврејском закону.

Павлу се већ судило пред два римска гувернера који су, у жељи да задовоље Јудеје у погледу смртне казне, подробно испитали случај. Нису открили апсолутно ништа што би заслуживало смрт. Фест чак није налазио никакве кривице о којој би могао да пише цару наводећи: „Светли царе, ево оптужби, а ево и доказа. Чекамо на твоју одлуку да ли да тог човека убијемо или не?“ Колико год да је прижељкивао наклоност Јудеја, сигурно је да није желео да изазове царево незадовољство. Послати цару човека на суђење, а да при томе не постоје никакви докази који могу подржати оптужбу, било би неразумно и осрамотило би га.

Павле пред Агрипом (26,1–31)

Сада ће Павле да изложи своју одбрану пред краљем Агрипом:

Аџрија се онда обраџио Павлу: „Дозвољава џи се да џовориш у своју одбрану.“ Тада је Павле исџружио своју руку и заџочео своју одбрану: „Смаџрам себе срећним, о, царе Аџрија, шџио ћу се баиш џред џобом браниџи од свеџа за шџа ме Јевреји оџџужују, џим џре шџио знам да си добро уџућен у јудејске обичаје и сџорна џиџања. Заџио џе молим да ме сџрџљиво саслушаиш.

Дела 26,1–3

Почео је говорећи о томе како је водио свој живот; да је од најраније младости био правоверан Јудејин, део строге секте, или крила јудејства, групе људи који су се називали фарисејима. Напоменуо је и да сада стоји пред Агрипом због наде коју има у Бога и онога што је обећано њему и његовим прецима: ...Збоџ џе наде ме, о, царе, Јевреји оџџужују. Зар смаџраџи невероваџним да Боџ васкрсава мрџиве? (стихови 7–8). Према Павловим речима, он као оптужени стоји пред царем стога што верује да је Бог испунио своје обећање.

Суштина Павловог сведочења налази се у стиховима 9–18. Ту он признаје да је у прошлим данима био прогонитељ Цркве. Описује своје обраћење на путу за Дамаск, посебно наглашавајући своје послање да еванђеље не проповеда само Јудејима, већ и целом остатку света. Позива се на задатак и обећање које је у визији примио од Христа:

Ја ћу џе избављаџи од џвоџа народа и од незнабожаца. Њима џе шаљем, да им оџвориш очи како би се одвраџили од џаме к светиљу и од саџанске власџи к Боју, џе да би џримили оџрошџење од џреха и део међу онима који су џосвећени вером у мене.

Дела 26,17.18

Павле рече да је то задатак који је примио од Бога.

Врхунац и последице Павлове беседе

Кулминацију Павловог сведочења налазимо у наредним стиховима:

Отада, царе Аѝриѝа, нисам био неѝслушан небеском виђењу. Прво сам ѝроѝоведао онима у Дамаску, ѝе у Јерусалиму и у целој Јудеји, а ѝоѝтом и незнабошцима, да ѝтреба да се ѝокају од ѝреха и да се окрену Боју чинећи дела која доказују ѝокајање. Заѝто су ме Јевреји ухваѝили у храму и ѝокушали да ме убију.

Дела 26,19–21

„То је прави разлог због кога покушавају да ме убију“, наглашавао је Павле. „Проповедао сам о испуђењу старозаветних пророштава, о одржавању старозаветног закона.“ Нагласио је и то да је само Божијом милошћу успео да избегне покушаје Јудеја да га убију.

Међуѝим, Боѝ ми је ѝомаѝао све до данашњеѝа дана, ѝе сѝојим ѝу и сведочим и неуѝеднима и уѝеднима. Ја не ѝоворим ниѝѝа друѝо осим оноѝа ѝѝо су Пророци и Мојсије рекли да ће се доѝодити: да ће Христѝос ѝостѝрадаѝи и да ће, као ѝрви који је васкрсао из мрѝвих, навесѝиѝи светѝло народу израѝљском и незнабошцима“.

Дела 26,22.23

Овде поново видимо суштину Павловог сведочанства. Он објављује: „Ништа, апсолутно ништа нити говорим нити чиним што Закон и пророци не потврђују.“ То је, дакако, одмах покренуло опозицију. Прва последица Павлове одбране је Фестова критика и оптужба на рачун Павла: *Ниси ѝри здравом разуму, Павле! Велика ученосѝ ѝи муѝи разум!* (стих 24). Немајући шта да одговори на

Павлове речи, морао је да га нападне. Напао је мисионара. Рекао му је: „Павле ти си луд, сишао си са ума.“ Павле му мирно одговара. Невероватно је колико човек може да буде миран када зна да је у праву:

Павле одговори: „Нисам ја луд, уважени Фесѿе, неѿ ѿворим исѿининѿе и разумне речи. Све ове стѿвари су ѿознаѿе и цару коме слободно ѿворим. Уверен сам, наиме, да му нишиѿа од ѿѿѿа није неѿознаѿѿо, јер се ѿѿо није доѿодило у неком зайеѿку.

Дела 26,25.26

Павле рече: „Све што сам урадио, нисам урадио тајно и скровито.“ Затим Павле упућује и изазов цару Агрипи: „Царе Аѿриѿа, верујеш ли Пророцима? Знам да верујеш.“ „Још мало, ѿа ћеш ме убедиѿи да ѿстѿанем хришћанин“ – рекао је Аѿриѿа Павлу (стихови 27–28). Нажалост, цар се није стварно суочавао са изложеним чињеницама у вези са испуњавањем пророштава. Павле је наставио на следећи начин: *Дај Боже да, ѿре или касније, не само ѿѿи, већ и сви који ме данас слушају, ѿстѿану ѿакви какав сам ја, осим ових окова* (стих 29). Другим речима „такви какав сама ја“, Павле је мислио „хришћанин као што сам и ја“. Тим речима дискусија је завршена:

После овоѿа устѿадоше цар, намесник и Верника као и сви који су са ѿима седели. Оглазеѿи, разѿоварали су међу собом: „Овај човек не чини нишиѿа шѿѿо заслужује смрѿѿ или ѿамницу.“

Дела 26,30.31

То је било већ трећи или четврти пут да су намесници, али и јудејски цар, рекли да Павле није учинио ништа због

чега би га требало ставити у затвор, а о убијању да се и не говори.

Аџрија рече Фесџу: „Овај човек би могао да буде ослобођен да се није њозвао на цара“ (стих 32). Бог је Павлу рекао да мора да проповеда у Риму, а позвавши се на цара, обавезао је римске власти да га спроведу управо тамо. Јудејски суд није пронашао никакво безакоње у ономе што је Павле радио. Римски суд није пронашао никакво безакоње у ономе што је Павле радио. Ни суд пред царем Агрипом није пронашао никакво безакоње у ономе што је Павле радио. Због тога је могао да буде ослобођен, али је требало да иде у Рим. Апостол незнабожаца мора да проповеда еванђеље и пред царем. Морао је да иде у Рим и покаже се као победник над свим оптужбама које су подигнуте против њега.

Како се Павле суочавао са невољама

На који начин се Павле суочавао са невољама којима су га Јудеји непрекидно обасипали? Као прво, са њима се суочавао кроз заједништво са својим Господом. Он је знао да је Исус на његовој страни, па није ни обраћао пажњу на то што га оптужују. Није му било важно да ли је у затвору или на слободи. Није му било важно да ли је био шибан или не. Није му било важно да ли је омиљен или омрзнут. Он се држао свог заједништва са Исусом. Није се устезао пута патње. Корачао је путем за који се говорило да је погрешан, али се он због тога није обесхрабрио, нити је постао зловољан. Напротив, са невољама се суочавао понизно и одважно, баш као што је то чинио и Исус пре њега. Прихватио је то стање које му је било наметнуто као нешто што ће му омогућити да проникне дубље у истине

Христовог еванђеља. Није ли управо у затвору написао неколико посланица?

Павле се чврсто и одлучно суочио са невољама како би верно испунио Божију вољу. Научио је мирно да чека, исто као и да неуморно ради. То је могао зато што се Божијој вољи предао у потпуности. Са невољама се није суочавао само кроз веру узету уопштено, или кроз верност, већ и кроз веру у Бога лично. Најдубља тајна Павловог живота је његово потпуно поверење у Бога, у Божију мудрост, у Божију љубав, у Божију силу. Радио или чекао, служио или патио, Павле се није повлачио. Знао је да све што чини извире из чињенице да је спасен, из чињенице да му Бог даје снагу.

Победоносни мисионар

Дела апостолска 27–28

Овим поглављем ћемо завршити наше проучавање књиге Дела апостолска, која говори о почетку и напретку Цркве по целом свету. Од двадесет четвртог до двадесет шестог поглавља, посматрали смо Павла, мисионара, коме су судили на три различита суђења и сваки пут се доказало да није крив. На њему нису могли да нађу ни најмању кривицу, ни у Јерусалиму, ни у Кесарији. Никакву кривицу нису пронашли ни Јудеји, ни Римљани, ни цар. Његова судбина је била да о Христу говори у Риму пред самим царом. Пошто се позвао на своје право да му суди цар, римске власти су морале да га цару пошаљу, а да би се стигло до Рима, морало се путовати бродом. На мору се догодила олуја о којој Лука пише у двадесет и седмом поглављу. Олуја је захватила брод на коме су били Павле и његови сапутници, док је пловио од Кесарије до Малте. После боравка на Малти, путници су наставили пут ка Риму.

Једна од најузбудљивијих епизода у Павловом животу је била управо ова пловидба и олуја која их је на пловидби задесила. Такође, једна од најбољих проповеди које сам

икада чуо на ову тему била је проповед једног старог шкотског морнара по имену Роб Томсон. Човек је говорио о таквој олуји, о североисточном ветру који је Павле морао да издржи. Покушаћу да вам на најбољи начин представим победу на тој пловидби ка Малти – победу забележену у двадесет и седмом поглављу књиге Дела апостолска.

Павлова победа на мору (27,1 – 28,16)

Као прво, имамо почетак пловидбе о чему читамо у стиховима 1–8. Пловидба је отпочела деоницом од Кесарије до Сидона и наставила се до једне безбедне луке. Са Павлом је пловио и Лука. После неколико поглавља, поново имамо реч у првом лицу множине, па знамо да је и Лука присутан: *Када је било одлучено да оћиловимо у Ићалију, Павла и неке друће заћворенике ћредали су на чување кайећану царске чеће који се звао Јулије* (стих 1). И овај центурион, Јулије је био частан човек. Као што сам већ нагласио, сви центуриони о којима читамо у књизи Дела апостолска, били су часни људи. Шта више, сви римски официри о којима читамо у целом Новом завету били су часни људи. Овај центурион се звао Јулије и био је заповедник царске чете, најелитније војне јединице која се називала „Преторијанска гарда“. Укрцали су се на брод који је пловио дуж азијске обале:

Укрцали смо се у једну агрामीћску лаћу, која је ћребало да ћлови у азијске луке, и оћиловили. Са нама је био Арисћарх, Македонац из Солуна. Сућрадан смо ћрисћали у Сигону. Кайећан Јулије се љубазно оћходио ћрема Павлу и доћустћио му да ћосећи своје ћријайеће, да би се ћобринули за њећове ћоћребе.

Дела 27,2.3

Капетан Јулије је знао да се налази у пратњи поштеног, честитог, искреног и верног човека Павла:

Каг смо оџишли оданде, ѿловили смо у завейирини Киѿра, јер су дували ѿроѿивни веѿрови. Преѿловивши море дуж обала Киликије и Памфилије, сѿиѿли смо у Миру ликијску. Ту је кайеѿан нашао лађу из Александрије која је ѿловила за Иѿталију, ѿе се укрѿасмо.

Дела 27,4–6

У граду Мира су прешли на други брод. У пловидби су имали тешкоћа да стигну до Книда:

Неколико дана смо ѿловили веома сѿоро и једва смо сѿиѿли до Книда. Пошѿо нам веѿар није дао да ѿрисѿанемо, ѿловили смо ѿоред Салмоне, у завейирини Криѿиа. Пловећи с муком уз обалу, сѿиѿли смо у месѿо које се звало „Добра ѿрисѿаниѿиѿа“, близу ѿрада Ласеје.

Дела 27,7.8

То је место у коме је требало да остану преко зиме и сачекају пролеће, али су ипак одлучили да наставе путовање. Павле их је веома јасно упозорио на опасност, али су одбили да га послушају:

Будући да је ѿрошло досѿа времена, а ѿловидба ѿосѿала оѿасна, јер се и ѿосѿ већ био заврѿио, Павле их је оѿомињао: „Људи – ѿоворио им је – видим да ће ова ѿловидба биѿи оѿасна и да ће биѿи велике ѿиѿеѿе, не само ѿо ѿовар и лађу, неѿо и ѿо наше животиѿе“.

Дела 27,9.10

Требало је да остану у тој луци, јер иако је била отворена и према североистоку и према југозападу, пружила би им заштиту. Ипак, нису поверовали Павловим речима:

Међу њим, кайетан је имао више поверења у кормилара и власника брода, него у Павла. Пошто лука није била поодна да се презими, већина је одлучила да се ошлови даље уз обалу, како би дошли до Феникса и тамо презимили. То је била кријска лука која је била отворена према југозападу и северозападу.

Дела 27,11.12

Мислили су да, ако би успели да стигну до луке Феникса, тамо их не би могла захватити олуја довољно снажна да потопи брод. Али, Божија намера није била да стигну до сигурности. Бог намерава да се нађу у олуји у којој ће се видети његова сила и његова брига за њих. Опис олује почиње у стиху тринаест и траје све до стиха тридесет и осам.

Олуја (27,13–20)

Као прво, запазите екстремну ситуацију у којој су се нашли:

Дувао је блаи јужни ветар, па су мислили да ће остварити што су наумили. Подишли су сигро и зайловили уз саму обалу Крија. Није прошло дуго, кадли са Крија поче да дува јак олујни ветар звани „Североисточњак“. Захвашио је лађу која није могла да се проииви ветру, па смо морали да се преустимо ветру да нас носи. Пловећи, пак, у заветрини некој острва по имену Клауда, с тешком муком смо успели да задржимо бродски чамац. Када су па дошли, уишребили су помоћна средства да додвезу лађу. Бојећи се да се не насучу на обалу Сирије, стишли су илушајуће сигро преушијајући се ветру. Пошто нас

је наредној дана олуја жестијоко бацала, почели су да избацују шовар...

Дела 27,13–18

Првог дана су чамац за спасавање привезали уз брод. Другог дана су бацили товар у море покушавајући да олакшају брод:

...Трећеј дана су својим рукама избацили из лађе бродску ојрему. Пошито се током много дана ни сунце ни звезде нису појавили, а снажна бура и даље беснела, изубили смо сваку наду да ћемо се сјасити.

Дела 27,19.20

И најбољи морнари су очајавали због мука које им је задавала олуја. Павле охрабрује посаду и обећава им да ће сви бити спасени:

Како већ дуже време нико није ништа јео, Павле сјаде међу њих и рече: „Људи, требало је мене послушати и не отискивати се с Криста, јер бисмо тако избећи ову невољу и штејти. Саг вам, јак, савештујем да се ободрити, јер нико од вас неће изубити живој, осим што ће лађа пошонути.

Дела 27,21.22

Овде имамо једног пешадинца како охрабрује морнаре да не одустану. Објашњава им и како зна шта ће се догодити:

Прошле ноћи ми се указао анђео Боја коме припадам и коме служим, ја ми је рекао: 'Павле, не бој се, јер мораш доћи пред цара у Рим. Бој ће ради тебе сачувати живој свих који полове с тобом.' Зато се разведри, јер верујем Боју да ће бити онако како ми је речено. Ијак, морамо да се насучемо на неко острво.“

Дела 27,23–26

Павле је учинио све што је било у његовој моћи да охрабри људе, јер им је Бог обећао животе.

Потом Лука пише о бродолому. Павлова вера и поверење у Божију верност просто зраче из догађаја које описује. Две недеље их је олуја бацала лево-десно:

У ноћи четрнаестој дана од како нас је олуја носила по Адрији, негде око поноћи, морнари наслутише да се приближава неко копно. Бацили су висак за мерење дубине и утврдили да дубина мора износи тридесет седам метара. Када су ја бацили мало даље, утврдили су да има двадесет седам метара. Пошто смо се бојали да не налетимо на подводне пребене, бацили смо четири сигра са сивражње сивране и молили се да сване. Морнари су покушали да обегну, те су сусетили чамац под изговором да треба сусетити сигра с предње сивране лађе. Тада је Павле рекао каетану и војницима: „Ако ови људи не остану на лађи, ви се не можете сасети.“ Нашо су војници посекли ужад која су држала чамац и сусетили ја да падне. Када је почело да свиће, Павле је замолио све да поједу нешто: „Данас је четрнаести дан који проводите у ишчекивању и без хране, а да ништа нисте окусили. Зашто вас молим да поједете нешто; то је за ваш оштанак, јер ни једном од вас неће остати глака с лаве.“ Пошто је рекао ово, узео је хлеб и пред свима захвалио Боју. Затим је преломио хлеб и почео да једе. Тада су се сви охрабрили, ја су се прихватили хране. На лађи нас је било укучно две стотине седамдесет шест људи. Када су се насетили, олакшали су брод избацујући житио у море. Када се разданило, нису препознали копно. Ипак, уледали су неки залив са пристиупачном обалом,

Иде су хити да уилове бродом, ако то буде мојуће. Одвезали су сигра и сиусишили их у море. Исиовремено су олабавили ужад на кормилима, иодиили иредње једро ирема веиру и зайуишили се ка обали. Међуиим, наишили су на иребен и насукали се. Предњи део брода је насео и осиао нейокреиан, док се задњи лонио иод ударима јаких ишаласа.

Дела 27,27–41

Покушај да се насукну на обалу се катастрофално завршио по брод. Смрти није било, како је Павле и прорекао. Бог је спасао све који су били са Павлом. Запазите безбедност коју Бог доноси: капетан је спречио војнике да убију затворенике.

Тада су војници наумили да иобију зайворенике како не би који исливао и иобеиао. Међуиим, каиетан је желео да сиасе Павла, ие им није дозволио да сироведу своју намеру. Наредио је да они који знају да иливају ирви скоче у воду и домоину се койна, а да иа се осииали домоину, ко на даскама, ко на осиацима лађе. Тако су се сви сиасли дошавши до койна.

Дела 27,42–44

Бог је рекао Павлу да ће сви на броду бити спасени. Свих 276 бродоломаца су пливали, плутали на даскама и другим деловима брода, и тако стигли до копна безбедно. Божије обећање се испунило – сви су преживели олују и бродолом.

Победа на Малти (28,1–10)

Бог се постарао за свог проповедника и тако што га је заштитио приликом уједа змије отровнице. Становници острва (Малта) су се лепо понашали према Павлу и његовим пратиоцима.

Сѣановници Малѣе су нам исказали несвакидашњу љубазносѣ. Заложили су ваѣру и све нас ѣозвали к њој збоѣ кише која је ѣагала и збоѣ хладноће. А када је Павле сакуѣио ѣомилу ѣрања и сѣавио на ваѣру, изађе змија од ѣоѣлоѣе и ухваѣи му се за руку. Уѣледавши змију како му виси на руци, домороци рекоше један друѣоме: „Овај човек је сиѣурно убица; умакао је мору, али му Правда не дозвољава да живи.“

Дела 28,2–4

У незнабожачкој митологији „Правда“ је богиња, кћи Јупитера. Њена дужност је била да се свети и обезбеди казну за злочине. Дакле, овде се не ради о осећају за правду, већ о божанству који се зове Правда, божанству које Павлу неће дозволити да живи.

Но, Павле сѣресе змију у ваѣру и нишѣа му се не доѣоди. Људи су очекивали да ће оѣећи или да ће изненада ѣасѣи мрѣав. Но, кад су ѣосле дуѣоѣ чекања видели да му се нишѣа необично није доѣодило, ѣроменили су мишљење и рекли да је боѣ.

Дела 28,5.6

Мислили су да једна од њихових богиња, она по имену Правда, намерава да убије Павла. Међутим, када су схватили да он не умире иако га је угризла змија отровница, закључили су да сѣм Павле мора бити некакав бог. Погрешили су у првом случају; погрешили су и у другом случају. Била је то једноставно заштита којом је Бог окружио Павла. Али, то за Малтежане јесте било изненађење:

Близу ѣоѣ месѣа се налазило имање ѣлавара ѣоѣ оѣѣрва, ѣо имену Публије. Он нас је ѣримио и ѣѣри дана нас љубазно уѣосѣио. Публијев оѣац је ѣада лежао

свладан њрозицом и срдобољом. Павле му је њришао, њомолио се, њоложио руке на њеѡа и исцелио ѡа.

Дела 28,7.8

Острвљани су били гостољубиви према Павлу, па је и он био љубазан према њима:

Након шѡо се ово доѡодило, и остѡали болесници са остѡрва су долазили и били исцељени. Сѡановници су нам указали мноѡе ѡочасѡи, а када смо одлазили, снабдели су нас са свим шѡо нам је било ѡоѡребно.

Дела 28,9.10

Не само да Павла није повредила она отровница која га је угризла, него га је и Бог употребио у дару исцељивања. Није ни чудо што су становници острва на много начина указивали поштовање бродоломницима и чак их три месеца касније опремили тако да могу да наставе своје путовање (видите стих 11). Потрепштине које су добили су, без икакве сумње, биле знак захвалности за службу коју је Павле имао међу острвљанима. После олује и бродолома који су доживели, на овом острву су нашли сигурност, храну и кров над главом током три месеца. Публије и други становници Малте су исказивали част и испуњавали потребе Павлу и онима који су били са њим.

После ѡри месеца, укрцасмо се на неку александријску лађу која је ѡрезимила на остѡрву и која је на себи имала зашѡиѡни знак близанаца Касѡора и Полукса. Доѡловили смо у Сиракузу, ѡде смо остѡали ѡри дана...

Дела 28,11.12

Лука детаљно описује путовање: Од Малте до Сиракузе на Сицилији, па у Региум који је на врху „прстију“ Италије.

Из Региума су стигли у Путеоле 152 км. јужно од Рима, и потом коначно у Рим:

Оданде смо ѿловећи уз обалу дошли у Реѿум. Суѿрадан је ѿчео да дува јужни веѿар, ѿако да смо већ следећеї дана сѿиїли у Пуѿеоле. Тамо смо нашли неку браћу која су нас ѿозвала да ѿроведемо са њима недељу дана. Тако смо дошли у Рим. Кад су браћа из Рима чула да долазим, изашли су нам у сусрећ чак до Аїијевої форума и Три крчме. Видевши их, Павле захвали Боју и охрабри се. Када смо сѿиїли у Рим, Павлу је било доушѿено да сѿанује као самац са једним војником који ѿа је чувао.

Дела 28,13–16

Павлу је било допуштено да борави у кући коју је изнајмио, а чувао га је римски војник.

Победа у незнабожачком Риму (28,17–31)

Врхунац књиге Дела апостолска налазимо у овим завршним стиховима који нам говоре о још једној реакцији на еванђеље и Павлово ношење поруке незнабошцима.

Пре свега, он је проповедао. Говорио им је о свом животу и чињеници да поступајући тако испуњава Света писма. Али, запазите и његову последњу „проповедаоницу“. Јудеји су долазили њему, а он им је говорио да због његовог проповедања и њиховог одбијања да га слушају, спасење иде незнабошцима који ће га слушати. Обратите пажњу на стихове 30.31 са којима ћемо и завршити ово проучавање. Две године су му судили у Јерусалиму и Кесарији, четири дуга месеца је био изгубљен у олуји и на Малти:

Павле је у свом изнајмљеном сѿану осѿао ѿуне две ѿдине и ѿримао све који су долазили к њему. Ту је

сасвим слободно и без сметњи навештавао Царство Божије и поучавао о Господу Исусу Христу.

Дела 28,30.31

На крају у Риму, незнабожачком центру Римског царства, Добра вест је била проповедана без заустављања. Победа – противљење. Победа – противљење. Победа – противљење, поново и поново и поново, све док у самом центру незнабожачког света Божија Реч није победоносно засјала.

Епилог

У вези са овим двогодишњим Павловим активностима, поставља се једно заједничко питање: Шта се догодило? Могуће је да није било никакве оптужбе па је био ослобођен. Јудеји су несумњиво знали да изван Јудеје немају никакве правне основе за тужбу против Павла, па су се устезали да цео тај случај износе у Риму. Могуће да се Павле вратио у Македонију, Ахају и Азију, па онда отишао на запад у Шпанију, као што је то у почетку намеравао (види Римљанима 15,22–28). Онда је поново служио у подручју Егеја где је ухапшен, спроведен у Рим и убијен.

Закључак

Књигу Дела апостолска обележавају четири ствари.

Прво, непрекидно учавамо надмоћ божанског. Није се то догађало због Петрових моћи; нити због Павловог проповедања; нису се ствари догађале због Стефанове чврстине; ни због Филипове честитости. Еванђеље није овајало срца људи ни због ког човека, већ због надмоћи божанског.

Друго, основна ствар је универзалност еванђеља. Оно није само за Јудеје, или само за Самарјане. Еванђеље је за

Јудеје, Самарјане, незнабошце, сиромашне, богате, робове, слободњаке, за мушкарце и за жене. Еванђеље је за свакога.

Треће је непријатељство света према хришћанству. Свет никада није волео и никада неће волети хришћанство.

Ипак, основни тон књиге Дела апостолска није ни надмоћ божанског, ни универзалност еванђеља, ни непријатељство света. Основни тон је, и то је четврта ствар, **продужена и стална победа Цркве упркос свим противљењима.**

И тако, на крају књиге Дела апостолска имамо победоносну Цркву. Књига је препуна изазова за нас, упутстава које има за нас, наде коју има за нас. Молим се да лекције из ове књиге тако моћно захвате наш живот, да се охрабримо да станемо међу оне који су преокренули овај свет наглавачке. Да, као и они, и ми постанемо ученици који су се свом Господу Исусу Христу предали целим срцем, телом и душом. Да имамо поуздање у силу Божију када западнемо у искушења и проблеме. Да будемо они које у служби води Свети Дух. Да будемо посвећени досезању изгубљених људи за Христа целим својим срцем, мислима, душом и снагом. Да будемо предани послу да чинимо ученике све док, попут наше браће из првог века, и ми не постанемо потпуни победници.

Док је црква, како то видимо у књизи Дела апостолска, напредовала у ширењу еванђеља, спремала је своје чланове за сведочење. И мушкарци и жене су били опремљени поруком коју су носили. Били су посвећени визији ширења еванђеља по целом свету, понизно се подређујући Божијој вољи за сопствени живот. Они су имали такав утицај на свет у коме су живели, да сам задивљен пред том чињеницом. Како бисмо ми данас имали исти такав утицај, треба људе

да видимо онако како их је видео Исус. Изгубљене треба да видимо онако како их је Исус видео. Треба сатану да видимо на начин на који га је Исус видео. Али више од свега другог, треба да гледамо себе на начин на који је Исус гледао своје ученике. Да себе видимо као људе који његовом силом могу да освоје цео свет. Просто речено: Треба да гледамо Исусовим очима.

Треба да имамо и мисионарски менталитет. Без обзира да ли радимо у пицерији или у царској палати, без обзира да ли смо проповедници или просјаци... Независно од тога да ли смо мисионари или не, на себе треба да гледамо као на мисионаре, да имамо мисионарски менталитет, онај менталитет који када види спасену особу каже: „Ову особу треба дотаћи еванђељем“. Морамо да додирнемо цео свет. Ствари треба да видимо онако како их је Исус видео. Треба да имамо менталитет мисионара. Треба да користимо све своје могућности и дарове који су нам дати Великим послањем. Тада ћемо бити људи који настављају испуњавање Исусове мисије проналажења и спасавања изгубљених. Због тога се књига Дела апостолска налази у Светом писму. Ту је да би испунила Божији циљ који је отпочео обећањем да ће семе жене згазити главу ђавола. То је оно што се протезало кроз Аврахамову породицу и Давидову царску лозу, достигавши своју кулминацију у рођењу Исуса Христа и настављајући се кроз историју Цркве Исуса Христа. На тај начин ће Божија Реч стићи до сваке особе на свету. Ми смо ти који, према Исусовој намери, треба да доврше његов посао проналажења и спасавања изгубљених. Нека нам Бог подари снагу, силу и веру да испунимо своју судбину.

Бог вас благословио. Наставите да проучавате његову Реч свакодневно.

А сада вас ѿверавам Боју и његовој милосјивој речи која вас може изјрадији и даји вам наследсјво међу свима који су ѿосвећени.

Дела 20,32

Биографија Ричарда Роџерса

Ричард Роџерс је рођен у Даласу, у Тексасу, у Сједињеним америчким државама 1936. а умро је у јулу 2000. године. Школовао се на Абилејн хришћанском универзитету као и на Хришћанском колеџу Флориде. Много је читао и вредно проучавао Свето писмо. Аутор је више од двадесетак уџбеника и радних свезака на теме из Светога писма.

Ричард је био активан и надарен евангелизатор, професор и говорник. Све до смрти био је веома тражен мотивациони говорник о мисији и евангелизацији. На Сансет међународном библијском институту у Лубоку у Тексасу, поучавао је више од три деценије, и на тај начин је помогао хиљадама проповедника и мисионара. Био је и ментор тимова за оснивање нових цркава у Калифорнији, Мексику, на Тајланду и на Филипинима.

Ричард је проповедао у локалним црквама у Блу Риџу, у Ејзлу, Мидланду и Сансет Христовој цркви у Лубоку. Као говорник гостовао је у 40 федералних држава у САД и у 30 држава у иностранству, а на многим хришћанским универзитетима гостовао је као предавач. Често је предавао и на евангелизационим скуповима по САД.

На аудио и видео записима у издању Сансет студија и данас се могу чути и видети његова предавања и проповеди.

Ричард и његова супруга Барбара били су благословени са четворо деце.

Уколико Вам се ова књига допала, наше Удружење вам нуди остала бесплатна издања духовног садржаја. Искористите прилику и јавите нам се путем ел. адресе:

ikonos.office@gmail.com

или на адресу:

ИКОНОС, ПП 37, 11060 Београд

ИСТОРИЈА ЦРКВЕ

У ДЕЛИМА АПОСТОЛСКИМ

Књига Дела апостолска је написана око 62-63. године наше ере као својерсан наставак Еванђеља по Луки и пружа нам историју ране цркве. Обе књиге је написао апостол Лука, блиски сарадник и сапутник апостола Павла.

Дела почињу с Христовим вазнесењем на небо и завршавају се с Павловим чекањем на суђење, пред Цезаром, у кућном притвору у Риму. Евангелизациони напори ране цркве као и јединствено дело Духа Светога у тим раним деценијама су основне теме књиге.

У Делима је поново потврђена основна порука еванђеља. Исус Христ је васкрсао из мртвих и сви они који узверују у њега биће спасени. Бог је потврдио његову поруку кроз чудеса и исцељења. Брзи раст цркве упркос прогонима је снажно сведочанство Христове силе.

Ова књига је поклон Источноевропске мисије (Eastern European Mission) www.eemeurope.org захваљујући даровима верника широм света.

Ова књига није на продају.

ISBN 978-868366156-5



9 788683 661565



SBHCA5